HAMİDE TÜRK

2018

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BİR İZLENCE TASARIMI VE KÜLTÜREL ÖGELERİN HİKÂYE KİTAPLARI ARACILIĞIYLA AKTARIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAMİDE TÜRK

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
ANKARA

HAZİRAN 2018

Sevgili aileme...

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BİR İZLENCE TASARIMI VE KÜLTÜREL ÖGELERİN HİKÂYE KİTAPLARI ARACILIĞIYLA AKTARIMI

Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bilkent Üniversitesi

Yüksek Lisans Tezi

Hamide Türk

Haziran 2018

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BİR İZLENCE TASARIMI VE KÜLTÜREL ÖGELERİN HİKÂYE KİTAPLARI ARACILIĞIYLA AKTARIMI

Hamide Türk

Haziran 2018

Bu tezi okuduğumu, kapsam ve nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesi için yeterli bulduğumu beyan ederim.

……
Dr. Öğr. Üyesi Rasim Özyürek (Danışman)

Bu tezi okuduğumu, kapsam ve nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesi için yeterli bulduğumu beyan ederim.

……..
Dr. Öğr. Üyesi Armağan Ateşkan (Jüri Üyesi)

Bu tezi okuduğumu, kapsam ve nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesi için yeterli bulduğumu beyan ederim.

…….

Prof. Dr. Abide Doğan, Hacettepe Üniversitesi (Kurum Dışı Üye)

Bu tezi okuduğumu, kapsam ve nitelik bakımından Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans derecesi için yeterli bulduğumu beyan ederim.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

……..

Prof. Dr. Alipaşa Ayas (Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü)

ABSTRACT

A SYLLABUS DESIGN FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND THE TRANSFER OF CULTURAL ELEMENTS THROUGH STORYBOOKS

Hamide Türk

MA in Curriculum and Instruction
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Rasim Özyürek

June 2018

Nowadays, language teaching and learning process is an important inseparable part of education due to precipitous progress and development in science and technology. Thus, learning different foreign languages has emerged as a crucial part of life. Undoubtedly, the importance of materials in the process of teaching Turkish can be compared as the importance of numbers in mathematics. In this process, vocabularies play an important essential role as well as the importance of mathematical formulation in physics. The four basic language skills of reading, listening, speaking and writing are significantly dependent on how vast the vocabulary knowledge is. For this reason, the concept of basic vocabulary and the place of cultural objects in this vocabulary are very important. In this study, the necessity of preparing a word frequency syllabus in language teaching is emphasized by using the style of "*Türkçe Okuyorum 1* (2015) and *Türkçe Okuyorum 2* (2011)" story books used for A1 / A2 level students coming from DİLMER publications and emphasizing the importance of transferring cultural objects in materials. In this respect, the vocabulary of the texts and the elements of the culinary arts are determined by the 'document review method'. At the end of the research, word types were found on the basis of word

frequency syllabus, which revealed what kind of 'word existence' in A1-A2 basic level texts. As a result, it has been found that these texts are a rich example of word forms, word existence, and food-beverage culture transmission.

Keywords: Language learning, story books, word frequency syllabus, transfer of cultural elements.

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BİR İZLENCE TASARIMI VE KÜLTÜREL ÖGELERİN HİKÂYE KİTAPLARI ARACILIĞIYLA AKTARIMI

Hamide Türk

Yüksek Lisans, Eğitim Programları ve Öğretim
Tez Yöneticisi: Dr. Öğr. Üyesi Rasim Özyürek

Haziran 2018

Günümüzde, dil öğretim ve öğrenim süreci, bilim ve teknolojinin hızı ve gelişmesiyle eğitimin önemli bir ayrılmaz parçası haline gelmiştir. Bu sebeple, bir değil birden fazla dil öğrenmek yani çok dillilik bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu bağlamda, dil öğretimi için yöntemler ve çeşitli materyaller geliştirilip kullanılır. Dil öğretimi sürecinde kullanılan materyallerin ne kadar önemli olduğu şüphesiz ki bir gerçektir. Nasıl ki Matematik öğretiminde sayılar, Fizikte formüller önemliyse yabancılara Türkçe öğretiminde ise kelimeler önemlidir. Dil öğrenme sürecinde kelime dağarcığı ne kadar çok geliştirilirse konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerileri de paralel olarak gelişmektedir. Bu sebeple 'temel söz varlığı' kavramı ve bu söz varlığında kültürel ögelerin yeri oldukça önemlidir. Bu çalışmada, DİLMER yayınlarından çıkan A1/A2 düzeyi öğrenciler için kullanılan hikâye kitapları *Türkçe Okuyorum 1* (2015) ve *Türkçe Okuyorum 2* (2011)'den yola çıkarak dil öğretiminde sözcük sıklık izlencesi hazırlamanın gerekliliği ve materyallerde kültürel ögeleri aktarmanın önemi üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda, metinler üzerinden sözcük varlığı ve yiyecek içecek kültürüne ait unsurlar 'doküman inceleme yöntemi' ile

belirlenmiştir. Araştırma sonunda sözcük sıklık izlencesi üzerinden sözcük türleri bulunmuş, böylece A1-A2 temel düzey metinlerinde hangi ‘söz varlığı’ olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, bu metinlerin sözcük türleri, sözcük varlığı ve yiyecek-içecek kültürünü aktarması yönünden zengin bir örnek oluşturduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil öğrenme, hikâye kitapları, sözcük sıklık izlencesi, kültürel ögelerin aktarımı.

TEŞEKKÜR

Öncelikle, çalışmalarım boyunca rehberliği, tavsiyeleri ve bana karşı gösterdiği sabır için danışman Hocam Dr. Öğr. Üyesi Rasim Özyürek'e teşekkürlerimi sunarım. Şüphesiz ki onunla çalışmak, onun akademik bilgi ve deneyimlerinden faydalanmak, benim için büyük bir ayrıcalık ve şanstı.

Ayrıca bu süreçte, bilgi ve birikimleriyle bana yol gösteren, yardım eden değerli Hocam Dr. Öğr. Üyesi H. Necmi Akşit'e de şükranlarımı sunarım.

Son olarak, her daim maddi ve manevi desteklerini arkamda hissettiğim sevgili aileme çok teşekkür ediyorum. Bugüne kadar elde ettiğim ve bugünden sonra elde edeceğim başarıların en büyük mimarları onlardır. Özellikle, en zor anlarımda yüzümü gülümseten kardeşim Rabia Nur Türk'e, mutlu olma sebebim Bilge S. Türk'e ve son olarak hayatımın anlamı, motivasyon kaynağım, hayat arkadaşım Reza Rasooli'ye teşekkür ederim. İyi ki varsınız ve hep olun!

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT iii

ÖZET v

TEŞEKKÜR vii

TABLOLAR LİSTESİ xi

ŞEKİLLER LİSTESİ xii

BÖLÜM 1: GİRİŞ 1

Giriş 1

Arka plan 1

Problem durumu 7

Amaç 8

Araştırma soruları 8

Araştırmanın önemi 9

Tanımlar 10

BÖLÜM 2: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR 12

Giriş 12

Dil öğretimi 12

Türk dilinin gelişiminin kısa bir tarihi 13

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemler 16

Yabancılara Türkçe öğretilirken kullanılan materyaller 17

Dil öğretiminde kültürel unsurları aktarmanın önemi 20

Sözcük sıklık izlencesi 25

BÖLÜM 3: YÖNTEM 29

Araştırma yöntemi 29

Evren ve örneklem 30

Veri analiz araçları 30

Veri toplama yöntemi 31

Veri analiz yöntemi 32

Nitel verilerin analizi 32

Sıklık verilerinin analizi 32

BÖLÜM 4: BULGULAR 34

A1-*Türkçe Okuyorum 1 (2015)* 36

A1-1. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 36

A1-2. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 40

A1-3. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 44

A1- 4. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 49

A1-5. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 53

A2-*Türkçe Okuyorum 2* (2011) 58

A2-1. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 58

A2-2. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 63

A2-3. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 67

A2-4. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 71

A2-5. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir? 75

BÖLÜM 5: SONUÇLAR VE ÖNERİLER..... 94

Giriş..... 94

Tartışma..... 94

Hikâye kitaplarında hangi konulara değinilmiştir? 94

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır? .. 95

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?..... 96

Dil öğretiminde sözcük sıklık izlencesi hazırlamanın önemi 100

Dil öğretiminde temel söz varlığı ve kültürel ögeleri aktarmanın önemi 100

Öneriler 101

Uygulamaya yönelik öneriler..... 101

Araştırmacılar için öneriler 103

Sınırlılıklar 103

KAYNAKÇA..... 105

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo Sayfa

1 Sosyo-kültürel ögeler..... 21

2 Hikâyelerin isimleri..... 35

3 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 37

4 Sözcük sıklık izlencesi 38

5 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 42

6 Sözcük sıklık izlencesi 42

7 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 46

8 Sözcük sıklık izlencesi..... 48

9 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 50

10 Sözcük sıklık izlencesi 51

11 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 55

12 Sözcük sıklık izlencesi 56

13 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar..... 60

14 Sözcük sıklık izlencesi 61

15 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 64

16 Sözcük sıklık izlencesi 65

17 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar 68

18 Sözcük sıklık izlencesi..... 69

19 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar..... 72

20 Sözcük sıklık izlencesi..... 73

21 Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar..... 77

22 Sözcük sıklık izlencesi..... 77

23 Türkçe okuyorum 1(2015) ve Türkçe okuyorum 2(2011)(A1-A2) genel sıklık izlencesi..... 80

24 Türkçe okuyorum 1(2015) ve Türkçe okuyorum2(2011) yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar listesi…… 90

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil Sayfa

1 Kültürün ögeleri 24

2 İzlence türleri..... 26

3 Sözcüklerin derecelendirilmesi 89

4 Sözcük türleri 89

5 Yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar..... 92

BÖLÜM 1: GİRİŞ

Giriş

Bu çalışmada, yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan A1/A2 düzeyi *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) hikâye kitaplarını temel alarak bir izlence oluşturmak, dil öğretiminde kaynak olarak kullanılan bu hikâye kitaplarının Türk kültürünü aktarmadaki rolünü ve işlevini öğrenmek hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, A1/A2 düzeyleri için kullanılan *Türkçe Okuyorum 1*(2015) kitabındaki 35 metin ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitabındaki 25 metin sözcük zenginliği ve sıklığı yönünden bir izlence oluşturulmak üzere incelenmiş ve bu inceleme sonunda, A1/A2 düzeyi hikâyelerde en sık kullanılan sözcüklerin belirlendiği bir izlence hazırlanmıştır. Bu izlenceden hareketle, yabancılara Türkçe öğretiminde A1/A2 seviyesindeki bu kitaplarda en sık hangi sözcüklerin tekrarlandığı öğrenilmiş ve bu bilginin sonucunda dil öğretiminde kullanılan temel düzey (A1/A2) materyalleri için herhangi bir 'temel söz varlığı' kavramının olup olmadığı sorgulanmıştır.

Dil öğretiminin, kültür aktarımıyla paralellik gösterip göstermediği ise bu çalışmada diğer bir sorgulamayı oluşturmuştur. Bu amaç doğrultusunda, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin kültürel unsurları aktarmadaki yeri ve önemi bu çalışmada vurgulanmaya çalışıldı.

Arka plan

Tarih boyunca toplumlar, siyasî, sosyal ve ticari birçok ilişki ve etkileşimde bulunmuşlardır. Küreselleşen dünyada, bilim ve teknolojinin gelişmesiyle ülkeler

arası ulaşımın, ulaşımın gelişmesiyle beraber seyahatlerin, iletişimin ve haberleşmenin artması dil öğretimi ve öğrenimine ivme kazandırmıştır. Bu noktada, dil öğretiminin ve öğreniminin yalnızca dil bilgisinden ibaret olduğunu söylemek doğru değildir. Dil öğretimi, dilini öğrendiğiniz toplumun aynı zamanda kültürünü de öğrenmenizi gerektirir çünkü hiçbir dil içinde doğduğu, var olduğu ve geliştiği toplumun kültüründen bağımsız düşünülemez. Bu hususta Bölükbaş ve Keskin (2010), dil ve kültür arasında güçlü bir ilişki olduğunu hatta çoğu zaman dille kültürün iç içe geçmiş durumda olduklarını başka bir deyişle ifade edilecek olursa, dilin kültüre, kültürün de dile göre şekillendiğini vurgularlar. Dil sadece kültürün önemli bir parçası değildir aynı zamanda kültürü dünden bugüne, bugünden de yarına taşıyacak önemli bir aktarıcı konumundadır. O halde, kültürün devamlılığı kullandığımız dille, iletişim halinde olmayla ve dil aracılığıyla onu kuşaktan kuşağa aktarmayla sağlanır.

Kültür kavramı, toplumların, milletlerin ve ulusların tarihi süreçleri içerisinde ortaya koydukları maddi ve manevi değerler bütünü olarak tanımlanabilir. Bu maddi ve manevî ögeler, toplumların tören, eğlence, eğitim, siyaset anlayışından kullandıkları teknolojiye kadar birçok kavramı içinde barındırıp sözlü veya yazılı gelenek, görenek, örf ve âdetler bütününü oluşturmaktadır (Demir ve Açık, 2011, s. 57). Dil öğretiminin hem dil hem de kültürü öğretmek bağlamında çok önemli olduğu aşikârdır. Bu konuda, Kalfa (2013), dil öğretiminin, sadece hedef diller ile ilgili temel dil becerilerini kazandırmaktan ibaret olmadığını ve dil öğretiminin, Avrupa Dil Portfolyosunda da belirtildiği üzere bir ‘kültürleşme süreci’ olduğuna değinir. Bölükbaş (2010) ise, kültür farklılıklarından doğan iletişim sorunlarını ortadan kaldırabilmek ve öğrencilerin farklı kültürlere hoşgörü ile yaklaşmalarını sağlayabilmek için, kültürel ögelerin ders ortamında aktarılması gerektiğine inanır.

Kültür aktarımında materyal olarak Bölükbaş ve Keskin (2010), ders kitaplarında bulunan metinlerin, ders esnasında anlatılan birtakım anıların, öykülerin ve görsel-işitsel malzemelerin sayılabileceğini belirtirler. Kültür aktarımı sadece bir diğer kültüre hoşgörüyle yaklaşmayı değil aynı zamanda da hedef dilin daha kolay öğretilmesini sağlamaktadır. Dil öğrenen kişiler, Kalfa'ya göre (2013), hedef dilin düşünce dünyasına girip daha kolay ve zevkli bir öğrenme süreci yaşarlar, bu durum göz önünde bulundurulduğunda yabancı dil öğretimi yapılırken, Türk kültürünü içeren ögeler hem ders ortamına hem de materyallere aktarılmalıdır. Bu sürecin en önemli kültür aktarım araçlarından biri ise Kalfa'ya göre (2013) metinlerdir.

Kurgusal ve kısa yapılarıyla metinler ve hikâye kitapları bireysel çalışmalara uygundur, öğrenciler kolaylıkla hikâyelere odaklanabilirler. Özellikle, görsellerle zenginleştirilen metinler, öğrencilerin aklında kolayca kalır. Metinler hem ders öncesi hem ders sonrası etkinlik yapmak için oldukça uygundur. Hikâye kitaplarının bir diğer artısı ise, bireylerin okuma, konuşma ve yazma yeteneklerini geliştirmesidir. Çok okuyan bir birey yazım ve imla konusunda daha az hata yapacaktır.

Metinler, yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel ögeleri aktarmak için kullanılabilecek temel araç ve materyallerden biridir fakat bu bağlamda, her metnin sınıfta kullanılamayacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmenlerin, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanacakları metinleri seçerken çok dikkatli davranmaları gerekir. Seçilecek metinlerin ve materyallerin hem dil ve anlatım hem de kültürel yönden bazı kriterlere göre belirlenmesi önem arz eder. Kalfa (2013), metin seçiminde, temayla kültür unsurlarının örtüşüp örtüşmediği, dil öğretimindeki dört temel beceriden okuma ve dinleme özelliklerinin ön planda olup olmadığının dikkat edilmesi gereken hususlardan olduğunu belirtilir. Kalfa (2013)'ya göre, okuma ve

dinlemede metinler, öğretilen dilin ‘kültürel aktarıcısı’ konumundadır. Metinlerin, dil bilgisi ve sözcük örgüsü yönünden, öğrencinin dil seviyesine uygun olup olmadığı, dil seviyesinin uygunluğunun yanı sıra sözcüklerin öğretilen konuyla bağlantısının olup olmadığı, öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte olup olmadığı metin seçiminde dikkat edilmesi ve sorgulanması gereken diğer özelliklerden bazılarıdır. Bu özellikleri başka özelliklerle artırmak mümkündür.

Büyükikiz (2013), dünyada dil öğretim sistemlerinin, dil becerilerinin ortak bir noktada birleşmesi ve bireylerin öğrendikleri dili iletişim kurmada kullanabilmelerini sağlamak amacıyla; Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (The Common European Framework of Reference for Languages) geliştirildiğini belirtir. Dil öğretiminde, dil düzeylerinin temel (A1-A2), orta (B1-B2) ve yüksek (C1-C2) olmak üzere Avrupa Portfolyosunda üç ana seviyeden oluştuğu söylenebilir.

Kalfa (2013), A1/A2 temel düzeydeki dil öğretiminde, temel dil gereksinimlerinin belirlenmesi, bu doğrultuda bireyin dil ile ilgili birincil ihtiyaçlarını karşılayacak etkinliklerin düzenlenmesi gerektiğini, orta ve yüksek düzeylerde ise dille ilgili temel ihtiyaçları karşılanmış dil öğrencileri için kültürel unsurlarla harmanlanmış metinleri sunmanın uygun olduğunu belirtir. Bu görüş, bu tezde incelenecek metinler için ne kadar geçerlidir ve uygulamada var olan her metin için bu savunulabilir mi bir tartışma konusudur. Şüphesiz ki, orta ve yüksek düzeyler için hazırlanan metinler, ülkemiz kültürünü, ülkemiz insanlarının dünyayı yorumlama biçimini gösteren bir boyut içermelidir. Bu noktada, orta ve yüksek düzeyler için edebî eserler, zengin bir kaynak niteliğindedir. Edebî eserlerin yanı sıra zengin bir kaynak olarak milletimizin hafızasını yansıtan sözlü kültür unsurları (ninni, masal, bilmece, efsane, vb.) da gerek duyulduğunda mutlaka başvurulması gereken temel kaynaklardandır. Dil öğretiminde A1/A2 düzeyi hikâye kitaplarında hangi sözcükler ön plana çıkmakta ve

bu sözcüklerin ne kadarı sözlü veya yazılı kültür ögelerini aktarmaktadır sorusu sayesinde incelenecek temel seviye okuma kitaplarında kültürel ögelerin aktarıp aktarılmadığı da bu çalışmada belirlenmiş olacaktır.

Vandewalle (1999), Türkçede 'temel söz varlığı'nın olmadığını belirtir. Türkçenin en çok kullanılan 1000 ve 2000 sözcüğünü gösteren sıklık listeleri ve buna dayalı olarak da tanımlanan bir temel söz varlığı listesi oluşturulması gerektiğini dile getirir (aktaran Barın, 2003). 2003'te İlyas Göz, *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* adı ile çok geniş kapsamlı bir sözlük hazırlamıştır. 2011'de ise Gökhan Ölker "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 arası)" adlı bir doktora çalışması yapmıştır. Ancak bu iki çalışma yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek temel söz varlığını değil, Türkçenin en sık kullanılan kelimelerini temel alır. Barın da (2003), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için temel düzey ders kitaplarında kullanılmak üzere ayrı bir söz varlığının belirlenmesi gerektiğini vurgular. A1 ve A2 düzeyleri için hazırlanacak kitaplarda 'temel söz varlığı' bulunması gerektiğini ve bu belirlenecek söz varlığının, A1/A2 temel düzeyde verilmesi gerektiği düşüncesini savunur. Daha sonra 2013 yılında Fatma Açık, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere "temel söz varlığı listesi" için bir tespit çalışmasını İlyas Göz (2003)'ün sözlüğünden faydalanarak yapar ve yabancılara Türkçe öğretiminde A1 ve A2 düzeyinde kullanılabilecek temel söz varlığı verilerini araştırmacılara sunar. Açık (2013), bu çalışmasında Göz (2003)'ün bulduğu sözcük sıklıklarından hareketle sözcükleri kullanım sıklığı yönünden dört dereceye ayırır. Birinci dereceden sözcüklerde en sık kullanılan 5000 ve üzeri kelimeleri alır, bunlar 10 kelimedir. İkinci derecede, 1000-5000 arası en sık kullanılan kelimeleri alır, bunlar 138 kelimedir. Üçüncü derecede, 500-1000 arası en sık kullanılan kelimeleri alır, bunlar 162 kelimedir. Dördüncü derecede, 100-500 arası en sık kullanılan kelimeleri alır,

bunlar 1053 kelimedir. Göz (2003)'ün çalışmasından hareketle bu ayrımı yapan Açık (2013) daha sonra, bu sıklık bakımından derecelendirilmiş kelimelerden hareketle A1-A2 temel düzey için bir sözcük tespiti çalışmasını oluşturur, bu sözcükleri sözcük türlerine göre isim, fiil, sıfat, zarf, zamir, bağlaç, ünlem ve edat olmak üzere ayrı ayrı belirtmiştir.

Bir dil için temel söz varlığı listesi hazırlamak, dilde sıkça kullanılan kelimeleri görmek adına oldukça önemlidir fakat dil öğretimi yapılırken farklı düzeylerin farklı ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı, ihtiyaç ve öğrenme düzeyine göre zorluk derecesi yönünden söz varlığı listeleri aşamalı olarak hazırlanmalıdır. Bu temel söz varlığının belirlenmesinde ise öncelikle organ ve akrabalık adlarının, sayıların, günlük hayatta sıkça kullanılan isim ve fiiller ile onlarla ilişkisi olan kelimelerin, sıkça kullanılan deyimler, atasözleri ve iletişimde önemli bir yeri olan kalıplaşmış sözlerin ele alınması gerekir. Bu noktada, A1/A2 düzeyi için kültür aktarımı konusunda Kalfa (2013), kültür aktarımının daha ileri düzeylerde yapılması gerektiğini belirtirken; Barın (2003), 'temel söz varlığı' unsurları içinde kültür ögelerinden de bahsetmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde büyük önem taşıyan söz varlığını belirlerken en önemli husus, Türkçede kelimelerin konuşma dili ve yazı dilinde ne sıklıkla kullanıldığı ve kelimeye yüklenen anlam zenginliğidir. Bunun için dildeki sıklık listelerinden yararlanarak sözcük öğretimine dilde en çok kullanılan sözcüklerden başlanabilir. Bu sebeple, hikâye kitaplarından hareketle bir izlence oluşturulması dilde kullanılan sözcük sıklığını belirlemek ve bu sözcüklerin kültürü aktarmadaki yeri ve önemini açıklamak açısından yardımcı olacaktır.

Problem durumu

Yabancılara Türkçe öğretiminde farklı dil düzeyleri için belirlenmiş farklı söz varlığı listelerinin olmaması, özellikle A1/A2 temel düzeyde temel bir söz varlığının belirlenmesi hususu, kültürel ögelerin yabancılara Türkçe öğretiminde aktarımı, bu aktarımın yeterliliği ve gerekliliğinin araştırılması ve incelenmesi gereken problemlerden bazılarıdır. Türkçenin yabancılara öğretiminde belirlenmiş herhangi bir söz dizini ve geniş çapta yapılmış bir ihtiyaç analizinin olmaması dikkat çeker. İhtiyaç analizi, eğitim ve öğretimde ihtiyaç duyulan materyallerin belirlenmesi, "yaş, cinsiyet, meslek ve etnik kökenlerine uygun olarak" öğretimin planlanmasını kapsamaktadır (Çangal, 2013, s. 2). Ölçme ve değerlendirme çalışmaları da ihtiyaç analizleri sonucu belirlenmelidir.

Barın (2003), günlük hayatta kullandığımız söz varlığının da sağlıklı bir şekilde taramalar yoluyla ayrı ayrı ortaya konması ve günlük iletişimde en sık hangi kelimelerin kullanıldığının, konuşma dili de göz önüne alınarak belirlenmesi gerektiğini belirtir. Bu noktadan hareketle, temel söz varlığını belirlemedeki çalışmaların az ve yetersiz olduğu çıkarılır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde sözcüklerin sıklık ve yaygınlık yönünden incelenmeleri oldukça azdır. Bu konuda, *Yazılı Türkçenin sözcük sıklığı sözlüğü* (2003) ise İlyas Göz tarafından yayınlanan bir sözlük çalışmasıdır. Ufuk Aşık'ın (2007), *Yabancılar için temel Türkçe söz varlığının oluşturulması* adlı yayınlanmamış bir tezi vardır. Bu konuda, *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)* (2011) çalışması ise Gökhan Ölker'e aittir. Bununla birlikte Fatma Açık'ın "Temel Türkçe (A1/A2) İçin Söz Dağarcığı Tespit Denemesi" adlı bir

çalışması (2013), kullanılan sözcüklerin tespiti üzerine odaklanmıştır. Bu konu emek ve zaman isteyen bir konudur.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretiminde, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından hazırlanan A1/A2 temel düzey *Türkçe Okuyorum 1* (2015) kitabında yer alan 35 metnin ve *Türkçe Okuyorum 2* (2011) kitabında yer alan 25 metnin söz varlığını ve sıklığını belirlemek, bir izlence oluşturmak, daha sonra ise A1/A2 temel düzey *Türkçe Okuyorum 1* (2015) ve *Türkçe Okuyorum 2* (2011) hikâye kitaplarının yiyecek-içecek kültürüne ait unsurları aktarmadaki yeri ve önemi üzerine bir değerlendirme yapmaktır.

Araştırma soruları

Bu çalışma kapsamında, A1/A2 temel düzey seviyesi için İstanbul DİLMER yayınlanan çıkan materyallerden olan *Türkçe Okuyorum 1* (2015) ve *Türkçe Okuyorum 2* (2011) kitaplarının öncelikle konuları, kültürel ögelerin kullanımı daha sonra ise sıklık analizine kullanımına bakılacaktır. Bu doğrultuda cevapları araştırılacak sorular sırasıyla şu şekildedir:

1. Hikâye kitaplarında hangi konulara değinilmiştir?
2. Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?
3. A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Bu sayede, A1/A2 temel düzey bu hikâye kitaplarında sıklıkla kullanılan sözcük türlerinin ne olduğu belirlenmiş ve yiyecek kültürüne ait ögelere yer verilip verilmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın önemi

Dil, insanlar arasında iletişim kurmayı sağlayan temel araçtır. Konuşma ve yazmayla işlenen dil sayesinde insanlar, kendilerini ifade etme imkânı bulurlar. Bir dilin sözcük varlığı ve bu söz varlığının eserler aracılığıyla işlenmesi ne kadar fazlaysa bununla doğru orantılı olarak o dili konuşan insanların düşünme, algılama ve dünyaya bakış açısı o derece geniş olacaktır. Toplum ve kültür arasında dil bir köprü niteliğindedir. O halde, bir dil öğretilirken aynı zamanda toplum ve kültür arasındaki bağ da öğretilmelidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde Türk kültürünü yansıtan ögelerin verilmesi de dili öğrenenlerin toplumu daha yakından tanıması için önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, Türkçe'nin öğretiminde kullanılan materyaller, verici ve alıcı arasındaki iletişimin doğru ve sağlıklı bir biçimde ilerlemesi için özenle hazırlanmalı, belirli niteliklere sahip olmalıdır. Bu niteliklerden birisi de kültürel ögelerin öğrenci seviye düzeylerine uygun olarak yansıtılmasıdır. DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan A1/A2 temel düzey *Türkçe Okuyorum 1*(2015)'deki 35 metin ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011)'deki 25 metin toplam 60 metin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ana kaynaklardandır.

Bu çalışma, dil öğretim alanında eksik olan sözcük öğretimiyle ilgili materyaller için uygun bir adım olacaktır. Bu anlamda, çalışma hem teorik hem de pratik bir fayda sağlar. Yapılan araştırmadan hareketle metinlerin içeriği hakkında bilgi edinilirken,

aynı zamanda kelimelere dair farklı örnekler göstermesiyle de dil öğrenen bireylere katkı sağlamaktadır. Yabancı dil öğretiminde ders kitapları haricindeki materyallere bir alternatif getirmek üzere sözcük öğretimi üzerine uygun bir adım olacaktır. Aynı zamanda A1-A2 temel düzey için kültür unsurlarının aktarılıp aktarılmayacağı bir tartışma konusuyken, metinlerden hareketle elde edilen veriler, bu konuda daha objektif bir bakış açısı sunacaktır.

Yukarıda bahsedilen ihtiyaçlar göz önünde bulundurulduğunda Dil Öğretim Merkezi (DİLMER)'nde kullanılan DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan A1/A2 temel düzey hikâye kitaplarını, kültürel ögelerin aktarımı ve sıklık yönünden ele almak, temel düzey için temel bir söz varlığı olup olmadığını öğrenmek, kültürel ögelerin verilip verilmediğini bilmek yönünden araştırmacılara ışık tutacağı için oldukça önem arz etmektedir.

Tanımlar

İzlence: Belirli şartlara ve düzene göre yapılması öngörülen işlemlerin bütünü, program (TDK, 2011). İzlence, belirlenen öğretim stratejisinin içerik sunumu ve değerlendirilmesi için kullanılacak öğretim içeriğini seçme ve organize etme olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle izlence içerik seçimi ve sıralanışı üzerine yoğunlaşır (aktaran Akbulut & Yaylı, 2015).

Kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü (TDK, 2011). Maddi kültür ögeleri arasında kıyafetler, binalar, kullanılan araç gereçler, yiyecek ve içecekler örnek gösterilebilir, manevi kültür ögeleri içinse gelenek görenekler, inançlar, normlar, düşünce biçimleri örnek verilebilir.

Sıklık analizi: Sıklık analizi; metin içerisindeki değişik ses, ek, kelime vb. dil öğelerini saydırarak göreceli ve mutlak istatistiklerin elde edilmesidir. Metin analizi, temelde sıklık analizine dayanmaktadır (Oktay ve Kurt, 2009, s. 1227).

Söz varlığı: Kelime hazinesi, sözcük dağarcığı, sözcük dağarı, sözcük gömüsü, vokabüler ifadeler. Söz varlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar ya da göstergeler değil, aynı zamanda o dili konuşan insanların kavramlar dünyası maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir (Aksan, 1996).

BÖLÜM 2: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Giriş

Bu bölümde, sırasıyla Türkçenin yabancılara öğretimindeki tarihi sürece, Dil Öğretim Merkezi (DİLMER)'ne, Türkçe öğretiminde uygulanan yöntemler ve karşılaşılan bazı sorunlara değinilmiştir. Daha sonra çalışmanın amacına uygun olarak sırasıyla dil öğretiminde ders materyallerinin kullanımı ve önemi, dil öğretiminde kullanılacak metinlerde olması gereken özellikler, yabancılara Türkçe öğretiminde hikâye kitaplarındaki kültürel unsurların aktarımı ve sıklık analizi üzerinde durulmuştur.

Dil öğretimi

Dil, geçmişi, bugünü ve geleceği birbirine bağlayan, yaşananları aktaran, zaman içinde gelişip değişen, durumlara, olaylara ve kişisel ihtiyaçlara göre şekillenen, görme ve duyma gibi duyu organlarımızla kavranabilen canlı bir diğer deyişle somut bir varlıktır (TDK, 2011). Bir millete veya toplulukta geçmişle, zaferle, yenilgiyle ve sevgiyle yoğurulan bağların her bir parçasının oluşmasının ana nedeni o millette veya toplulukta konuşulan, yazılan ortak dildir. Bu sebeple, dili yaşatmak ve ona yenilik katmak, varlığını sürdürmeye yardımcı olmak onu işlemekle mümkün olur. Dili işleyip onu gelecek kuşaklara aktarmak, üretilen hem sözlü hem yazılı ürünler ve dil öğretimiyle mümkündür.

Dil öğretimi, yeni bir dil dizgesinin kazanılmasında öğrenciyi bilgilendirici ve yönlendirici çalışmaların bir bütünü olarak tanımlanabilir. Dil öğretimini temelde eğitim bilimsel, ruhbilimsel ve dilbilimsel bilgiler yönlendirmektedir. Kuramsal ilke

ve varsayımların dil öğretimine yansıması, yaklaşım, yöntem ve teknik çeşitliliğinde öğretim sürecinde izlenen yolu belirler (Şahin, 2007, s. 466). Bu yolda Türkçe oldukça uzun bir sürece sahiptir ve dil öğretimi, bir milletin dilinin farklı coğrafyalarda ve insanlar arasında yayılması ve işlenmesi, o milletin kalıcılığını, düşünce ve sanat yaşamındaki etkinliğini artırmak için önemli bir araçtır.

Dil öğretimi, bireylerin dilini öğrendikleri toplumun sosyal hayatını tanımalarını sağlar böylece kendilerini dilini öğrendikleri toplumun sosyal hayatına kolayca adapte edebilir, bireylerin ana dilleri ve öğrendikleri dil arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmalarını sağlar. Bu karşılaştırma sayesinde, dili öğrenmeleri kolaylaşır. Bireylerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarını ve davranışlarını etkilediklerini anlamalarını sağlar (Aktaran: Er, 2006).

Türk dilinin gelişiminin kısa bir tarihi

Tarihi süreçte toplumlar birbirleriyle savaşta ya da barışta, siyasi, tarihi, sosyal, ekonomik ve kültürel birçok ilişkide bulunmuşlardır. Ural-Altay dil grubuna ait eklemeli bir dil olan Türkçe milattan önce dört bin yıla kadar uzanan köklü bir geçmişe sahiptir. Türkler tarih sahnesine çıktıkları andan bugüne kadar birçok toplumla etkileşimde bulunmuşlar, bu durumun doğal bir sonucu olarak Türk dili Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına kadar geniş bir coğrafyaya yayılmıştır (Arslan, 2012, s. 182). Böylece, Türkçe, coğrafi, ticari, siyasi ve akrabalık gibi çeşitli nedenlerle ilişkide bulunulan toplumlar tarafından öğrenilir ve öğretilir bir hale gelmiştir.

Türkçenin diğer dillerle etkileşimde olduğunu kanıtlayan unsurlardan biri ödünçlemeler ve yabancı dillerdeki Türkçe kelimelerdir. Bundan dolayı, yabancı

dillerde yer alan Türkçe kelimelerin tespitine yönelik leksikolojik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Türkçenin en eski izlerine Sümer metinlerinde ulaşılmıştır (Arslan, 2012, s. 167).

Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle Türk dili için yeni bir dönem başlamış, Türkçenin üzerinde Arapça ve Farsçanın etkisi giderek artmıştır. Türkler, Arap ve Farslarla ilerleyen ilişkileri sonucu hem kültür hem dil yönünden çok etkilenmişlerdir. Doğu Türkçesinde on birinci, Anadolu Türkçesinde on üçüncü yüzyılda Arap alfabesi kullanılmaya başlanmıştır. Selçuklular dönemindeki edebiyat dilinin Farsça, bilim dilinin Arapça olması, Arapça ve Farsçanın etkisinin Türk dilinde giderek arttığının bir göstergesidir (Tunca, 2006, s. 112). Bu süreç devam ederken, Karamanoğullarından Mehmet Bey'in: Bundan böyle divanda, dergâhta, bargâhta, çarşıda ve meydanda Türk dilinden başka dil konuşulmayacaktır, sözleri ise beylikler döneminde Türkçenin tekrar ön plana çıkmasına zemin hazırlamıştır (Sarı, 2008, s. 294).

Türkçe öğretimi ve Türk dilinin diğer dillerden daha üstün olduğunu kanıtlamak için hazırlanan bazı önemli eserler günümüze kadar gelmiştir. On beşinci yüzyılda Çağatay edebiyatının en önemli yazarlarından Ali Şir Nevaî'nin *Muhakemet'ül-Lugateyn* adlı eseri Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu ortaya koymak için yazılmış bir eserdir. Bununla beraber, Kâşgarlı Mahmud'un *Divanü Lügati't-Türk* adlı muhteşem eseri ve günümüze ulaşamayan *Cevahirü'n-Nahv* adlı dil bilgisi kitabı olmak üzere on dokuzuncu yüzyıla kadar birçok dil bilgisi kitabı kaleme alınmıştır. Kitapların hazırlanmasındaki amaç Türk ülkesini ziyaret eden ve Türklerle ilişkisi olan kişilerin Türk dilini öğrenmesidir.

Kitaplar ve metinlerin yanı sıra Türk dilinin yabancı dil olarak öğretimine ve araştırılmasına Türkologlar da doğrudan katkıda bulunanlar arasındadır. Türk diline ve kültürüne önemli katkıları olan bu Türkologlara, A.N. Samoyloviç, A. Wambery, W. Radloff, W. Thomsen, Hasan Eren, Fuat Köprülü ve A.V. Gabain örnek gösterilebilir.

Günümüzde ise, Türk dili 57 ülke 223 merkezde akademik, eğitim-öğretim, ticari ve turistik amaçlarla öğretilmektedir (Dolunay, 2005, s. 1). 220 milyondan fazla konuşuru olan Türkçe, Çince, Hintçe, İspanyolca, İngilizce, Fransızca ve Rusçadan sonra en fazla konuşulan yedinci dildir (Çakmak, 2014, s. 178). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nün verilerine göre ise, Türkçe dünyada en çok konuşulan beşinci dildir (Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012).

Yabancılara Türkçe öğretiminde Dil Öğretim Merkezi (DİLMER)Son yıllarda Türkiye'de gözlemlenen ekonomik ve siyasi gelişmelerle birlikte dünyada Türkçeye olan ilgi de artış göstermiştir. Bu ilginin sonucunda Türkçe eğitim ve öğretimine daha fazla önem verilmeye başlanmıştır. Bugün Türkiye Cumhuriyeti Devleti birçok Suriyeli göçmene ev sahipliği yapılmakta, Suriye'den gelen göçmenlere Türkçe dersleri verilmektedir. Bu sayede Türk dili, yayılma mecrasını artırırken yabancıların Türk kültürüne uyum sürecine de katkı sağlamıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde Avrupa dil portfolyosu çerçevesinde oluşturulmuş uluslararası standartlarda eğitim veren kurumlar oldukça önemlidir. Bu kurumlardan birisi olan Dil Öğretim Merkezi (DİLMER), Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 8 Mart 1999'da kurulmuştur. Eklektik öğretim yöntemlerini benimseyen kurumun sertifikaları ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)

onaylıdır. DİLMER yayınlarından çıkan yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplar ise bu bağlamda çok önemlidir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemler

Yöntem, belirlenen bir hedef için izlenecek yol anlamına gelir (TDK, 2011). Dil ediniminde amaç hedef dilin öğrenilmesidir. Belirlenen hedefe giderken birden fazla yol tercih edilebilir, bu da dil öğretiminde farklı yöntem ve usulleri doğurur. Öğrencilerin ihtiyaçlarına ve seviyelerine göre farklı yöntem ve usuller tercih edilebilir.

Bazı dil öğretim yöntemleri şu şekilde sıralanabilir: Dil bilgisi çeviri yöntemi, doğal dil öğretim yöntemi, işitsel-dilsel öğretim yöntemi, durumsal dil öğretim yaklaşımı, iletişimci dil öğretim yöntemi, okumalı dil öğretim yöntemi, bilişsel dil öğretim yöntemi, görsel-işitsel dil eğitim yaklaşımı, seçmeci dil eğitim yöntemi, işlevsel-kavramsal dil öğretim yöntemi, tüm fiziksel tepki dil öğretim yöntemi, işbirlikçi dil öğretim yöntemi, sessiz dil öğretim yöntemi, danışmanlı dil öğretim yöntemi, telkinle dil öğretim yöntemi, çoklu zeka dil öğretim yöntemi, sinir dilbilimsel dil öğretim yöntemi, görsele dayalı dil öğretim yaklaşımı, içerik merkezli dil öğretim yöntemi, sözlüksel dil öğretim yaklaşımı (Barın, 2004, s. 26).

*Dil bilgisi çeviri yöntemi*ni, geliştiren isim Karl Plötz'dür. Özellikle 1970'lerde Osmanlı Devleti zamanında, bu yöntem Arapça, Farsça eğitimi ve öğretimi için kullanılmıştır. Eser çevirileri temel alarak oluşturulan yöntem yazılı dilin öğretimi için oldukça önemlidir. Dil kuralları ve muhakemesi bu yöntemin temelini oluşturur. *Doğal dil öğretim yöntemi*, *dil bilgisi çeviri yöntemi*ne tepki olarak doğmuştur. *Dil bilgisi yöntemi* yazılı dili hedef alırken, *doğal dil yöntemi*, dilin güncel durumu ve biçimi çerçevesinde kullanılmıştır. Bu yöntemde, konuşma dili temel alınmış,

anlaşılır, akıcı ve yalın bir konuşmanın dil öğretiminde faydalı olduğunu savunulmuştur. *İşitsel-dilsel öğretim yöntem*, dilin önce dinleme ve anlamayla başladığını daha sonra konuşma, okuma ve yazma becerileriyle tamamlandığını savunup dinleme becerisine öncelik vermiştir. Bu yöntem, öğrenme psikolojisi yönünden davranışçı (Skinner), dilbilim yönünden yapısalcı (Bloomfield, Nelson Brooks ve Lado) görüşler çerçevesinde ilerlemiştir (Memiş & Erdem, 2013, s. 303). *Görsel-işitsel dil öğretim yöntemi*nde görsel ve işitsel materyaller oldukça önemlidir. Bu bağlamda, filmler, müzikler, CD, DVD ve benzeri teknolojik aletlerin kullanılmasıyla dil öğretimi yapılır. Özellikle kelime hazinesinin gelişmesi için görsel ve işitsel materyallerin kullanılması birçok duyuya hitap ettiği için akılda kalıcılığı artırmaktadır. *Bilişsel dil öğretim yöntemi, davranışsal dil öğretim yöntemi*ne tepki olarak doğmuştur. Yeni öğrenilen bilgilerin eski bilgilerle ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması anlamına gelmektedir. Anlamlı bir öğrenme için eski ve yeni bilgilerin harmanlanması gerekmektedir.

Bütün bu yöntemler, bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillenebilir. Bu yaklaşım ve yöntemlerde öğretmenin rolü ve malzeme tercihinin uygunluğu büyük önem taşımaktadır. İhtiyaçlar doğrultusunda dil öğretiminde bir değil birden çok yöntem kullanılabilir, birinin eksik kaldığı noktayı bir diğer yöntem tamamlar. Dil kazanımında sistemli ve planlı ilerlenirse, kaliteli bir süreç yaşanmış olur bu sebeple dil öğretimi ilkelerle yapılmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretilirken kullanılan materyaller

Dil öğretiminde materyaller oldukça önemli bir yer edinmektedir. Türkçe öğretiminde temel ders materyallerinden biri metinlerdir. Hatta Türkçe eğitimi ve öğretiminin büyük ölçüde metne dayandığını söylemek yanlış olmaz. Dil

öğretiminde materyal olarak kullanılacak metinler hazırlanırken, hedef dili öğrenen bireylerin yaş, geçmiş, cinsiyet, zekâ ve öğrenme hızı gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır, materyallerde sosyal ve siyasi ayrımcılıklara, adaletsizliğe yol açacak unsurlardan kaçınılmalıdır. Materyal hem yapı hem içerik yönünden hedef dili öğrenen bireyler için uygun olmalıdır. Materyallerin nasıl, niçin, ne kadar süre için, kim için hazırlanacağı soruları önceden belirlenmeli bu doğrultuda materyal planlaması yapılmalıdır. Çalışmalar sonunda ortaya çıkan materyal, hedeflenen davranışları kazandırmalı ve bireylerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmelidir.

Materyal hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bazı ilkeler, anlamlılık ilkesi, bilinenden başlama ilkesi, çok örnek ilkesi, görelik ilkesi, seçicilik ilkesi, tamamlama ilkesi, fonun anlamlılığı ilkesi, kapalılık ilkesi, birleştiricilik ilkesi, algıda değişmezlik ilkesi, derinlik ilkesi, yenilik ilkesi, basitlik ilkesi, hedef-davranış ilkesi, öğrenciye uygunluk ilkesi olarak (aktaran Duman, 2013, s. 2) karşımıza çıkar.

Yukarıda sıralanmış olan materyal hazırlama ilkeleri, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak olan materyallerde de bulunması gereken genel nitelikleri göstermektedirler. Bu çerçevede oluşturulacak materyaller, *anlamlılık ilkesi*ni sağlamalıdırlar. Koffka'ya ait olan bu görüş, bir şey anlamlıysa öğrenmeye değerdir anlayışını temel alır. Öğretim programında verilen konular hedef dili öğrenen bireyler için bir anlam ifade etmeli ancak bu sayede öğrenciler için kalıcı bir eğitim ve öğretim olabilir.

Bilinenden başlama ilkesi, konulara bilinenlerden başlamak, onların üzerine yeni bilgiler inşa etmek demektir. Bu ilke doğrultusunda bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora, somuttan soyuta bir planlama ve öğrencilerin derse hazır

bulunurlukları göz önünde tutulur. Özellikle temel düzeyde (A1/A2) öğrenciler için ders ön hazırlık hem öğrenciyi derse hem de öğrenmeye hazırlaması yönüyle büyük önem taşır. Türkçeyi yabancılara öğretmek için hazırlanan materyaller önceden ele alınan konuların tekrar hatırlanması ve tekrarlanmasına imkân vermelidir (Duman, 2013).

Basitlik İlkesi, dil öğretiminde materyaller anlatım özelliklerini tam anlamıyla sağlamalıdırlar. Anlatım özellikleri temel alındığında bir anlatım açıklık, yalınlık, akıcılık, duruluk ilkelerine uymalıdır, eğer bir materyal bu özellikleri sağlamıyorsa, okunması ve anlaşılması zorsa dil öğretim süreci uzar çünkü bireyler anlamakta güçlük çekerler.

Dil öğretiminde bireylerin ihtiyaçları farklılık kazanabilir. Yaş, cinsiyet, öğrenme hızı gibi etkenler dil öğretiminde farklı ihtiyaçlar doğurabilir. Bu noktada *öğrenciye uygunluk* ilkesi devreye girmektedir. Bu ilke çerçevesinde kullanılacak materyallerin farklı ilgi ve kabiliyetteki bireylere yönelik hazırlanması gerekir.

Hedef-davranış ilkesi, yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme, okuma, konuşma, yazma becerilerinden hangileri özellikle geliştirilmek isteniyorsa hedef beceriyi geliştirmeye yönelik materyaller tercih edilmelidir. Dil öğretiminde temel becerilerdeki eksiklikleri tamamlamaya yönelik materyal kullanımları gerçekleşmelidir. Bu doğrultuda okuma, yazma, konuşma ve dinleme bir bütün, bir denge çerçevesinde verilmelidir. Bu harman sağlandığı sürece bir sandalyenin dört ayağı gibi dört temel beceri de aynı hızda ilerler ve dil öğretimi sağlam temellere oturur.

Dil öğretiminde kültürel unsurları aktarmanın önemi

Dünya üzerinde birçok dil tarihi süreçte kaybolmakta, İngilizce, Rusça ve Çince gibi bazı diller ise giderek önem kazanmaktadır, bazen de insanları tek bir dil etrafında birleştirmek adına sahneye Esperanto gibi yapay diller çıkmaktadır. Bir dilin varlığını devam ettirmesi ancak o dilin başkalarına işlenmesi, işlevini korumasıyla mümkündür. Bugün Afrika'da Fransızca çoğu yerde resmi dil konumundaysa bunun sebebi tarihi süreçte dil ve kültürlerini bu coğrafyalara taşımalarıdır. Bir dil yoksa o dile ait kültür unsurları da yok demektir. Kendi dilini unutup başka bir dil konuşan bir toplum o dilin var olduğu toprakların gelenek-görenek, mimari, inanç, eğitim sisteminden de etkilenir. Zamanla toplum diline sahip olduğu milletlere benzer. O halde, kültürün en önemli koruyucusu ve aktarıcısının dil olduğu gerçeğiyle yüzleşirler. Kültürün bir kilim, dilinse bu kilimi dokuyan ipler olduğu benzetmesi kültür ve dil kavramını somut ve akılda kalıcı hale getirir (aktaran Çelik, 2014, s. 42).

Dil hem maddi hem manevi bir boyut taşımaktadır. İnsanlar arasında iletişimi sağlar, verici ve alıcı da bir anlam uyandıran birtakım seslerden oluşur. Maddi yönüyle dil sadece bir araç işlevi görürken manevi yönüyle dil duygu, düşünce ve yaşayışın bir tasviridir. Tarihi mecrada meydana gelen maddi ve manevi değerler bütününe kültür denir. Dil kültürün oluşumunu sağlar ve kültürü gelecek kuşaklara aktarma işlevi görür. Toplumdaki sosyal kimliğimiz kültürle ilişkilidir (Byran, 2001, s. 10). Bugüne kadar gelen, araç-gereçler, kutlamalar, eğlenceler, sanat ürünleri, hukuk, yönetim, üretim, tüketim, dini ve ahlaki anlayış kültür mirasına örnek verilebilir (Arslan ve Durukan, 2014, s. 249).

Diğer bir yönden Avrupa Konseyinin (Council of Europe) 2000 yılındaki bildirgesinde belirtilen sosyokültürel bilgiler şöyle aktarılmıştır (aktaran Er, 2006, ss. 8-9).

Tablo 1
Sosyo-kültürel ögeler (Aktaran Er , 2006, ss. 8-9)

Kategoriler	**Sosyo-kültürel ögeler**
1. Günlük yaşam	• Yiyecek, içecek, yemek zamanları, masa adabı • Resmî tatilleri, çalışma saatleri • Boş zaman faaliyetleri, hobileri, okuma alışkanlıkları, yaptıkları sporlar vb. • Yasam standartları
2. Yaşam koşulları	• Ev şartları • Refah durumları
3. Kisiler arası ilişkiler	• Sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler • Kadın-erkek ilişkileri • Aile yapıları ve ilişkileri, jenerasyonlar arası ilişkiler • Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler
4. Değerler, inançlar ve davranışlar	• Sosyal sınıf • Çalışma toplulukları • Refah • Gelir • Gelenekler • Sanat • Müzik vb.
5. Vücut dili	
6. Sosyal gelenekler	• Dakiklik • Hediyeler • Elbiseler • Yemekler, içecekler • Yasaklar vb.

Tablo 1 (devam)
Sosyo-kültürel ögeler (Aktaran Er , 2006, ss. 8-9)

Kategoriler	Sosyo-kültürel ögeler
7. Âdet olmuş davranışlar	• Dini durumlar • Doğum, evlilik • Gösteriler, seremoniler, kutsamalar • Festivaller • Danslar, vb.

Kültür gözle görülmeyen bir örümcek ağını andırır, önce bir ağla başlayan süreç daha sonra binlerce ağ haline gelir. Dil aracılığıyla taşınan bu bağlar aile, çevre, eğitim ve öğretim aracılığıyla süreklilik kazanır. Kültür insanları bir araya getirebilen ve birbirine bağlayan yerinde ve zamanında kullanılabilecek bir güç niteliği de taşır. Eskiden olsa kültür, bir milleti diğer bir milletten ayıran nitelikler bütünü olarak belki tanımlanabilirdi fakat bugünün değerlerinde globalleşme bir diğer deyişle küreselleşme kavramı hayata girmiş ve dünya üzerinde toplumlara ait sınırlar bilinen anlamıyla ortadan kalkmış daha çok birlikler kavramı ile evrensel, küresel bir kültür anlayışı da ortaya çıkmıştır. Ülkeler başta ticari, ekonomik, siyasi, askeri yönlerden birbirlerine muhtaç durumdadırlar. Dünyanın dört bir yanından bugüne kalan kültürel miraslar koruma altına alınmaya başlanmıştır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), bu kapsamda somut ve soyut dünya mirasını koruma, farklı kültürleri birbirinden haberdar etme gibi görevler üstlenmiştir. Meddahlık sanatı, Mevlevi sema törenleri, Karagöz ve Hacivat, aşıklık/ozanlık geleneği, yağlı güreşler, Türk kahvesi, ebru ve çini korumaya alınan kültürel mirasımıza örnek verilebilir. Kültürün dilimizdeki yankıları ise deyimler, atasözleri, şarkı ve türkülerde duyulur.

Globalleşen yani diğer bir deyişle küreselleşen dünyada birden çok dil bilmek artık olağan bir ihtiyaç haline gelmiş ve çok dillilik yani *multilingualism* kavramı işleve

geçmiştir. Çok dillilik sayesinde siyasi, ticari, ekonomik ve daha pek çok alanda diğer milletlerle iletişim, etkileşim ve iş birliğine gidilmiştir. Teknoloji sayesinde uzaklar yakın haline gelmiş, uzaklık kavramının olmadığı bir dünyada iş birlikleri en üst düzeye çıkarılmaya çalışılmış, müşterek acı ve sevinçlerin payı artmıştır. Bunun yanı sıra hâlâ toplumlar arası farklılıklar mevcuttur. Bu doğrultuda dil öğretiminde kültür aktarımı hedef dili öğrenen bireyin hedef dili ve kültürü anlamasına yardımcı olacak nitelik taşımalıdır (Açık, 2011, s. 58). Dil öğretiminde hedef dil, *hedef kültür* kavramını oluşturur. *Kaynak kültür*, hedef dili öğrenenlerin içinde doğup büyükleri, kendilerinde var olan, sahip oldukları kültür kavramıdır, *ortak kültür* ise öğrenilen hedef kültür ve sahip olunan kaynak kültürün süreçte oluşacak bir bileşkesidir. Hedef kültür öğrenen bireyler toplumun kuralları ve yaşam biçimine daha kolay uyum sağlamış olur. Türkçe öğretiminde atasözlerini, deyimleri, bayramları, yemek adlarını ve diğerlerini öğrenmemiş bir birey için Türkçeyi öğrenmiştir demek mümkün müdür, günlük yaşamın içindeki bu değerleri birey tam anlamıyla kavrayamayacaktır. Hedef dil ve hedef kültürde öğretilmesi gerekenler ise uzmanlarca belirlenip standartlara kavuşturulması gereken bir konudur.

Bu doğrultuda, yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan materyallerde hangi kültürel ögeler yer almalıdır sorusu doğar. Brooks (aktaran Er, 2006)'a göre, yabancı dil öğretiminde şu ögeler öğrencilere aktarılabilir:

- Selamlaşma, vedalaşma, arkadaşlar arası konuşmalar
- İnsanları tanıştırma
- Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar
- Sorulmaması gereken sorular
- Gelenekler, oyunlar, müzik, telefon konuşmaları

- Mektup yazma
- Birini davet etme, randevu verme, saatler
- Yemek yeme ve içme alışkanlıkları
- Trafik vb.

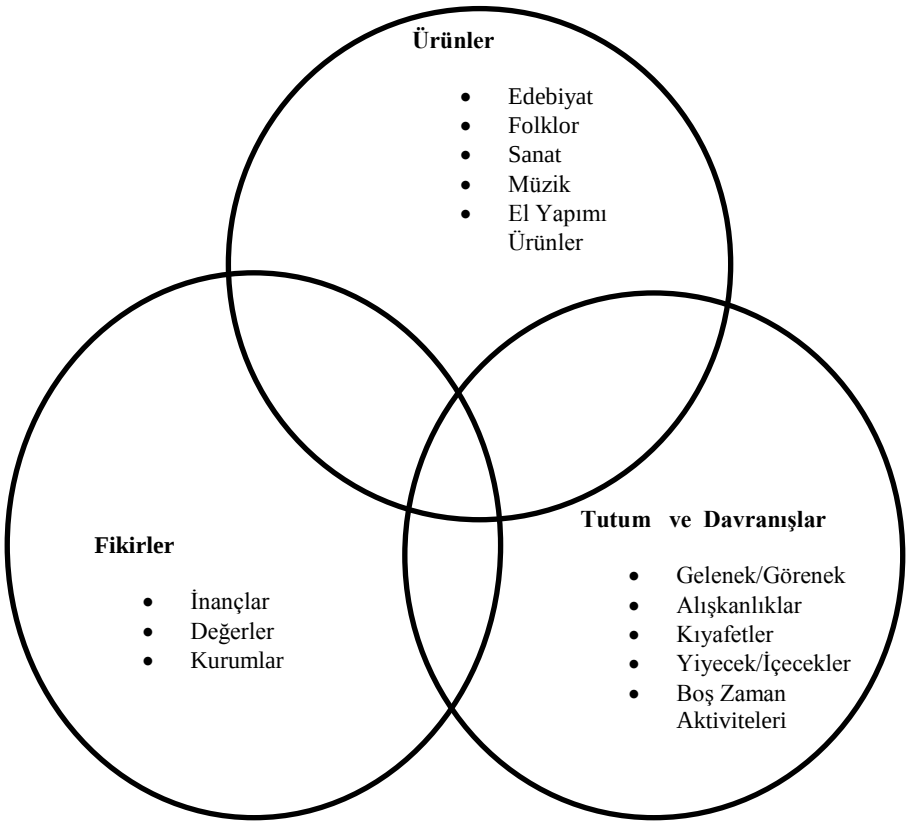

Şekil 1. Kültürün ögeleri (Tomalin ve Stempleski,1993, s. 18)

Tomalin ve Stempleski (1993) ise kültürü *Products*(ürünler), *Ideas*(fikirler) ve *Behaviours*(davranışlar) olmak üzere üç ana başlık (s.18) altında açıklarlar. *Ürünler* başlığı altında edebiyat, halk, sanat, müzik ve yapay ürünlerden söz edilirken, *Fikirler* başlığı altında inançlar ve değerler yer almaktadır, son olarak *Davranışlar*

başlığı altında ise giyim kuşam, yiyecek-içecek, âdetler, kurum ve kuruluşlar yer almaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın hedefinde olan toplam 60 metin *yiyecek* ve *içecek* yönünden incelenmiş, bu sayede hikâye kitaplarında kültürel unsurların kullanımı belirlenmiştir.

Sözcük sıklık izlencesi

Bir kursun, dersin ana noktalarının özeti, taslağı ya da iskeleti olarak tanımlanabilecek izlence, eğitim ve öğretim içeriğinin ayarlanması ve organize edilmesine katkı sağlar. İzlence, içerik seçimi ve sıralanışı üzerine başka bir deyişle yapılacak şeylerin listesini bir öğrenme ve dil kuramı çerçevesinde oluşturmaktır (Akbulut & Yaylı, 2015, s. 36).

İzlenceler belirlenen amaçlara ulaşmak için farklı çerçevelerde oluşturulur. Bu da çok değişik izlence türlerinin ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. İzlence oluşturulurken yaş, cinsiyet, ekonomik durum, öğrenci, zaman aralığı, öğretmen gibi unsurlar oldukça etkilidir. Özellikle, sürenin yeterliliği ya da yetersizliği bazı konuların işlenmemesine neden olabilir.

Dil bilgisel diğer bir deyişle yapısal izlencelerde, dilin kuralları, cümle yapısı, ögelerin dizilişi, yüklemlerinin durumu, yapıları üzerinde durulur ve bu yönde hedef dil incelenip tasnif edilir ve öğretilir. Sözcüksel izlencelerde ise sözcük eğitimi ve öğretimi temel alınır. Şüphesiz ki dil eğitimi ve öğretiminde sözcük öğretimi ve sözcük dağarcığını genişletmek büyük bir önem taşımaktadır (Akbulut & Yaylı, 2015, s. 36). Bir birey, öğrenci, hedef dil öğrenicisi ne kadar çok sözcük bilirse bununla paralel olarak ana dile veya hedef dile hakimiyetini artırır. Çoğu dil öğrenir dil bilgisi öğrenmiş olsa dahi sözcük dağarcığını genişletmeden hedef dili

konuşmakta, yazmakta, dinlemekte ve okumakta zorlanır. Çok sözcük bilmek bireyin ana dilinde veya hedef dilde dinleme, konuşma, okuma ve yazma kabiliyetlerini artırır, telaffuzu güçlendirir ve dil bilgisi hatalarını azaltır.

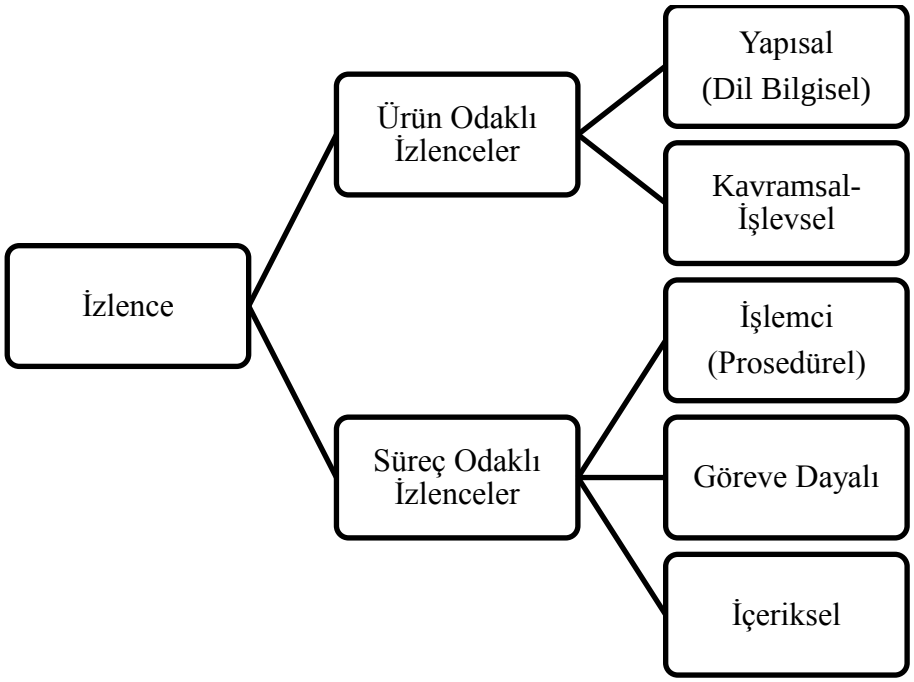

Şekil 2. İzlence türleri (Akbulut ve Yaylı, 2015, s. 38)

Sıklık çalışmaları dil biliminin sayısal verilerini yani dilin sayısal dalını oluşturur (Dolunay, 2012, s. 82). Sıklık kelimesi "sıkça geçme, kullanımı sık olma" anlamına gelmektedir (TDK, 2011). Başka bir kaynakta ise sıklık, "belli uzunlukta bir konuşma ya da yazıda aynı dilsel olgu ya da birimin gerçekleşme sayısı" olarak tanımlanmıştır (aktaran Hirik, 2017, s. 56). Sözcüksel izlence çalışmalarında hangi sözcüğün kaç kez kullanıldığı, kullanım sıklığı, sıklık sıralaması ve listesinin belirlenmesi, bu sözcüklerin türünün ne olduğunun incelenmesi çok önemlidir çünkü bir sözcüğün fiil mi isim mi olduğunu bilmek, sözcüğün türünü ayırt edebilmek, dil öğrenen bir bireyin sözcükleri cümle oluştururken kurallara uygun, dil bilgisi yönünden doğru kullanılmasına yardımcı olur. Konuşulan ve yazılan dil için farklı

sıklık analizleri daha kapsamlı bir yöntemle yapılabilir. Sadece yazılı metinlerin taranması ve analiz edilmesi elbette ki bir dil için yeterli olmayacaktır çünkü konuşma dili yazı diline göre farklıdır. Dil alanında yapılan bu çalışmalar sayesinde yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisel(yapısal) izlence ve sözcüksel izlencelerin hazırlanması cümle bilgisi ve sözcük öğretimi, düzeye uygun sözlük oluşturma, dil bilgisi öğretimi, kitap hazırlama, materyal hazırlama için araştırmacılara, uzmanlara ve dili öğrenen hedef kitleye kaynak ve veri sağlar. Bu nicel veriler doğrultusunda hazırlanan materyaller, sağlıklı bir eğitim ve öğretimin temelini oluşturur.

Ana dil ve hedef dil öğretiminde hangi sözcük ve ne kadar sözcük, hangi yaş, seviye ve öğrenme amacına yönelik verilmelidir sorusu uzmanlarca cevaplanmalıdır. Nasıl ki Avrupa Dil Portfolyosu'nun ortak bir çerçevede oluşturduğu yabancı dil öğretimi kriterleri gibi Türk dili için henüz böyle bir bildiri, ortak bir komisyon tarafından yayınlanmamıştır. Bir diğer soru ise Avrupa Dil Portfolyosu kriterleri Türkçenin yapısı, kullanımı ve öğretimi, dil seviyesinin ölçülebilmesi için ne kadar geçerli olduğudur. Daha bağımsız bir düzlemde Türkçe Dil Portfolyosu oluşturulamaz mı, bunlar uzmanlarca cevaplanmalıdır. Başlangıç, orta ve ileri düzeye yönelik sözcük tespitleri ve buna bağlı olarak seviyelere uygun sözlükler ve hikâye kitapları hazırlanırken Türkçe için henüz böyle bir çalışmaya gidilmemiştir (Açık, 2013). Türk dili için henüz en sık kullanılan kelimeler temel alınarak oluşturulmuş kitapların olmaması ya da bu yönde çalışmaların belirlenmemiş olması belki de Türkçe de dil biliminde sayısal verilere dayanan eksiklikten kaynaklanmaktadır. Dil öğretiminde öncelikli olarak öğretilmesi gereken sözcüklerin ne olduğu ve sözcük öğretimine dair ilk çalışmalar on yedinci yüzyılda Komenyüs tarafından yapılmıştır. Bu doğrultuda, dil öğretiminde öncelikli olarak, sık kullanılan, dilde çokça tekrarlanan sözcüklerin öğretiminin gerekliliği ortaya çıkmıştır (Demircan, 1983). O

halde, dil öğretim sürecinde öncelikle hangi sözcükler materyallerde bulunmalıdır sorusunun cevabı bireylerin günlük hayatta karşılaşabilecekleri durumlara ve kendi düşüncelerini, duygularını, dileklerini düzeylerine göre ayrıntılarıyla, incelikleriyle anlatabilmelerine yarayacak sözcükler, deyimler, terimler şeklinde olabilir (Özbay & Melanlıoğlu, 2008, s. 34).

Başlangıç(A1/A2), orta(B1/B2) ve ileri düzey (C1/C2) grupları için sözcük öğretiminde kolaydan zora doğru bir yol tercih edilmelidir. Sözcükler derinlik, genişlik ve ağırlık boyutlarıyla ele alınmalıdırlar. Derinlik yönünden hedef dilde sözcüklerin çeşitli anlam katmanlarının olabileceğini bireyler ayırt eder, genişlik yönünden ise hedef dille ilgili çok çeşitli alanlarda ve konularda sözcük bilmek gerekir, bilimden edebiyata, tarihten coğrafyaya birçok alan bu grup için örnek teşkil edebilir. Ağırlık yönünden ise bir birey hedef dille ilgili bir konuda oldukça çok sözcük bilir (Akyol, 2005). Bu çalışmanın amaçlarından birisi olan sözcüksel izlence, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan yabancılara Türkçe öğretiminde A1/A2 temel düzey için kullanılan *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitaplarından hareketle yapılmıştır, en sık kullanılan sözcükler veri olarak araştırmacılara ve hedef dili öğrenenlere sunulmuştur, bu doğrultuda bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylere sözcük dağarcığı geliştirme, sözcüklerin farklı kullanımlarını öğrenme ve kelime türleri açısından sözcükleri öğrenme fırsatı sağlar.

BÖLÜM 3: YÖNTEM

Bu bölümde, sırasıyla araştırmanın yöntemine, evren ve örneklemine, veri analiz araçlarına, veri toplama yöntemine ve veri analiz yöntemine değinilmiştir.

Araştırma yöntemi

Bu çalışmada, DİLMER yayınlarından çıkan A1/A2 temel düzey için Hakan Yılmaz tarafından hazırlanan *Türkçe Okuyorum 1*(2015)'deki 35 hikâye ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011)'deki 25 hikâye toplamda 60 metin nitel analiz yöntemlerinden biri olan "doküman inceleme yöntemi" kullanılarak incelenmiştir. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (aktaran, Arslan & Durukan (2014), s.253).

Bu metinler analizi kolaylaştırmak amacıyla gruplara ayrılmıştır. *Türkçe Okuyorum 1*(2015)'deki 35 metin her birinde yedi metin olmak üzere beş gruba ayrılmıştır. *Türkçe Okuyorum 2*(2011)'deki 25 metin her birinde beş metin olmak üzere beş gruba ayrılmıştır. Toplamda on grup oluşturulmuştur. Kitaplar önce nitel yönden içerik analizi yapılarak daha sonra sıklık ve söz varlığı yönünden incelenmiş daha sonrasında bu söz varlığından hareketle kültürel ögelerin aktarımı üzerinde durulmuştur. Kültürel unsurlardan sadece yiyecek ve içecek kültürü üzerinde durulmuştur. Bunun da temel sebebi, doğal ihtiyaç hiyerarşisinde yeme ve içmenin diğer ihtiyaçlara göre önce gelmesidir. Yabancı dil öğrenen bireyler de bu ihtiyaçlara yönelik sözcükler öğrenmelidirler.

Evren ve örneklem

Bu çalışmanın evreni, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan A1/A2 temel düzey *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitaplarıdır. Bu metinler, *Türkçe Okuyorum 1*(2015): Soru ve Cevap, Nerede?, Lokantaya Geliyor musun?, Nerede, Nereden, Nereye?, Nerelerde Alışveriş Yapıyoruz?, İşten Sonra Ne Yapıyorsun?, Ne Yapmak İstiyorsun?, Mutlu, Kiralık Ev, Marcus Tıraş Oluyor, Yap veya Yapma, Lütfen Yapınız veya Yapmayınız, Pahalı Elbise, Benim Kardeşim, Kalemlerim Nerede, Dün Ne Yaptın?, Neyle, Kimle?, Saat Kaçta Kalkıyorsunuz?, Yorgunum ama Mutluyum, Sohbet, Marianna Takside, Stephanie Hanım, Tahta Kalemi ve Öğretmen, Öykü Alışverişi Seviyor, Yıldız Ailesi Alışverişte, İstanbul'da Hava Nasıl?, Herkes Bir Şey İstiyor, Vapur, Antonio'nun Partisi, Bizim Bir Günümüz, Bir Film, Nereye Gidiyorsun?, Sağlıklı Olmak, Kumkapı, Pazarda; *Türkçe Okuyorum 2*(2011): Ayşe'den Mektup, Rüya, Telefon Sohbeti, Dil Öğrenmenin Püf Noktaları, Kahve, Hollanda'dan Arkadaşlarım Geldi, Lokantada, Kuaförde, Pazarda Alışveriş, Çocuklarımız Ne Olacak?, Ali Doktora Gitti, Ev Temizliği, Sezai Trafikte, Dört Arkadaş, Telefonda, Türkiye'de Geziyoruz, Sarı, Semt Pazarında, Hayvanat Bahçesinde, Taksi Şoförlüğü, Tatile Gidiyoruz, Mavi'nin Yolculuğu, Kafede Buluşma, Günlük Hayattan Kesitler, Neden Yemek Yeriz?.

Veri analiz araçları

Bu çalışmada, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan A1/A2 temel düzey hikâye kitapları (*Türkçe Okuyorum 1*(2015)-*Türkçe Okuyorum 2*(2011)) İhaleka dizin programı aracılığıyla sıklık ve sözcük varlığı yönünden incelenmiş ve veriler bu doğrultuda kontrolden geçmiştir. Daha sonra, elde edilen

verilerden hareketle yabancılara Türkçe öğretiminde A1/A2 düzey için kullanılan yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar analiz yöntemiyle belirlenmiştir.

Veri toplama yöntemi

Bu çalışmadaki veriler, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından yazılan *Türkçe Okuyorum 1*(2015), *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitapları üzerinden nitel analiz yöntemiyle toplanmıştır. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarından olan bu materyalleri internet üzerindeki kitap mağazalarından, kitapçılardan ve DİLMER Dil Öğretim Merkezi'nden edinmek mümkündür. Bu süreçte, bu materyaller DİLMER Dil Öğretim Merkezi'nden elde edildi. Materyallerin analizini kolaylaştırmak için kitaplar, bilgisayar ortamına aktarıldı. Daha sonra, metinlerin konularının ne olduğu içerik analiz yöntemiyle belirlendi. Yiyecek-içecek kültürüne ait ögeler, metinlerin konuları incelenirken toplandı. Bulunan veriler üzerinden yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel ögelerin varlığı, yeri, ne kadar kullanıldığı üzerine tartışma dile getirildi. Son olarak, metinlerdeki söz varlığı, çeşitliliği ve sıklığını belirlemek üzere İhaleka metin analizi adlı dizin programı ile sıklık analizi yapıldı. Kitaplardaki söz varlığını belirlemek amaçlı sözcük sıklık izlencesi oluşturulurken kelimeler kök ve gövde biçiminde değerlendirildi. "Yapacağım", "yaptılar", "yapıyoruz" gibi fiil köküne gelen fiil çekim eklerinden olan zaman ekleri, dilek kipleri, şahıs ekleri tek bir kökün (yap-) altında verildi. Birleşik sözcükler ayrı sözcükler olarak değerlendirildi. Araştırma sürecinde özel isimlere de sözcük sıklık listesinde yer aldı. Daha sonra elde edilen veriler tekrar gözden geçirildi. Bu veriler sayesinde, A1-A2 temel seviye için "temel söz varlığı" kavramından bahsedilip bahsedilmeyeceği tartışması yapıldı.

Veri analiz yöntemi

Nitel verilerin analizi

Bu çalışmanın verileri, içerik analiz yöntemiyle belirlenmiştir. Bu doğrultuda, doküman inceleme yönteminden faydalanılmıştır. Öncelikle, metinlerde aktarılan konulara değinilmiştir. Bu sayede, dil öğretiminde kullanılan metinlerde yer alan unsurlar ortaya çıkarılmıştır. Araştırmanın, "Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?" sorusuna ise cevap olarak metinlerde yer alan bütün yiyecek-içecek unsurları inceleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu belirlemeden hareketle, en çok kullanılan yiyecek-içecek unsurları kullanım sıklıklarına göre frekans listesinde verilmiştir. Yabancı kültüre ait yiyecek unsurları da yabancı kültüre ait yiyecek-içecek unsurlarını yansıttıkları için listeye dahil edilmiştir.

Sıklık verilerinin analizi

Bu çalışmada, A1/A2 düzeyi *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitaplarındaki sözcük sıklığı belirlenirken İhaleka dizin programı kullanılmıştır. Bu program sonucunda elde edilen veriler, gözden geçirilip, yeniden ele alınmış, gerektiğinde değiştirilerek araştırmacılara sunulmuştur. Analizi kolaylaştırmak için metinler A1 için beş grup ve A2 için beş grup olmak üzere toplamda on gruba ayrılmıştır. Bu gruplar, tamamen metinlerin hizalanış sırasına göre belirlenmiş, başka herhangi bir ayrım gözetilmemiştir. A1 seviyesi *Türkçe Okuyorum 1*(2015) kitabı için birden yediye kadar olan metinler birinci grubu, yediden 14'e kadar olan metinler ikinci grubu, 14'den 21'e kadar olan metinler üçüncü grubu, 21'den 28'e kadar olan metinler dördüncü grubu ve 28'den 35'e kadar olan metinler ise beşinci grubu oluşturur. A2 seviyesi *Türkçe Okuyorum 2*(2011)

kitabı için birden beşe kadar olan metinler birinci grubu, beşten 10’a kadar olan metinler ikinci grubu, 10’dan 15’e kadar olan metinler üçüncü grubu, 15’ten 20’ye kadar olan metinler dördüncü grubu ve 20’den 25’e kadar beşinci grubu oluşturmuştur. En sık kullanılan ilk 50 sözcük A1 ve A2 seviyesindeki her grup için ayrı ayrı belirlenmiştir. 50. kelimeden sonra gelen ve 50. kelimeyle aynı derecede tekrar eden sözcükler sıklık dereceleri aynı olduğu için 50’den sonra verilmeye devam edilmiştir. Verilerin sonucunda, A1 ve A2 seviyesindeki toplam 60 metinden hareketle en sık tekrar eden 100 sözcüğün yer aldığı genel bir sözcük izlencesi oluşturulmuştur.

BÖLÜM 4: BULGULAR

Bu bölümde, DİLMER tarafından yabancılara Türkçe öğretimi için yayınlanan A1-A2 düzeyindeki toplam 60 (A1, 35; A2, 25) metindeki nitel ve nicel bulgular verilmiştir. Bu hikâye kitapları, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde belirtilen dil düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar ile, nitel yönden hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait ögelerin aktarımı, daha sonra ise kelime kullanım sıklığı üzerinde araştırmacılara veriler sunulmuştur. Hikâye kitaplarında en sık kullanılan kelimeler nicel bir sıralamayla ortaya konulmuş ve bu sayede yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan bu hikâye kitaplarındaki kelime sıklığına dair bir izlence tasarımına erişilmiştir.

Öncelikle, A1 düzeyi kitaplar sonra da A2 düzeyi kitaplardaki bulgular sırasıyla:

- metinlerin konusu
- yiyecek-içecek kültürüne ait ögeler
- sözcük sıklığı yönünden incelenmiştir.

Sözcük sıklığını belirlemek için İhaleka metin analiz programından yardım alınmış ama elde edilen veriler tekrar gözden geçirilmiş, aynı kelimelerin farklı sıralanışına dair yanlışlıklar yeniden düzenlenmiştir. A1 ve A2 düzeyleri için *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitaplarında yer alan hikâyelerin isimleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 2
Hikâyelerin isimleri

	***Türkçe Okuyorum 1*(2015)**		***Türkçe Okuyorum 2*(2011)**
1.	Soru ve Cevap	**1.**	Ayşe'den Mektup
2.	Nerede?	**2.**	Rüya
3.	Lokantaya Geliyor musun?	**3.**	Telefon Sohbeti
4.	Nerede, Nereden, Nereye?	**4.**	Dil Öğrenmenin Püf Noktaları
5.	Nerelerde Alışveriş Yapıyoruz?	**5.**	Kahve
6.	İşten Sonra Ne Yapıyorsun?	**6.**	Hollanda'dan Arkadaşları Geldi
7.	Ne Yapmak İstiyorsun?	**7.**	Lokantada
8.	Mutlu	**8.**	Kuaförde
9.	Kiralık Ev	**9.**	Pazarda Alışveriş
10.	Marcus Tıraş Oluyor	**10.**	Çocuklarımız Ne Olacak?
11.	Yap veya Yapma	**11.**	Ali Doktora Gitti
12.	Lütfen Yapınız veya Yapmayınız	**12.**	Ev Temizliği
13.	Pahalı Elbise	**13.**	Sezai Trafikte
14.	Benim Kardeşim	**14.**	Dört Arkadaş
15.	Kalemlerim Nerede	**15.**	Telefonda
16.	Dün Ne Yaptın?	**16.**	Türkiye'de Geziyoruz
17.	Neyle, Kimle?	**17.**	Sarı
18.	Saat Kaçta? Kalkıyorsunuz?	**18.**	Semt Pazarında
19.	Yorgunum ama Mutluyum	**19.**	Hayvanat Bahçesinde
20.	Sohbet	**20.**	Taksi Şoförlüğü
21.	Marianna Takside	**21.**	Tatile Gidiyoruz
22.	Stephanie Hanım	**22.**	Mavi'nin Yolculuğu
23.	Tahta Kalemi ve Öğretmen	**23.**	Kafede Buluşma
24.	Öykü Alışverişi Seviyor	**24.**	Günlük Hayattan Kesitler
25.	Yıldız Ailesi Alışverişte	**25.**	Neden Yemek Yeriz?
26.	İstanbul'da Hava Nasıl?		
27.	Herkes Bir Şey İstiyor		
28.	Vapur		
29.	Antonio'nun Partisi		
30.	Bizim Bir Günümüz		
31.	Bir Film		
32.	Nereye Gidiyorsun?		
33.	Sağlıklı Olmak		
34.	Kumkapı		
35.	Pazarda		

A1-*Türkçe Okuyorum 1 (2015)*

A1-1. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Soru ve Cevap. Bu hikâye temelde Türkçede yer alan tanışma kalıpları üzerine kurulmaktadır. Bir kişiyle selamlaşma, onun adını sorma, nereli olduğunu öğrenmek üzerine oluşturulmuş diyaloglar yer almaktadır. Türkiye'ye gelen yabancı insanların diyaloglarda yer alması dikkat çekicidir. Şimdiki zaman kalıbı kullanılmıştır.

Nerede?. Bu metinde, İstanbul'da yer alan sinema, havaalanı, restoran, otel, park gibi hem turistik hem de sosyal ögelerin sorulduğu iki kişilik bir diyalog yer almaktadır. Bu diyaloglar sayesinde, yabancı bir öğrenci Türkçe öğrenirken hem ilk metinde tanışmayı hem de ihtiyacına yönelik sorular sormayı öğrenir. Şimdiki zaman kalıbı kullanılmıştır.

Lokantaya Geliyor musun?. Bu metinde ise yine iki kişinin diyaloğu görülmektedir. Bu diyaloglarda özellikle soru kalıbı "mı, mi, mu, mü" nün kullanımı dikkat çekmektedir. Örneğin, "Sen geliyor musun? Gazete okuyor musun?, Taksiye biniyor musun?, Kahvaltı yapıyor musun?, CD ve DVD alıyor musun?" gibi istekleri ve günlük yaşamda kullandığımız soruların cevaplarını öğrenmeye yönelik diyaloglar yer alır. Şimdiki zaman kalıbı kullanılmıştır.

Nerede, Nereden, Nereye?. Metnin adından da anlaşılacağı üzere, bu metin, öğrencilerin bizlerin dolaylı tümleç dediği kavramları öğrenmesini sağlamaktır. Diyalog olarak devam eden metinde günlük yaşama dair sorular yer almaktadır: "Nerede gazete okuyorsun?, Nerede kahvaltı yapıyorsun?" Şimdiki zaman kalıbı kullanılmıştır. Şahıs zamirlerinden "sen ve ben" cevabına yönelik sorular ön plandadır. Bu da Türkçeyi yeni öğrenen birisi için işi oldukça kolaylaştırmaktadır.

Nerelerde Alışveriş Yapıyoruz?. İki kişilik diyaloglar halinde devam eden metinde, yiyecek, içecek, ev eşyası, kırtasiye ve benzeri malzemeleri nerede bulabileceğine dair konuşmalar yer almaktadır. Şimdiki zaman kalıbı kullanılmıştır. Hikâyelerde çoğunlukla İstanbul'daki alışveriş ve kültür Mekânları ön plana çıkarılmıştır.

İşten Sonra Ne Yapıyorsun?. Bu metinde iş çıkışı aktivitelere yönelik iki kişinin diyaloğu şimdiki zamanla aktarılmıştır. Günlük hayata dair önceki metinlerde geçen "çay iç-, yemek ye-, alışveriş yap-" gibi kavramlar bu hikâyeyle pekiştirilmiştir.

Ne Yapmak İstiyorsun?. Bu metin yaz tatili planları üzerine kurulmuştur. Tatil seçeneklerini öğrenmek isteyen öğrenciler için oldukça öğretici bir metindir. Şimdiki zaman kullanılmıştır. "Pilav, biftek, salata" gibi yemek isimleri de yer almaktadır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 3
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	**Ürün**	**Uygulama**	**Mekân**
yemek (16)	✓		
Kafe(5)			✓
Kahvaltı(8)		✓	
ye-(5)		✓	
Balık(5)	✓		
Çay(5)	✓		
Restoran(3)			✓
Pazar(3)			✓

Tablo 3 (devam)
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	✓ Mekân
Salata(2)	✓		
Pilav(2)	✓		
Pastane(2)			✓
Ekmek(2)	✓		
Sebze(2)	✓		
Kasap(2)			✓
Et(2)	✓		
Biftek(1)	✓		
Alışveriş(1)		✓	
Yoğurt(1)	✓		
Yumurta(1)	✓		
Kahve(1)	✓		
Mutfak(1)			✓
Simit(1)	✓		
Börek(1)	✓		
Toplam: 75			

Tabloda, yiyecek-içecek unsurlarının yanında görülen sayılar, metinlerde bu kelimelerin kaç kez tekrar ettiğini göstermektedir. Zaten tabloda, kullanım sıklığı olarak ifade edilmektedir. Tablo incelendiğinde en çok kullanılan yiyecek içecek kültürüne ait ögenin ürünler kategorisinde olduğu görülür. Daha sonra mekân ve sonrasında uygulamalar sırasıyla gelmektedir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 4
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	Ayşe	56	7.72	Ayşe(56)
2.	Ali	35	4.83	Ali(35)
3.	mı/mi/mu/mü	33	4.55	mı(12) mi(3) musun(17) mü(1)
4.	yap-	29	4.00	yapıyorsun(11) yapıyorum(7) yapmak(4) yapıyor(2) yapmıyorum(2) yapıyoruz(1) yapıyorsunuz(1) yapmıyor(1)
5.	var	28	3.86	var(28)

Tablo 4 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
6.	ve	24	3.31	ve(24)
7.	git-	23	3.17	gidiyorum(13) gidiyoruz(4) gidiyor(2) gidiyorsun(1) gitmek(3)
8.	ne	23	3.17	ne(23)
9.	evet	22	3.03	evet(22)
10.	bir	21	2.90	bir(21)
11.	iste-	20	2.76	istiyorum(7) istiyorsun(7) istiyor(2) istiyoruz(1) istemiyorum(2) istemiyor(1)
12.	oku-	18	2.48	okuyorum(12) okuyorsun(3) okuyor(2) okumuyor(1)
13.	nere	18	2.48	nerede(10) nereden(5) nereye(2) nerelerde(1)
14.	ben	18	2.48	ben(17) benim(1)
15.	sen	17	2.34	sen(16) senin(1)
16.	yemek	16	2.21	yemek(8) yemeğe(1) yemekten(1) yemekler(6)
17.	çok	16	2.21	çok(16)
18.	sonra	16	2.21	sonra(16)
19.	gazete	13	1.79	gazete(13)
20.	iyi	13	1.79	iyi(13)
21.	Ahmet	13	1.79	Ahmet(13)
22.	al-	13	1.79	alıyorum(7) alıyorsun(3) almak(2) alıyor(1)
23.	ev	12	1.66	eve(6) evde(5) ev(1)
24.	Ayla	12	1.66	Ayla(12)
25.	bazen	12	1.66	bazen(12)
26.	iş	11	1.52	işten(11)
27.	Janin	10	1.38	Janin(10)
28.	bu	10	1.38	bu(9) burada(1)
29.	Robert	10	1.38	Robert(10)
30.	güzel	9	1.24	güzel(9)
31.	Selin	9	1.24	Selin(9)
32.	Murat	8	1.10	Murat(8)
33.	kahvaltı	8	1.10	kahvaltı(6) kahvaltı(2)
34.	şey	7	0.97	şey(4) şeyler(3)
35.	her	7	0.97	her(7)
36.	pişir-	7	0.97	pişirmek(4) pişiriyorum(3)
37.	sabah	7	0.97	sabah(7)
38.	akşam	7	0.97	akşam(7)
39.	ama	6	0.83	ama(6)
40.	tamam	6	0.83	tamam(6)
41.	de/da	6	0.83	de(6)
42.	genellik	6	0.83	genellikle(6)

Tablo 4 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
43.	ye-	5	0.69	yiyoruz(3) yiyorum(1) yemiyorum(1)
44.	son	5	0.69	sonu(5)
45.	meydan	5	0.69	meydanda(5)
46.	hafta	5	0.69	hafta(5)
47.	gel-	5	0.69	geliyor(2) geliyorum(2) geliyorsunuz(1)
48.	kafe	5	0.69	kafeye(3) kafeden(1) kafe(1)
49.	seyret-	5	0.69	seyrediyorum(3) seyretmiyorum(1) seyrediyor(1)
50.	tabii	5	0.69	tabii(5)
51.	arkadaş	5	0.69	arkadaşlarla(4) arkadaşlar(1)
52.	spor	5	0.69	spor(5)
53.	sinema	5	0.69	sinemaya(3) sinemalar(1) sinema(1)
54.	çay	5	0.69	çay(5)
55.	müze	5	0.69	müzeleri(2) müzeler(1) müzeye(1) müze(1)
56.	iç-	5	0.69	içiyoruz(3) içiyorum(2)
Toplam		**725**	**100**	

Veriler incelendiğinde, sekiz tane özel ismin de listede yer aldığı görülmektedir. Bunun haricinde, listede yoğun olarak isim ve fiil kullanımı dikkat çekicidir.

A1-2. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Mutlu. Bu hikâye bir birey olan “Mutlu” isimli bir kişinin sabahtan akşama kadar yaptığı aktiviteleri, günlük planlarını, yaşam tarzını aktarmaktadır. Türkçe öğrenen öğrenciler bu hikâyeden hareketle kendi yaşadıkları günü yazıya dökebilirler. Şimdiki zaman kalıbı kullanılarak geniş zaman ve gelecek zaman istekleri de aktarılmıştır.

Kiralık Ev. Bu metinde, artık iki kişilik diyaloglardan çıkılıp üç kişilik diyaloglar oluşturulmuştur. Julia isimli bir yabancının ev arayışını anlatan hikâyede şimdiki zaman kullanılmıştır. Kiranın ne kadar olduğu, evin nerede olduğu, mobilyalı

ya da mobilyasız olup olmadığı üzerine sorular, ilk kez Türkiye'de bulunan, ev ya da kalacak bir yer arayan bir insan için oldukça önem arz eder.

Marcus Tıraş Oluyor. Bu metin, yabancı bir kişinin kuaföre gittiğinde nasıl diyalog kurabileceğini gösterir. "Kısa saç, uzun favori" gibi saç şekillerini ifade eden kelimeler yer almaktadır.

Yap veya Yapma!. İki kişi arasında geçen diyaloglarda işten dönen kadın ve erkeğin yemek, alışveriş üzerine diyalogları görülür. Bu diyaloglar şimdiki zaman çerçevesinde kurulmuştur.

Lütfen Yapınız veya Yapmayınız!. Bir önceki metnin "rica" anlamını taşıyan bu metinde dokuz başlık altında, belli başlı uygulama ve yasaklar yer almıştır. "Sigara yasak, çöp atmak yasak" gibi örnekler verilmiştir. Emir ve istek kipleri ön planda kullanılmıştır.

Pahalı Elbise. Bu metinde, bir elbisenin fiyatı üzerinden ilk kez sayı kavramları metinlerde kullanılmaya başlanır. Alışverişe giden bir yabancı mağazalarda kıyafet seçiminde ve pazarlık yapmada bu diyalogları kullanabilir.

Benim Kardeşim. Bu metnin diyaloglarında aile bireylerini öğrenme ve onların ilgi alanlarından konuşma yer almaktadır. Şimdiki zamanın, "mı, mi, mu, mü" kalıplarının yanı sıra "var, yok" kavramları da metinlerin içine girmeye başlamıştır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler

yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 5
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Yemek(8)	✓		
Ye-(5)		✓	
Kafeterya(2)			✓
Alışveriş(2)		✓	
Buzdolabı(1)			✓
Kahvaltı(1)		✓	
Mutfak(1)			✓
Pizza(1)	✓		
Çay(1)	✓		
Fırın(1)			✓
Toplam: 23			

Tablo incelendiği zaman bu listede en çok kullanılan yiyecek-içecek kültürüne ait unsurların mekânlar olduğu dikkat çekmektedir. Kafeterya, mutfak gibi alanlar günlük yaşamda yeme-içme ya da yemek yapma eylemleri için sıkça kullandığımız yerlerdir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 6
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	var	30	4.90	var(30)
2.	Ayla	26	4.25	Ayla(26)
3.	ben	26	4.25	ben(16) bence(3) benim(7)
4.	Ahmet	24	3.92	Ahmet(24)
5.	çok	23	3.76	çok(23)
6.	mı/mi/mu/mü	23	3.76	mı(10) mi(5) musunuz(4) muyuz(1) musun(1) mu(1) mü(1)
7.	ve	20	3.27	ve(20)

Tablo 6 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
8.	iyi	19	3.10	iyi(18) iyiyim(1)
9.	iste-	18	2.94	istiyorum(10) istiyor(4) istiyorsunuz(1) istemiyorum(3)
10.	Tekin	16	2.61	Tekin(16)
11.	Ebru	16	2.61	Ebru(16)
12.	tamam	15	2.45	tamam(15)
13.	evet	14	2.29	evet(14)
14.	ev	13	2.12	ev(4) evde(3) eve(2) evimde(1) evim(1) evi(1) evden(1)
15.	sen	13	2.12	sen(8) senin(5)
16.	Marcus	12	1.96	Marcus(12)
17.	Julia	12	1.96	Julia(12)
18.	ama	11	1.80	ama(11)
19.	yap-	11	1.80	yapma(2) yapmayınız(1) yap(2) yapmıyoruz(1) yapıyorum(1) yapıyor(1) yapınız(2) yapmak(1)
20.	berber	10	1.63	berber(10)
21.	bir	10	1.63	bir(9) birde(1)(saat anl.)
22.	bu	10	1.63	bu(10)
23.	lütfen	10	1.63	lütfen(10)
24.	güzel	10	1.63	güzel(10)
25.	okul	9	1.47	okulda(4) okul(2) okulum(1) okuldan(1) okula(1)
26.	Yıldız	9	1.47	Yıldız(9)
27.	ne	9	1.47	ne(9)
28.	yemek	8	1.31	yemek(6) yemeği(1) yemekten(1)
29.	gel-	8	1.31	geliyorum(2) geliyoruz(1) geliyorsunuz(1) geldiniz(1) gel(1) gelecek(1) gelin(1)
30.	git-	8	1.31	gidiyorum(3) gidiyoruz(1) gidiyor(1) gidin(1) git(2)
31.	buyur-	8	1.31	buyurun(8)
32.	arkadaş	8	1.31	arkadaşlarla(3) arkadaşlar(3) arkadaşlarım(1) arkadaşlara(1)
33.	çünkü	7	1.14	çünkü(7)
34.	niçin	7	1.14	niçin(7)
35.	ders	7	1.14	ders(4) dersler(1) derse(1) dersi(1)
36.	ceket	7	1.14	ceket(4) ceketlere(1) ceketi(1) ceketler(1)
37.	bura	7	1.14	burada(4) burası(2) buraya(1)

Tablo 6 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
38.	merhaba	7	1.14	merhaba(7)
39.	balkon	7	1.14	balkon(3) balkonda(2) balkonun(1) balkondan(1)
40.	bak-	7	1.14	bakın(5) bakmak(2)
41.	konuş-	6	0.98	konuşuyoruz(2) konuşuyorum(2) konuşuyorsunuz(2)
42.	değil	6	0.98	değil(6)
43.	et-	6	0.98	ederim(2) etmeyin(1) ediyorum(1) etme(1) edin(1)
44.	saat	6	0.98	saat(6)
45.	nasıl	6	0.98	nasıl(5) nasılsın(1)
46.	sonra	6	0.98	sonra(6)
47.	oyna-	6	0.98	oynuyor(3) oynuyoruz(2) oynamıyor(1)
48.	şimdi	5	0.82	şimdi(5)
49	ye-	5	0.82	yemeyin(2) yiyoruz(1) yiyorum(1) ye(1)
50	hayır	5	0.82	hayır(5)
51	yarın	5	0.82	yarın(5)
52	ol-	5	0.82	oluyor(1) oldu(1) olur(1) olmak(1) olsun(1)
53	futbol	5	0.82	futbol(4) futbolu(1)
54	yok	5	0.82	yok(5)
55	teşekkür	5	0.82	teşekkürler(4) teşekkür(1)
56	otur-	5	0.82	oturuyor(2) oturuyorum(1) oturuyorsun(1) oturun(1)
57	pahalı	5	0.82	pahalı(5)
58	biraz	5	0.82	biraz(5)
Toplam		**612**	**100**	

Listede yedi özel isim yer almıştır. İste-, ye-, yap- gibi eylemler sıklık olarak ön plana çıkan fiillerdir.

A1-3. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Kalemlerim Nerede. Hikâyenin karakterleri Ali ve Veli isimli iki öğrencidir. Veli, kalemlerini evde unutur ve Ali'yle aralarında kardeşlerinden, ailesinden, okul

dışında nasıl vakit geçirdiklerinden bahseden bir diyalog gelişir. Bu metinde kırtasiye ve okul malzemelerinin kullanımı ön plana çıkar. Şimdiki zaman kullanılmıştır.

Dün Ne Yaptın?. Eren ve Suzan isimli iki ofis arkadaşı birbirlerine hafta sonunu nasıl geçirdiklerini anlatırlar. *Türkçe Okuyorum 1*(2015) kitabında ilk kez geçmiş zaman kavramına da değinilmeye başlanmıştır.

Neyle, Kimle?. Ofiste Sevgi ve Barış isimli iki arkadaş bir gün önce yedikleri yemekler üzerine konuşurlar. Yiyecek ve içecek alışverişi, ödemenin nakit mi kredi kartıyla mı olduğu üzerine konuşma geçer. Günlük ofis diyalogları da anlatılanlar arasındadır. Geçmiş ve şimdiki zamanın bir arada kullanıldığı bir metindir.

Saat Kaçta Kalkıyorsunuz?. Bu metinde Öykü ve Sezgin isimli arkadaşların kaçta kalktıklarını konuşmaları konu edinilir. Zaman kavramı metinlerin içine girmeye başlamıştır. Saatler öğretilirken kullanılabilecek metinlerden bir tanesidir.

Yorgunum ama Mutluyum. Uzun zamandır görüşemeyen Emin ve Murat isimli iki arkadaşın diyalogları yer almaktadır. Arkadaşlar birbirlerinin ailelerinin nasıl olduklarını, çocuklarını, işlerini sorarlar. Geçmiş zaman kullanılmıştır.

Sohbet. Aida, Nicolas, Neomi, Ayhan, Michael, Deni isimli arkadaş grubu beraber sohbet ederler. Metin bunun üzerine kurulmuştur. Grip olan Aida'ya arkadaşları bazı önerilerde bulunurlar. Daha çok emir kipi, geçmiş zaman kullanılmıştır. Metinde, "ucuz-pahalı" gibi zıt kavramların kullanımı da dikkat çeker.

Marianna Takside. Bu metin, iki yıl önce Türkiye'ye gelen Marianna'nın yaşamını ve bir taksi şoförüyle olan diyaloğunu konu edinir. Türkçe öğrenen yabancılara bir yerden bir yere giderken kullanabilecekleri sözcükleri ve cümleleri öğrenmeleri açısından son derece faydalı olabilecek bir diğer diyalogdur. Konuşmalar şimdiki zamanda ele alınmıştır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 7
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	**Ürün**	**Uygulama**	**Mekân**
Ye-(7)		✓	
Çay(5)	✓		
Pişir-(4)		✓	
Kahve(2)	✓		
Yumurta(2)	✓		
Kahvaltı(2)		✓	
Market(2)			✓
Kafe(2)			✓
Alışveriş(2)		✓	
Tatlı(1)	✓		
Zeytin(1)	✓		
Ekmek(1)	✓		
Lokanta(1)			✓
Limon(2)	✓		
Menemen(1)	✓		
Reçel(1)	✓		
Peynir(1)	✓		
Toplam: 37			

Yeme-içme unsurlarından en çok kullanılanlar ürünler kategorisinde yer almıştır. “Çay”, “kahve”, “menemen” gibi Türk kültürünü yansıtan ögeler dikkat çekicidir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 8
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	çok	25	4.24	çok(25)
2.	sen	24	4.07	sen(14) senin(10)
3.	mı/mi/mu/mü	23	3.90	mı(6) mi(9) misin(1) mu(4) musun(2) mü(1)
4.	ve	22	3.73	ve(22)
5.	git-	19	3.22	gittim(5) gittik(4) gittiniz(2) gitti(2) gittin(2) gidiyor(2) gidiyoruz(1) gidiyorlar(1)
6.	var	18	3.05	var(16) vardı(2)
7.	ben	18	3.05	ben(12) bence(1) benim(3) benden(1) beni(1)
8.	iyi	17	2.88	iyiyim(1) iyi(13) iyiyim(3)
9.	yap-	16	2.71	yaptın(4) yaptım(2) yaptınız(1) yaptık(1) yapmıyorum(1) yapıyorsun(3) yapıyorsunuz(1) yapıyorlar(1) yapıyor(1) yapmadım(1)
10.	ne	16	2.71	ne(16)
11.	bir	15	2.54	bir(15)
12.	Murat	15	2.54	Murat(15)
13.	evet	15	2.54	evet(15)
14.	Marianna	15	2.54	Marianna(13) Marianna’yı(1) Marianna’ya(1)
15.	ama	14	2.37	ama(14)
16.	Sevgi	14	2.37	Sevgi(14)
17.	çalış-	14	2.37	çalışıyor(4) çalışıyorum(4) çalışıyorsunuz(1) çalışma(1) çalışmıyor(1) çalışmıyorum(1) çalıştın(1) çalıştım(1)
18.	iş	13	2.20	işi(4) iş(4) işim(3) işler(1) işin(1)
19.	Michael	13	2.20	Michael(3)
20.	nere	13	2.20	nerede(3) nereden(1) neyle(6) neden(3)
21.	Ali	13	2.20	Ali(13)
22.	Barış	13	2.20	Barış(13)
23.	Veli	12	2.03	Veli(12)

Tablo 8 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
24.	Emin	12	2.03	Emin(12)
25.	son	12	2.03	sonra(12)
26.	Eren	11	1.86	Eren(11)
27.	Suzan	11	1.86	Suzan(11)
28.	değil	10	1.69	değil(7) değilim(1) değildi(1) değildim(1)
29.	kalk-	9	1.53	kalkıyorsun(3) kalkıyorum(3) kalkıyorsunuz(1) kalktın(1) kalktım(1)
30.	Sezgin	8	1.36	Sezgin(8)
31.	gün	8	1.36	gün(6) günler(1) günü(1)
32.	Öykü	8	1.36	Öykü(8)
33.	dün	8	1.36	dün(8)
34.	şoför	8	1.36	şoför(8)
35.	al-	7	1.19	aldım(4) aldın(2) al(1)
36.	nasıl	7	1.19	nasılsın(5) nasıl(2)
37.	kitap	7	1.19	kitap(3) kitaplarında(1) kitaplarımda(1) kitabım(1) kitabın(1)
38.	ev	7	1.19	evde(5) eve(2)
39.	yaz-	7	1.19	yazdın(2) yazdım(2) yazıyorum(2) yazmak(1)
40.	ye-	7	1.19	yemek(2) yiyecek(1) yemiyorum(1) yiyor(1) yeme(1) yedik(1)
41.	şimdi	6	1.02	şimdi(6)
42.	da/de	6	1.02	da(3) de(3)
43.	Neomi	6	1.02	Neomi(6)
44.	gel-	6	1.02	geliyor(2) geliyorsunuz(1) geldim(1) geldi(1) gel(1)
45.	et-	6	1.02	ederim(2) ettik(1) etmiyorsun(1) ediyorum(1) ediyorlar(1)
46.	saat	6	1.02	saat(5) saatte(1)
47.	iki	6	1.02	iki(6)
48.	hafta	6	1.02	hafta(6)
49.	okul	6	1.02	okula(4) okulda(2)
50.	kalem	6	1.02	kalemle(3) kalemlerin(2) kalemlerim(1) kalemin(1) kalemim(1)
51.	konuş-	6	1.02	konuşuyor(1) konuştun(1) konuştu(1) konuşmak(2) konuşmadım(1)
Toplam		**590**	**100**	

Tablo 3 incelendiğinde zarf, zamir ve soru edatlarının kullanımının öncelik kazandığı görülür. “Git-, yap-, çalış-” gibi eylemler ise en sık kullanılan fiiller arasındadır.

A1- 4. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Stephanie Hanım. Bu metinde Stefanie isimli bir yabancının Türkiye’ye gelme ve Türkiye’de yaşama süreci ele alınmıştır. Kendisinden ve ailesinden bahsedilmiştir. Türkçe dersleri de alan Stefanie Hanım, yabancılar için Türkçe dersi alan diğer öğrencilere çok tanıdık gelecektir.

Tahta Kalemi ve Öğretmen. Bu metin okuyanları biraz şaşırtabilir. Kalem ve öğretmenin diyalogları yer almaktadır. Doğru yazmak üzerine konuşulur. Geçmiş zaman kullanılmıştır. “Dedi”, “dedim” ifadeleri geçmişte yaşanan diyalogları aktarmak için oldukça sık kullanılmıştır.

Öykü Alışverişi Seviyor. Öykü ve Mete arasında geçen diyaloglarda Öykü’nün arkadaşları ve kendisi için aldığı hediyeler konu edilir. İhtiyaca yönelik alışveriş yapmak ve tutumlu olmak dersi verilir. Geçmiş zaman kullanılmıştır.

Yıldız Ailesi Alışverişte. Yıldız ailesi beraber alışverişe giderler, ailenin bireylerinin ne istediklerini tek tek planlarlar ve satıcıyla diyaloğa girerler. Alışverişten sonra ise alışverişin yorgunluğunu atmak için çay bahçesine giderler. Gökhan, Sevda, Metin, Cansu hikâyedeki ailenin bireyleridir. Bu metinde, alışveriş ve sipariş kavramlarına dair günlük hayattan konuşmalar yer almaktadır.

İstanbul’da Hava Nasıl?. İstanbul’un ilkbahar, yaz, sonbahar, kış aylarında nasıl bir havaya sahip olduğu üzerine yazılmış bir metindir. Hangi aylarda hangi hava şartları baskındır ve benzeri konulara değinmiştir. Öğrencilerin mevsimleri ve hava olaylarına dair kelimeleri öğrenmeleri adına oldukça önemli bir metindir. Şimdiki zaman kullanılmıştır.

Herkes Bir Şey İstiyor. Murat ve kız kardeşi Songül lisede okurlar. Murat'ın liseden arkadaşları Ali, Çetin ve Metin'in; Songül'ün arkadaşları Ayşe ve Hülya'nın liseyi bitirdikten sonra ne olmak istediklerini konu edinen bir metindir. Bu metinde meslekler ön plandadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde meslekler öğretilirken kullanılabilecek faydalı bir metindir.

Vapur. Metinde Turgut adlı bir kişi üzerinden İstanbul için önemli bir ulaşım aracı olan vapurların ne kadar renkli ve güzel bir sistemi olduğu anlatılır. İstanbul'daki vapurların kalkış ve varış yerlerine de değinilmiştir. Bu sayede yabancı bir insan vapurla ulaşmak istediği yere rahatça gidebilir.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 9
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	**Ürün**	**Uygulama**	**Mekân**
Alışveriş(9)		✓	
Simit(7)	✓		
Ye-(7)		✓	
Restoran(3)			✓
Lokanta(2)			✓
Tatlı(1)	✓		
Mutfak(1)			✓
Toplam: 30			

A1. 4. Grup'un bu listesinde yeme-içme kültürüne ait kullanımın oldukça az olduğu dikkat çekicidir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 10
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	ve	42	5.97	ve(42)
2.	ben	39	5.55	ben(26) benle(1) bence(1) benim(9) bana(2)
3.	çok	35	4.98	çok(35)
4.	bir	32	4.55	bir(32)
5.	iste-	27	3.84	istiyor(17) istiyorum(2) istiyorsunuz(2) istiyoruz(1) istemiyor(2) istemiyoruz(1) istemiyorlar(1) istemek(1)
6.	kalem	23	3.27	kalem(19) kalemleri(1) kalemler(1) kalemi(2)
7.	git-	22	3.13	gidiyor(9) gidiyorlar(3) gidiyorum(2) gidiyoruz(1) gitmediler(1) gittim(1) gitmiyor(1) gitmek(4)
8.	al-	21	2.99	aldım(7) aldın(5) alıyorum(2) alıyoruz(1) alıyor(1) alıyorlar(1) almadın(1) almak(3)
9.	ama	19	2.70	ama(19)
10.	bu	18	2.56	bu(17) bunu(1)
11.	sen	18	2.56	sen(15) senin(3)
12.	ol-	18	2.56	olmak(11) oluyor(5) ol(1) olacak(1)
13.	var	17	2.42	var(17)
14.	vapur	14	1.99	vapurda(4) vapura(3) vapurla(2) vapurdan(2) vapuru(1) vapurlar(1) vapur(1)
15.	iyi	14	1.99	iyi(12) iyiydi(1) iyiler(1)
16.	yaz-	14	1.99	yazdın(4) yazdım(3) yazmıyorum(1) yazmadım(1) yazıyorsun(3) yazıyorum(2)
17.	Gökhan	14	1.99	Gökhan(14)

Tablo 10 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
18.	öğretmen	14	1.99	öğretmen(14)
19.	Öykü	13	1.85	Öykü(13)
20.	ayakkabı	12	1.71	ayakkabısı(5) ayakkabı(4) ayakkabıyı(1) ayakkabının(1) ayakkabın(1)
21.	İstanbul	12	1.71	İstanbul'da(10) İstanbul(2)
22.	Mete	12	1.71	Mete(12)
23.	bak-	12	1.71	bak(8) bakıyorlar(2) bakmak(1) bakın(1)
24.	çünkü	11	1.56	çünkü(11)
25.	bey	11	1.56	bey(6) beyler(1) beye(1) beyi(1) beyin(2)
26.	da/de	11	1.56	da(6) de(5)
27.	çocuk	11	1.56	çocuklarım(4) çocuklar(1) çocukları(1) çocuk(2) çocuklarıyla(1) çocuğun(1) çocuğu(1)
28.	okul	10	1.42	okullar(2) okul(2) okula(2) okulu(2) okulda(1) okulların(1)
29.	sonra	9	1.28	sonra(9)
30.	alışveriş	9	1.28	alışverişe(3) alışveriş(2) alışverişten(2) alışverişi(1) alışverişte(1)
31.	güzel	9	1.28	güzel(8) güzeldi(1)
32.	o	8	1.14	o(8)
33.	iş	8	1.14	işe(4) işleri(1) iş(1) işten(2)
34.	yeni	8	1.14	yeni(8)
35.	et-	8	1.14	et(3) ederim(2) ediyorsun(1) ediyorlar(1) ediyor(1)
36.	ev	8	1.14	eve(5) evden(2) ev(1)
37.	bazen	8	1.14	bazen(8)
38.	ne	8	1.14	ne(7) neden(1)
39.	sat-	8	1.14	satıcı(4) satıcılar(2) satıyoruz(1) satıyorlar(1)
40.	yaz	8	1.14	yazın(3) yazlığa(1) yaz(4)
41.	çanta	8	1.14	çantaları(1) çantalara(1) çanta(3) çantayı(1) çantası(2)
42.	çalış-	8	1.14	çalışmıyor(1) çalışmak(1) çalışkan(1) çalışıyor(3) çalışıyoruz(2)

Tablo 10 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
43.	şey	8	1.14	şey(5) şeyi(1) şeyler(2)
44.	mı/mi/mu/mü	8	1.14	mı(2) mu(1) mi(5)
45.	için	7	1.00	için(7)
46.	şimdi	7	1.00	şimdi(7)
47.	hava	7	1.00	hava(4) havada(1) havası(2)
48.	simit	7	1.00	simit(4) simidi(2) simitleri(1)
49.	ye-	7	1.00	yiyor(2) yiyoruz(1) yiyorlar(1) yiyorum(1) yemek(2)
50.	tamam	7	1.00	tamam(7)
51.	yap-	7	1.00	yapıyorum(2) yapıyoruz(1) yapıyorsun(1) yapıyorlar(1) yapıyor(1) yaptın(1)
52.	onun	7	1.00	onun(6) onunla(1)
Toplam		**703**	**100**	

Bu listede ilk sıralarda, bağlaç ve zamirler sıklık yönünden zenginlik göstermektedir. "İste-, git-, al-" eylemleri ise en sık kullanılan fiillere örnek verilebilir.

A1-5. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Antonio'nun Partisi. Antonio isimli bir yabancı İstanbul'da İspanyol lokantası açmak istemektedir ve bunun için ülkesine dönecektir. Ülkesine dönmeden önce bir parti verir. Bu partide Muhammed isimli bir öğrencinin arkadaşlarıyla ve Antonio ile olan diyaloğu, metne konu edinir.

Bizim Bir Günümüz. Gamze'nin fiziksel ve kişisel özelliklerini tanıttığı ve bir gününü nasıl geçirdiği, hangi aktiviteleri yaptığı üzerine kurulmuş bir metindir. Türkçe öğrenen bir yabancı kendi fiziksel ve kişisel özelliklerini bu metni örnek alarak tanımlayabilir ve aynı zamanda bir gününü nasıl geçirdiğini açıklayabilir. Şimdiki zaman geniş zaman yerine kullanılmıştır.

Bir Film. Sevgi Hanım ve iş arkadaşı Haluk Bey'in evlenmek için bir araya gelmelerini konu edinir. Hikâyede Sevgi Hanım'ın geçmişteki yaşamı ve Haluk Bey'in kişisel özellikleri ön plana çıkarılır. Sevgi Hanım ve Haluk Bey'in tanışma ve evlenme süreci bir filme benzetilir. Şimdiki zaman kullanılmıştır.

Nereye Gidiyorsun?. Ayten ve Kaya komşudurlar, kapıda karşılaşıp muhabbet ederler. Kaya, Ayten'den arabasını ödünç ister. Bir şey ödünç isterken kullanılabilecek bir metindir.

Sağlıklı Olmak. Bu metinde bir röportaj yer almıştır. Gazeteci soru sorar ve doktor sağlıklı olmak için yapmamız gerekenleri sıralar. Sağlıklı yaşamak için diyet ve sporun yeterli olup olmadığı bunların yanı sıra diğer yapılması gerekenler sıralanır. Doğru beslenme ve hareket etme konusunda oldukça faydalı bilgiler içerir. Şimdiki zaman kalıbıyla oluşturulmuştur.

Kumkapı. Kumkapı, İstanbul'da çok tarihi ve ünlü bir yerdir. Kumkapı'nın sokaklarından, insanlarından bahseder. Turistik bir tanıtım niteliği taşır.

Pazarda. Zeliha ve Aysel isimli iki komşunun pazarda yaptıkları sohbet konu edinir. Sebze, meyve, yemeklerden bahsedilirken bir yandan da pazar ortamı metne yansıtılmaya çalışılmıştır. Pazarların olmazsa olmazı pazarlık yapmak da metinde yer almıştır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 11
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Ye-(12)		✓	
Yemek(12)	✓		
Balık(7)	✓		
Kahvaltı(5)		✓	
Restoran(5)			✓
Pırasa(5)	✓		
Erik(4)	✓		
Pişir-(4)		✓	
Kızart-(2)		✓	
Alışveriş(2)		✓	
Zeytinyağlı(2)	✓		
Manav(2)			✓
Tatlı(2)	✓		
Kek(2)	✓		
Ketçap(2)	✓		
Patates(2)	✓		
Börek(1)	✓		
Aşçı(1)		✓	
Süt(1)	✓		
Sos(1)	✓		
Turfanda(1)		✓	
Şef(1)		✓	
Fırın(1)			✓
Peynir(1)	✓		
Sofra(1)		✓	
Fasulye(1)	✓		
Fast food(1)	✓		
Et(1)	✓		
Bezelye(1)	✓		
Bakkal(1)			✓
Krema(1)	✓		
Kebap(1)	✓		
Kuruyemiş(1)	✓		
Meyve(1)	✓		
Maydanoz(1)	✓		
Lokanta(1)			✓
Kahve(1)	✓		
Kafe(1)			✓
Kabak(1)	✓		
Toplam: 93			

Bu listeden hareketle, sebze isimlerindeki kullanımın dikkat çekici olduğu söylenebilir. Kullanım sıklıkları birbirlerine yakındır. Ürünleri kullanım sıklığı sırasıyla uygulamalar ve mekân takip etmektedir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 12
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	ve	54	7.57	ve(54)
2.	çok	46	6.45	çok(46)
3.	var	28	3.93	var(23) vardı(4) vardır(1)
4.	bir	25	3.51	bir(25)
5.	git-	25	3.51	gidiyor(8) gidiyoruz(4) gidiyorlar(4) gidiyorsun(2) gidiyorum(2) gidin(1) gittim(1) gittik(1) gideceğiz(2)
6.	yap-	25	3.51	yapıyor(8) yapıyorum(3) yapıyorlar(2) yapıyoruz(2) yapıyorsun(1) yapmak(1) yapın(1) yapmıyor(2) yaptım(1) yapmıyorsunuz(1) yapacağım(1) yapacaksınız(1) yapacaklar(1)
7.	ben	20	2.81	ben(12) benden(1) bence(1) benim(6)
8.	arkadaş	18	2.52	arkadaşlarımla(4) arkadaşlarınla(3) arkadaşları(3) arkadaşlarıyla(2) arkadaşı(1) arkadaşlar(1) arkadaşlarımız(1) arkadaş(1) arkadaşlardan(1) arkadaşlarla(1)
9.	et-	18	2.52	ediyor(3) ediyoruz(3) ettik(2) ediyorum(2) ediyorlar(2) ediyorsunuz(2) ettiler(1) etmiyor(1) edin(2)
10.	ev	18	2.52	eve(5) evde(3) evi(2) ev(2) evden(1) evine(2) evinizde(1) evinde(1) evlerinin(1)
11.	da/de	17	2.38	da(8) de(9)
12.	o	15	2.10	o(11) onunla(2) onun(1) ona(1)
13.	ama	14	1.96	ama(14)
14.	iste-	14	1.96	istiyorum(5) istiyor(6) istedi(2) istemedi(1)
15.	akşam	14	1.96	akşam(9) akşamlar(3) akşamlarını(1) akşamları(1)

Tablo 12 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
16.	her	13	1.82	her(13)
17.	gel-	13	1.82	geliyor(4) geldi(3) gel(1) gelmedin(1) gelmek(1) gelecek(3)
18.	hanım	12	1.68	hanım(6) hanımın(4) hanımı(2)
19.	ye-	12	1.68	yiyorlar(4) yiyoruz(1) yiyordu(1) yiyor(1) yiyin(2) yedim(1) yedik(1) yemeyin(1)
20.	yemek	12	1.68	yemek(3) yemeğinde(1) yemekte(1) yemekler(4) yiyecek(1) yemeği(2)
21.	Ayten	12	1.68	Ayten(12)
22.	çünkü	12	1.68	çünkü(12)
23.	Aysel	12	1.68	Aysel(12)
24.	Zeliha	11	1.54	Zeliha(11)
25.	Antonio	11	1.54	Antonio(5) Antonionun(4) Antonıonun(1) Antonioya(1)
26.	son	11	1.54	sonra(11)
27.	Sevgi	11	1.54	Sevgi(11)
28.	Kaya	11	1.54	Kaya(11)
29.	iyi	10	1.40	iyi(8) iyiyim(2)
30.	mı/mi/mu/mü	10	1.40	mı(3) mi(4) musun(2) mu(1)
31.	Kumkapı	9	1.26	Kumkapı(5) Kumkapı'da(3) Kumkapı'nın(1)
32.	herkes	9	1.26	herkes(9)
33.	biz	9	1.26	biz(5) bize(1) bizim(3)
34.	anne	9	1.26	annem(3) anneme(2) annesiyle(1) annesine(1) annemi(1) annemle(1)
35.	evet	9	1.26	evet(9)
36.	al-	9	1.26	alıyorlar(2) aldım(2) alıyoruz(1) aldın(1) al(1) almak(1) alacağım(1)
37.	bu	9	1.26	bu(8) bunun(1)
38.	çocuk	9	1.26	çocuklar(4) çocuğu(3) çocuklara(1) çocuklarıyla(1)
39.	çalış-	9	1.26	çalışıyor(5) çalışıyorum(1) çalışıyorlar(1) çalıyorlar(2)
40.	gün	8	1.12	gün(5) günümüz(1) günü(2)
41.	görüş-	8	1.12	görüşmüyorlar(1) görüşmedin(1) görüşmüyorum(1) görüşmüyorsun(1) görüşüyorlar(1) görüşüyor(1) görüşüyorum(2)
42.	şimdi	8	1.12	şimdi(8)
43.	eski	8	1.12	eski(7) eskiden(1)

Tablo 12 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
44.	sev-	8	1.12	seviyorlar(4) seviyor(3) seviyorum(1)
45.	veya	8	1.12	veya(8)
46.	Haluk	8	1.12	Haluk(8)
47.	bey	8	1.12	bey(4) beye(2) beyle(1) beyi(1)
48.	zaman	8	1.12	zaman(5) zamanınız(1) zamanı(1) zamanım(1)
49.	parti	8	1.12	parti(4) partide(2) partisinden(1) partisi(1)
50.	bazen	7	0.98	bazen(7)
51.	saat	7	0.98	saat(7)
52.	başka	7	0.98	başka(7)
53.	iş	7	0.98	işe(2) iş(2) işi(1) işten(1) işlerinden(1)
Toplam		**713**	**100**	

A1 temel düzey hikâye gruplarının sonunda denilebilir ki, en sık kullanılan kelimeler olarak "ve, bir, ben, var, çok" dikkat çeker. "Git-, yap-, iste-, yap-, ye-" eylemleri ise *Türkçe Okuyorum 1* (2015) kitabı için kullanım sıklığı yönüyle ön plana çıkmaktadır.

A2-*Türkçe Okuyorum 2* (2011)

A2-1. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Ayşe'den Mektup. Bu metinde Ali'ye Ayşe'den mektup gelir ve Ayşe gittiği tatil yerlerini Ali'ye anlatır. Mektup yazma öğretilirken kullanılabilecek faydalı bir metindir. Geçmiş ve gelecek zaman bir arada verilmiştir. *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitabının bu ilk metninde gelecek zamana da ilk kez geçiş yapılmıştır.

Rüya. Bu metin sadece rüya görmek üzerine kaleme alınmıştır, mutlu olduğumuz mutsuz olup korktuğumuz rüyalardan bahsedilmiştir. Bazı insanların rüyalarının tesiri altında kaldıklarından ve bu doğrultuda beklentiye girdiklerinden bahsedilmiştir. "Yaşlı ağaç görmenin uzun ömre, kuş görmenin haber ve mutluluğa"

işaret etmesi gibi Türk adetlerinde yer alan bazı inançlara da yer verilir. Şimdiki zamanla oluşturulmuştur.

Telefon Sohbeti. Fatih ve Meltem farklı şehirlerde yaşayan iki arkadaştır. Adana'daki işinden ayrılan Meltem tekrar İstanbul'a dönmek için hazırlıklara girişir. Fatih'le de bu konuyu görüşür. İki hafta sonra buluşmak için anlaşırlar. İş arama sürecini yansıtan bu konuşma, meslekler ve iş bulma sürecinde kullanılabilecek bir metindir. Geniş zaman, geçmiş ve gelecek zamanlar bir arada kullanılmaya başlanmıştır.

Dil Öğrenmenin Püf Noktaları. Bu metin, Milliyet gazetesinin Prof. Dr. Şeyda Özil'le dil öğrenmenin püf noktaları üzerine yaptığı bir röportajdan alınmıştır. Öğrencilere ve dil öğrenmek isteyen bireylere püf noktalar maddeler halinde verilir.

Kahve. Hülya ve dedesi arasında geçen sohbet esnasında Hülya'nın Türk kahvesinin Türk kültürüne gelişi ve yapılışı üzerine bilgi almasını konu edinir. Türk kahvesi Türk kültürüne ait bir değerdir ve bu değer için ayrıca bir metin yapılması, Türk kahvesinin tarihçesinin anlatılması yabancıların Türkçe öğrenirken kültür unsurlarını da göz ardı etmemesini sağlar. Geçmiş zaman ağırlıklı kullanılmıştır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 13
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Kahve(23)	✓		
Pişir-(6)		✓	
Neskafe(5)	✓		
Ye-(4)		✓	
İkram(2)		✓	
Sofra(1)		✓	
Cappuccino(1)	✓		
Kafe(1)			✓
Balık(1)	✓		
Espresso(1)	✓		
Toplam: 45			

Bu listeden hareketle, en çok kullanılan kelimenin "kahve" olduğu görülür. Hikayelerde "kahve" ve "neskafe"nin karşılaştırılması yapılmıştır. Türk kahvesinin zaman içinde ortaya çıkışı, lezzeti ve kültürümüz için öneminden bahsedilmiştir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 14
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	bir	29	5.88	bir(29)
2.	ve	26	5.27	ve(26)
3.		26	5.27	çok(26)
4.	kahve	23	4.67	kahve(10) kahveyi(4) kahvesi(3) kahvesiyle(2) kahvesini(2) kahveler(1) kahvenin(1)
5.	rüya	20	4.06	rüya(6) rüyadan(3) rüyalarımız(3) rüyamızda(2) rüyalara(2) rüyamızı(1) rüyalarını(1) rüyalar(1) rüyaya(1)
6.	var	13	2.64	var(11) vardır(2)
7.	sonra	12	2.43	sonra(12)
8.	güzel	12	2.43	güzel(11) güzeldi(1)
9.	ben	12	2.43	ben(9) bence(1) benim(1) bana(1)

Tablo 14 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
10.	yap-	12	2.43	yaptı(2) yaptım(2) yaptılar(1) yapmak(2) yapmadı(2) yapacağız(1) yapacaksınız(1) yapacaksın(1)
11.	Fatih	11	2.23	Fatih(11)
12.	Türk	11	2.23	Türk(7) Türkler(3) Türklerin(1)
13.	et-	11	2.23	ediyoruz(3) ettim(2) ettik(2) etmek(1) ediyor(1) etti(1) edin(1)
14.	dede	10	2.03	dede(10)
15.	mı/mi/mu/mü	10	2.03	müydü(1) mı(3) mi(3) misin(1) musunuz(1) musun(1)
16.	iyi	10	2.03	iyi(7) iyiyim(3)
17.	Meltem	9	1.83	Meltem(9)
18.		9	1.83	iş(2) işten(2) işini(1) işimi(1) işi(1) işe(1) işlerimiz(1)
19.	arkadaş	9	1.83	arkadaşım(2) arkadaşlarınıza(1) arkadaşlarımız(1) arkadaşlarım(1) arkadaşlar(1) arkadaşlarla(1) arkadaşlarıyla(1) arkadaşlarımı(1)
20.	Olimpia	8	1.62	Olimpia'nın(4) Olimpia(3) Olimpia'yı(1)
21.	İstanbul	8	1.62	İstanbul'da(4) İstanbul'a(3) İstanbul'u(1)
22.	ama	8	1.62	ama(8)
23.	ne	8	1.62	ne(7) neler(1)
24.	bu	7	1.42	bu(5) bunu(1) bunları(1)
25.	Hülya	7	1.42	Hülya(7)
26.	öğren-	7	1.42	öğrenmek(2) öğreniyorsunuz(2) öğreneceksiniz(1) öğrenmenin(1) öğrenme(1)
27.	git-	7	1.42	gittim(2) gittik(2) gidiyoruz(2) gideceğim(1)
28.	gel-	7	1.42	geldi(2) geldim(1) geleceğim(1) geleceksin(1) gelecek(1) gelin(1)
29.	biz	6	1.22	biz(2) bize(2) bizi(1) bizim(1)
30.	Atina	6	1.22	Atina'da(4) Atina'dan(1) Atina(1)
31.	kız	6	1.22	kızım(3) kız(2) kızımız(1)
32.	için	6	1.22	için(6)
33.	piş-	6	1.22	pişirdi(2) pişirmiyorum(1) pişirdiler(1) pişiriyor(1) pişirmek(1)
34.	iste-	6	1.22	istiyoruz(2) istiyorsun(1) istiyor(1) istediler(1) istemek(1)

Tablo 14 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
35.	sev-	6	1.22	seviyorum(2) seviyor(1) sevdiler(1) sevmiyorum(1) sevmiyordum(1)
36.	neskafe	5	1.01	neskafeyi(1) neskafe(1) neskafeyi(2) neskafe(1)
37.	gör-	5	1.01	gördüm(1) görüyor(1) görüyoruz(1) gördünüz(2)
38.	da/de	5	1.01	de(5)
39.	yer	5	1.01	yerlere(1) yerler(1) yerdeyiz(1) yerden(1) yer(1)
40.	hafta	5	1.01	hafta(5)
41.	her	5	1.01	her(5)
42.	düşün-	5	1.01	düşünüyoruz(1) düşünüyorlar(1) düşüyoruz(3)
43.	dil	5	1.01	dil(3) dili(1) dilin(1)
44.	o	5	1.01	o(3) onun(2)
45.	mesela	4	0.81	mesela(4)
46.	insan	4	0.81	insanlar(3) insan(1)
47.	iki	4	0.81	iki(4)
48.	değil	4	0.81	değil(4)
49.	bazen	4	0.81	bazen(4)
50.	kötü	4	0.81	kötü(4)
51.	gün	4	0.81	gün(4)
52.	bütün	4	0.81	bütün(4)
53.	çünkü	4	0.81	çünkü(4)
54.	yıl	4	0.81	yıl(3) yıllar(1)
55.	iç-	4	0.81	içtiniz(2) içtik(1) içtim(1)
56.	çalış-	4	0.81	çalışmak(2) çalışmayın(1) çalışmadın(1)
57.	şey	4	0.81	şey(2) şeyi(1) şeyler(1)
58.	mutlu	4	0.81	mutlu(3) mutluluk(1)
59.	ev	4	0.81	evinize(1) evinde(1) evin(1) evi(1)
60.	bil-	4	0.81	bilmiyorum(1) bilmiyor(1) biliyorum(1) biliyorsun(1)
Toplam		**493**	**100**	

Listede en sık kullanılan kelimeler arasında “bir, ve, kahve” kelimesinin kullanıldığı görülmektedir. Yeme-içme kültürü ögelerinde de “kahve” ilk sırada yer almaktaydı. Bu açıdan, paralellik göstermişlerdir.

A2-2. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Hollanda'dan Arkadaşlarım Geldi. Ahmet ve Mehmet aralarında sohbet ederlerken Ahmet dün arkadaşlarına Hollanda'dan misafirleri geldiğini ve onlara nereleri gezdirdiğini anlatır. Turistik yerler olan Boğaz, Sultanahmet Camii, Topkapı Müzesi, Ayasofya, Kapalı çarşı gibi Mekânlar metinde sıkça kullanılmıştır. Bu tarihi ve kültürel Mekânların kullanılması Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin İstanbul'daki turistik yerlerin farkına varmalarını ve gezme isteği duymalarını sağlayabilir, bu yönde kültür turizmine de katkı sağlayabilir. Geçmiş zaman ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Lokantada. Tekin, Ercan, Gamze ve Leyla bir lokantaya giderler. Burada garsonla olan diyalogları metinde yer alır. Mönü ve balık türlerine dair kelimeler öğrencilere gittikleri lokanta veya restoranda yardımcı olur. Geçmiş, gelecek, şimdiki zaman bir arada kullanılmıştır.

Kuaförde. Türkçe Okuyorum 1(2015)'de yer alan "Marcus Tıraş Oluyor" isimli hikâyeye oldukça çok benzer. Bu metinde ise bir kadın kuaföre gitmiştir. Bir diğer unsur ise geçmiş, gelecek ve şimdiki zaman çerçevesinde karışık zamanın kullanılmasıdır. Artık hikâyelerdeki zaman kullanımları artmıştır.

Pazarda Alışveriş. Bu metin, *Türkçe Okuyorum 1*(2015)'deki "Pazarda" metnine çok benzer fakat bu metinde daha çok kıyafet alışverişi ve pazarlığı üzerinde durulmuştur. Ayşe ve Mine adlı arkadaşların birbirleriyle ve satıcıyla olan diyalogları yer alır. Şimdiki zaman ve gelecek zaman kullanımları ağırlıktadır.

Çocuklarımız Ne Olacak?. Bu hikâyelerde baba ve annenin çocukları Murat ve Çiğdem'in ne olacakları, yani ilerde hangi mesleği seçecekleri konusunda yaptıkları tatlı atışmayı ele alır. Çocukların yetenek ve becerilerine göre mi yoksa

mesleğin prestij ve imkanlarına göre mi meslek seçmeleri gerektiği konusu üzerinde durulur. Çoğunlukla gelecek zaman üzerinde durulmuştur.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 15
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	**Ürün**	**Uygulama**	**Mekân**
Garson(17)		✓	
Ye-(9)		✓	
Çay(6)	✓		
Alışveriş(5)		✓	
Pazar(5)			✓
Çarşı(3)			✓
Meze(3)	✓		
Palamut(3)	✓		
Kalkan(2)	✓		
Mönü(2)		✓	
Servis(2)		✓	
Kahvaltı(2)		✓	
Sarımsak(2)	✓		
Balık(2)	✓		
Lokanta(1)			✓
Kahvehane(1)			✓
Meyve(1)	✓		
Toplam: 66			

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 16
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	mı/mi/mu/mü	30	4.71	mü(2) mı(6) mu(9) musunuz(2) musun(1) mi(9) miyim(1)
2.	çok	27	4.24	çok(27)
3.	ne	24	3.77	ne(20) neler(1) neden(2) neyse(1)
4.	ben	23	3.61	ben(14) bence(5) benim(1) benden(1) bana(2)
5.	git-	22	3.45	gittik(6) gittin(2) gittim(2) gittiniz(1) gittiler(1) gidiyoruz(2) gidiyorlar(1) gidelim(5) gideceksin(1) gitmek(1)
6.	bir	21	3.30	bir(21)
7.	iste-	20	3.14	istiyorum(6) istiyorsunuz(3) istiyorsun(2) istiyor(2) istediler(2) istedik(1) istiyorsunuz(1) istedim(1) istedi(1) istemiyorum(1)
8.	bu	20	3.14	bu(10) bunların(2) bunlar(2) bunun(4) bunu(2)
9.	garson	17	2.67	garson(17)
10.	ol-	17	2.67	olmak(6) olacak(4) oluyor(1) oldum(1) oldu(1) olur(3) olmadın(1)
11.	yap-	17	2.67	yapalım(2) yapacaksın(2) yapacak(1) yaptın(2) yaptınız(1) yaptılar(1) yaptık(1) yaptırmak(1) yapayım(2) yapıyoruz(1) yapıyorlar(1) yapmak(2)
12.	baba	16	2.51	baba(15) babam(1)
13.	tamam	15	2.35	tamam(15)
14.	al-	14	2.20	aldım(2) aldın(2) alıyorum(1) alıyorlar(1) almayacağız(1) almayacağım(1) almadın(1) alacağım(2) alacaksın(1) almak(1) alayım(1)
15.	futbol	14	2.20	futbol(6) futbolcu(7) futbolculuk(1)
16.	güzel	13	2.04	güzel(12) güzeldir(1)
17.	anne	13	2.04	anne(13)
18.	Emel	13	2.04	Emel(12) Emeli(1)
19.	Ayşe	13	2.04	Ayşe(13)
20.	Metin	13	2.04	Metin(13)
21.	sonra	12	1.88	sonra(12)
22.	hanım	12	1.88	hanım(12)
23.	da/de	12	1.88	da(4) de(8)

Tablo 16 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
24.	kuaför	11	1.73	kuaför(10) kuaförde(1)
25.	iyi	11	1.73	iyi(9) iyiyim(2)
26.	gel-	11	1.73	geldi(3) gel(2) geldiniz(2) geldik(1) geldim(1) geleyim(1) gelecek(1)
27.	var	10	1.57	var(9) vardı(1)
28.	Mine	10	1.57	Mine(10)
29.	buyur-	10	1.57	buyurun(10)
30.	gün	9	1.41	gün(5) günler(2) günlerde(1) günü(1)
31.	Mehmet	9	1.41	Mehmet(9)
32.	Ahmet	9	1.41	Ahmet(9)
33.	iş	9	1.41	işler(2) işinize(1) işim(1) işlere(1) iş(4)
34.	siz	9	1.41	size(2) siz(2) sizce(3) sizin(2)
35.	bak-	9	1.41	bakalım(4) bakacağım(1) bak(1) bakın(2) bakmak(1)
36.	sen	9	1.41	sen(7) seni(1) sence(1)
37.	hafta	8	1.26	hafta(8)
38.	Tekin	8	1.26	Tekin(8)
39.	biraz	8	1.26	biraz(8)
40.	ama	8	1.26	ama(8)
41.	arkadaş	8	1.26	arkadaşlarım(4) arkadaşlarımı(1) arkadaşlarımla(1) arkadaşlar(1) arkadaşlarla(1)
42.	ve	8	1.26	ve(8)
43.	oyna-	7	1.10	oynuyor(2) oynuyorum(2) oynuyordun(1) oynuyorlar(1) oynadık(1)
44.	yok	7	1.10	yok(5) yoktu(2)
45.	için	7	1.10	için(7)
46.	şey	7	1.10	şey(5) şeyler(2)
47.	saç	7	1.10	saçınızın(1) saçınızı(1) saçınız(1) saçını(1) saçımı(1) saçlarınız(1) saçlarımı(1)
48.	değil	6	0.94	değil(5) değilim(1)
49.	çay	6	0.94	çay(5) çaylar(1)
50.	Ercan	6	0.94	Ercan(6)

Tablo 16 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
51.	tabii	6	0.94	tabii(6)
52.	oğul	6	0.94	oğlumuz(1) oğlumla(1) oğlum(4)
Toplam		**637**	**100**	

A2-3. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Ali Doktora Gitti. Ali'nin hasta olması ve doktora gitmesini konu edinen bir metindir. Ali, ateşlenmiştir ve doktora gittiğinde durumunun ciddi olduğunu ve istirahat etmesi gerektiğini öğrenir fakat Ali bir şeyi olmadığında ve çalışması gerektiği konusunda ısrarcı olur. –e/-a istek eki ve gelecek zaman ağırlıkta kullanılmıştır.

Ev Temizliği. Ayşe ve Ahmet arasında evi kimin temizleyeceğine yönelik bir konuşmayı konu edinmiştir. Gelecek zaman ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Sezai Trafikte. Sezai'nin çocukluk arkadaşı Selçuk Almanya'dan gelir. Sezai arkadaşıyla buluşur. Beyazıt'a gitmek için yola çıktıklarında trafik çok yoğundur ve kaza yaparlar, polis gelir, aniden duran adamla aralarında anlaşırlar ve trafiği yeniden açarlar. Geçmiş ve şimdiki zaman ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Dört Arkadaş. Bu hikâye kedi, köpek, fare ve güvercinin hikâyesidir. Bir evde yaşayan bu dört hayvanın hikâyesi Bremen Mızıkacıları'nı hatırlatır. Bütün hayvanlar evin sahibinden olumsuz yönde etkilenmektedirler ve bu konuyla ilgili toplanıp, konuşup, anlaşırlar ve bu evi terk etmeye karar verirler. Hepsi ayrı ayrı yollarda güzel hayatlar sürer. Şimdiki zamanın hikâyesi ve geçmiş zaman ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Telefonda. Bu metinde Neslihan ve Berna'nın sağlık ve ilaçlar üzerine diyaloğu yer alır. Şimdiki zamanın hikâyesinin kullanımı göze çarpar.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 17
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	**Ürün**	**Uygulama**	**Mekân**
Ye-(14)		✓	
Çay(9)	✓		
Peynir(5)	✓		
Kahvaltı(5)		✓	
Bulaşık(4)		✓	
Süt(3)	✓		
Limon(3)	✓		
Pişir-(2)		✓	
Yumurta(2)	✓		
Sucuk(2)	✓		
Nane(1)	✓		
Zencefil(1)	✓		
Buzdolabı(1)			✓
Afiyet olsun!(1)		✓	
Mutfak(1)			✓
Toplam: 54			

Bu listede daha çok "çay, kahvaltı, peynir, yumurta, sucuk" gibi kahvaltı zamanına ait yeme-içme unsurları dikkat çekmektedir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 18
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	ben	32	4.24	ben(16) bana(11) benle(1) bende(2) bence(1) benim(1)
2.	ve	31	4.11	ve(31)
3.	Ayşe	27	3.58	Ayşe(27)
4.	iyi	26	3.44	iyi(17) iyiyim(6) iyiyiz(1) iyisin(1) iyisi(1)
5.	mı/mi/mu/mü	26	3.44	mü(4) mı(7) mısın(1) mi(8) misin(3) miyim(1) mu(2)
6.	çok	23	3.05	çok(23)
7.	bir	21	2.78	bir(21)
8.	git-	21	2.78	gidiyoruz(2) gidiyorum(1) gidiyorsun(1) gidiyorlardı(1) gitmeyin(1) gitmeyeceksin(1) gitmedim(1) gitti(3) gittim(1) gittiler(1) gitmek(1) gidelim(5) gideceksin(1) gideriz(1)
9.	bu	20	2.65	bu(13) bunun(7)
10.	yap-	20	2.65	yapıyorsun(2) yapıyordu(2) yapıyorsunuz(1) yapıyoruz(1) yapıyordun(1) yapıyor(1) yapma(1) yapmak(2) yaptım(1) yaptılar(1) yaptık(1) yap(1) yapacağız(2) yapalım(1) yapacağım(1) yapacaksın(1)
11.	da/de	20	2.65	da(8) de(12)
12.	Ali	20	2.65	Ali(20)
13.	kedi	20	2.65	kedi(16) kediye(3) kediyi(1)
14.	sonra	19	2.52	sonra(19)
15.	doktor	18	2.38	doktor(11) doktorlar(1) doktora(6)
16.	iste-	18	2.38	istiyorum(4) istiyorsun(3) istiyordun(2) istiyorsunuz(1) istedi(1) istemiyorum(3) istemiyorsun(3) istemiyordum(1)
17.	sen	17	2.25	sen(14) senle(1) sana(1) seni(1)
18.	ama	16	2.12	ama(16)
19.	Ahmet	16	2.12	Ahmet(16)
20.	ol-	14	1.85	oluyor(2) oldu(2) olmadı(1) olalım(1) olmaz(1) olmayacak(1) olmak(1) olur(1) olsun(2) olacağız(1) olacak(1)

Tablo 18 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
21.	gün	14	1.85	gün(11) günü(1) günler(1) günden(1)
22.	gel-	14	1.85	geldi(3) geldin(2) geliyorum(2) gelsin(1) geliyor(1) geldiniz(1) geliyorsun(1) gelecek(1) gelmedi(1) gelme(1)
23.	tamam	13	1.72	tamam(13)
24.	için	13	1.72	için(13)
25.	biraz	13	1.72	biraz(12) birazcık(1)
26.	o	13	1.72	o(8) ona(1) onu(4)
27.	kız-	12	1.59	kızıyor(4) kızacaklar(1) kızgındı(1) kızıyordu(2) kızıyorsun(2) kızdı(2)
28.	köpek	12	1.59	köpek(9) köpeği(2) köpekle(1)
29.	ye-	11	1.46	yemek(8) yemeği(1) yemekte(1) yemeğe(1)
30.	de-	11	1.46	dedi(4) dedin(1) diye(3) diyelim(1) diyordu(1) diyor(1)
31.	fare	11	1.46	fare(9) fareye(2)
32.	Sezai	10	1.32	Sezai(8) Sezai'yle(1) Sezai'nin(1)
33.	daha	10	1.32	daha(10)
34.	güvercin	10	1.32	güvercin(8) güvercinle(1) güvercinlerle(1)
35.	biz	10	1.32	biz(4) bize(3) bizi(2) bizim(1)
36.	ev	10	1.32	evde(3) evime(1) eve(1) evden(1) ev(1) evine(1) evinden(1) evinde(1)
37.	Neslihan	9	1.19	Neslihan(9)
38.	et-	9	1.19	etti(2) etmediler(1) ediyoruz(1) ediyorum(1) edeyim(1) ediyorlar(1) ederim(1) edin(1)
39.	Berna	9	1.19	Berna(9)
40.	ilaç	9	1.19	ilaçlar(4) ilaçları(3) ilaç(2)
41.	ne	9	1.19	ne(9)
42.	çay	9	1.19	çay(8) çayı(1)
43.	şimdi	9	1.19	şimdi(9)
44.	Selçuk	8	1.06	Selçuk(8)
45.	trafik	8	1.06	trafik(4) trafiği(2) trafikte(2)

Tablo 18 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
46.	başla-	8	1.06	başladı(4) başlayalım(2) başladıktan(1) başlayacağız(1)
47.	gör-	8	1.06	gördü(4) gördün(2) görmüyorum(1) görünüyorsun(1)
48.	aç-	8	1.06	aç(3) açın(1) açılsın(1) açılıyor(1) açık(2)
49.	iç-	8	1.06	içmek(2) içiyorduk(1) içtin(1) içiyorum(1) içiyordum(1) içme(2)
50.	onlar	8	1.06	onlar(3) onları(2) onların(2) onlara(1)
51.	ver-	8	1.06	vermiyor(4) veriyordu(2) verin(1) ver(1)
52.	arkadaş	8	1.06	arkadaşlarıyla(2) arkadaşlar(2) arkadaşı(1) arkadaşımla(1) arkadaşlarının(1) arkadaş(1)
53.	al-	8	1.06	aldı(2) alıyorduk(1) almak(1) alacağız(1) almadın(1) alayım(1) alın(1)
Toplam		**755**	**100**	

A2-4. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Türkiye'de geziyoruz. Mark, John, Rosita ve Ahmet beraber bir geziye çıkarlar ve Türkiye'nin farklı ve tarihi yerlerini gezerler. Türkiye'nin kültürel ögelerinin çokça yer aldığı bu metinde yabancılara Türkçe öğretiminde önemli bir kültürel unsur aktarımı yapılmıştır. İstanbul, Çanakkale, İzmir gezilen ve tanıtılan şehirlerdir. Geçmiş zaman kullanılmıştır.

Sarı. Bir çocuğun Sarı isimli bir köpeği vardır. Çocuk Sarı'yı sürekli veterinere götürür, bakımını üstlenir ve köpek bakımıyla ilgili bilgiler edinir. Sarı için birçok fedakârlık yapar. Geçmiş zaman ve şimdiki zamanın hikâyesi ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Semt pazarında. Bu metin, “Pazarda” ve “Pazarda Alışveriş” metinleriyle benzerlik gösterir. Diyaloglar, Pazarcı ve Ayşe arasında geçer. Sayısal kavramların öğretilmesi hedeflenmiştir. Sayıların öğretiminden sonra kullanılabilecek bir metindir. Geniş zaman ve istek kipi ön plandadır.

Hayvanat bahçesinde. Can, babasıyla beraber hayvanat bahçesine gider. Burada çeşitli ve farklı hayvanları görür, özelliklerini sorar. Türkçede hayvan isimlerini öğrenmek için kullanılabilecek parçalardan bir tanesidir. Geniş, geçmiş ve gelecek zaman kullanılmıştır.

Taksi şoförlüğü. Bu metin, *Türkçe Okuyorum 1*(2015) kitabındaki “Marianna Takside” metnine oldukça benzer fakat bu metinde, Taksi şoförünün gözünden farklı müşteri tipleri konu edilir. Örneğin, müşterilerden biri hiç konuşmaz, diğeri çok konuşur, diğeri her şeyi bildiğini sanan tiplerdir. Şimdiki zaman ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 19
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Balık(8)	✓		
Ye-(7)		✓	
Kilo(6)		✓	
Pazar(6)			✓
Domates(3)	✓		

Tablo 19 (devam)
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Palamut(3)	✓		
Marul(2)	✓		
Maydanoz(2)	✓		
Biber(2)	✓		
Demet(maydanoz için)(2)		✓	
Roka(1)	✓		
Soğan(1)	✓		
Levrek(1)	✓		
Hamsi(1)	✓		
Fasulye(1)	✓		
Kafeterya(1)			✓
Çipura(1)	✓		
Toplam: 48			

Bu listede, ürünler oldukça sık kullanılmıştır. “Roka, maydanoz, marul, domates” gibi sebzelerin kullanımı dikkat çekmektedir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 20
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	bir	41	6.52	bir(39) biri(2)
2.	ve	32	5.09	ve(32)
3.	baba	32	5.09	baba(27) babam(4) babamın(1)
4.	çok	24	3.82	çok(24)
5.	bu	23	3.66	bu(17) bunun(2) bunlar(2) bunları(1) bunu(1)
6.	mı/mi/mu/mü	21	3.34	mı(4) mi(10) misin(3) miyiz(1) musun(2) mu(1)
7.	da/de	20	3.18	da(10) de(10)
8.	Can	18	2.86	Can(18)
9.	şehir	17	2.70	şehir(8) şehri(2) şehriydi(2) şehrin(2) şehirlerden(1) şehirlere(1) şehirdir(1)
10.	gel-	16	2.54	gel(9) geldi(2) geliyor(1) geldik(1) geldiler(1) gelemez(1) gelmedik(1)

Tablo 20 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
11.	git-	16	2.54	gitti(2) git(2) gittik(2) gittiler(1) gitmek(1) gidiyorduk(2) gidiyoruz(2) gidiyordum(1) gidelim(1) gideceğiz(1) gideceksiniz(1)
12.	şoför	15	2.38	şoför(11) şoförlüğü(1) şoförlerinin(1) şoför(2)
13.	bura	15	2.38	burada(10) buraya(2) burası(2) burayı(1)
14.	var	14	2.23	var(10) vardı(2) varsa(1) vardır(1)
15.	sarı	14	2.23	sarı(8) sarıyı(5) sarıydı(1)
16.	İzmir	13	2.07	İzmir(8) İzmir’e(2) İzmir’in(1) İzmir’i(1) İzmir’den(1)
17.	son	12	1.91	sonra(12)
18.	iki	12	1.91	iki(11) ikinci(1)
19.	hayvan	11	1.75	hayvanlardan(2) hayvan(2) hayvanları(1) hayvanlara(1) hayvanlar(1) hayvanat(4)
20.	Truva	11	1.75	Truva(3) Truvalılar(3) Truva’yı(2) Truva’ya(2) Truva’dır(1)
21.	ama	11	1.75	ama(11)
22.	at	11	1.75	at(4) atı(3) atın(2) attan(1) atlar(1)
23.	ol-	11	1.75	oldu(6) ol(2) oldular(1) olur(2)
24.	ver-	11	1.75	verir(2) verin(1) ver(1) verebilirsiniz(2) vereyim(1) vereceğim(1) vermeyin(2) vermedi(1)
25.	o	10	1.59	o(3) ona(2) onunla(3) onun(1) onu(1)
26.	ben	10	1.59	ben(4) benim(1) beni(2) bence(2) bana(1)
27.	ad	10	1.59	adı(7) adını(1) adında(1) adım(1)
28.	Çanakkale	10	1.59	Çanakkale(7) Çanakkale’den(1) Çanakkale’den(1) Çanakkale'ye(1)
29.	için	10	1.59	için(10)
30.	Ayşe	9	1.43	Ayşe(9)
31.	yap-	9	1.43	yaptık(2) yaptılar(1) yapmıyorum(1) yapmıyorsun(1) yapmaya(1) yapacak(1) yapıyorsunuz(1) yapıyordu(1)
32.	köpek	9	1.43	köpekti(1) köpeğe(1) köpeklerimiz(1) köpeği(1) köpeğim(1) köpeklere(1) köpeğinizi(1) köpek(2)

Tablo 20 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
33.	bahçe	8	1.27	bahçede(3) bahçesinde(2) bahçesini(1) bahçesi(1) bahçemiz(1)
34.	de-	8	1.27	dedi(4) demek(1) diyoruz(1) diyordu(1) diye(1)
35.	çünkü	8	1.27	çünkü(8)
36.	çık-	8	1.27	çıkıyordum(1) çıktılar(1) çıkarın(1) çıktı(3) çıkarmadık(1) çıkarsa(1)
37.	ye-	7	1.11	yiyebilir(2) yemezler(1) yemek(2) yiyemez(1) yerler(1) yer(1)
38.	gez-	7	1.11	geziyoruz(1) geziyorduk(1) geziyordu(1) geziyor(1) gezdirin(1) gezmiyorsun(1) gez(1)
39.	balık	7	1.11	balıkçı(7)
40.	taze	7	1.11	taze(7)
41.	her	7	1.11	her(7)
42.	abla	7	1.11	abla(7)
43.	boğaz	7	1.11	boğazının(3) boğazı(2) boğazını(1) boğazın(1)
44.	Sparta	7	1.11	Spartalılar(3) Sparta(2) Spartaya(1) Spartalı(1)
45.	ev	7	1.11	evimizin(3) eve(2) ev(2)
46.	al-	7	1.11	aldı(1) al(1) alamadı(1) alalım(1) almak(1) alayım(1) almayı(1)
47.	gör-	7	1.11	gör(1) görecek(3) görürüz(1) gördü(2)
48.	gün	7	1.11	günde(3) günler(2) gün(2)
49.	oğul	7	1.11	oğlum(5) oğlu(1) oğluma(1)
50.	bak-	7	1.11	bak(6) bakalım(1)
Toplam		**629**	**100**	

"Bir, ve , baba, çok" gibi kelimeler en sık kullanımlar arasında yer almaktadır. "Gel-, git-, ver-, yap-" gibi eylemler ise en sık tekrar eden fiiller olmuştur.

A2-5. Grup hikâyelerinde hangi konulara değinilmiştir?

Tatile gidiyoruz. Zübeyde ve Halit'in yaz tatilinde nereye gideceklerine karar vermelerini konu edinir. Gazetede gördükleri tatil ilanıyla ilgilenip arar rezervasyonlarını yaptırırlar. Bu süreçte tatil planı ve tatil için kullanılan kelimeler

ön plana çıkmaktadır. Tatil rezervasyonu için nasıl iletişim kurulacağı konusunda oldukça faydalı olabilecek bir metindir.

Mavi'nin yolculuğu. Bu metinde Mavi adlı bir martının arkadaşlarından ayrılması ve yeni maceralara atılması konu edilir. Mavi atıldığı bu macera sayesinde yeni kuşlarla tanışır, yeni yerler görür, yeni dostluklar edinir. Daha sonra Mavi arkadaşlarını çok özleyerek eski yerine geri döner ve maceralarını herkesle paylaşır. Geniş zaman ve yeterlilik (-e bil-) fiilleri kullanılmıştır.

Kafede buluşma. Nazlı ve Seda'nın bir kafeye gidip günlük meşgalelerden sohbet etmelerini konu edinir. Bu sohbet iş, arkadaşlık üzerinedir. Geçmiş zaman, şimdiki zaman, istek kipi, yeterlilik, emir kipi kullanılmıştır. Bu metinde geniş bir zaman yelpazesinin kullanıldığı görülmektedir.

Günlük hayattan kesitler. Bu metinde Salim ve Süheyla'nın diyalogları yer alır. Salim, gitmek istediği yer için otobüs beklemektedir ve Süheyla otobüs saatleri ve durak konusunda Salim'e yardımcı olur. İstanbul trafiği ve otobüs saatleri üzerine ayaküstü bir konuşma yaşarlar. Farklı zaman kavramları kullanılmıştır.

Neden yemek yeriz?. Yemek yemenin insan hayatındaki önemi, başka kültürlere göre değişebildiği üzerinde durulur. Eski zamanlarda ve şimdiki yemek kültüründeki farklılıklara da değinilir. Farklı dinlerde fakir insanları anlamak için dini ritüellerden de bahsedilmiştir. Geniş zaman ağır basmaktadır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Her okuma metninde teze yönelik araştırılan yiyecek ve içecek kültürüne ait kavramlar yer almamıştır. Bu sebeple gruplandırılmış hikâyeler kültürel ögeler

yönünden grup olarak ele alınmıştır. Bu kavramlar belirlenirken, nicel verilerden de faydalanılmıştır.

Tablo 21
Yiyecek ve içecek kültürüne ait unsurlar

Kelime ve Kullanım Sıklığı	Ürün	Uygulama	Mekân
Yemek(36)	✓		
Ye-(16)		✓	
Balık(15)	✓		
Mutfak(5)			✓
Aşçı(3)		✓	
Kahvaltı(3)		✓	
Portakal(1)	✓		
Pişir-(1)		✓	
Rezervasyon(1)		✓	
Restoran(1)			✓
Kek(1)	✓		
Meyve(1)	✓		
Kahve(1)	✓		
Kafe(1)			✓
Çay(1)	✓		
Toplam: 87			

Bu listede de yer alan yeme-içme kültürüne ait "çay, kahve" kavramları bütün metinlerde kullanılmıştır. Buradan hareketle, "çay" ve "kahve"nin kültürümüzde ne kadar önemli bir yere sahip olduğu çıkarılabilir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 22
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	bir	38	5.15	bir(36) birinci(1) biri(1)
2.	yemek	36	4.88	yemek(19) yemeği(3) yemeğin(2) yemeğe(1) yemekten(1) yemekleri(5) yemeklerini(2) yemekler(2) yiyecek(1)
3.	da/de	30	4.07	da(10) de(20)
4.	çok	29	3.93	çok(29)
5.	için	27	3.66	için(27)
6.	ve	26	3.52	ve(26)

Tablo 22 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
7.	gün	24	3.25	gün(13) günlerde(1) günlerinde(1) günleri(2) günler(2) günü(5)
8.	git-	21	2.85	gider(3) giderler(1) giderim(1) gitmeyi(2) gitmezler(1) gitmedim(1) gittim(1) gittiler(1) gitmek(3) gidiyoruz(2) gidiyorum(1) gidebilirler(1) gidebiliriz(1) gidelim(2)
9.	iş	19	2.57	iş(10) işlerini(1) işlerine(1) işimi(1) işler(1) işleminiz(1) işe(2) işten(2)
10.	sonra	16	2.17	sonra(14) sonraki(2)
11.	ye-	16	2.17	yiyemez(1) yemezler(3) yeriz(6) yerler(4) yedik(1) yer(1)
12.	gel-	16	2.17	geldim(2) gel(2) geliyor(1) geldi(1) gelmek(1) gelebilir(2) gelir(3) gelmeyi(1) gelmedi(1) gelemem(1) gelecek(1)
13.	yap-	16	2.17	yaparlar(1) yapar(1) yapacağız(1) yapabilirsin(1) yapabilirim(1) yapayım(2) yapmak(2) yapmaktan(1) yapmayı(1) yapmadım(1) yapıyorsun(1) yapıyorlardı(1) yaptın(1) yapmıyoruz(1)
14.	bu	16	2.17	bu(11) bunun(3) buna(1) bundan(1)
15.	Halit	16	2.17	Halit(16)
16.	onlar	15	2.03	onlara(7) onlar(5) onların(1) onlarla(1) onları(1)
17.	ama	15	2.03	ama(15)
18.	et-	15	2.03	ederiz(4) ederim(3) eder(2) etmek(1) etme(1) ederler(1) edeceğiz(1) ediyorum(1) edin(1)
19.	arkadaş	13	1.76	arkadaşlarını(2) arkadaşlarının(1) arkadaşlarıyla(1) arkadaşımıza(1) arkadaşımızla(1) arkadaşıdır(1) arkadaşlarından(1) arkadaşlarımla(1) arkadaşlarımı(1) arkadaşlarımız(1) arkadaşlarına(1) arkadaş(1)
20.	hem	13	1.76	hem(13)
21.	iste-	13	1.76	isterler(3) ister(3) istiyorum(2) istiyoruz(1) istiyorsunuz(1) istedim(1) isterim(1) istemiyorum(1)

Tablo 22 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
22.	ben	13	1.76	ben(11) benim(1) bence(1)
23.	mı/mi/mu/mü	12	1.63	mı(3) mısınız(1) mü(1) mi(5) miyim(1) mu(1)
24.	güzel	11	1.49	güzel(10) güzeldir(1)
25.	bazı	11	1.49	bazı(10) bazıları(1)
26.	var	11	1.49	var(5) varsa(2) vardı(2) vardır(2)
27.	ol-	11	1.49	oluyorum(2) oluyor(1) olmasın(1) olur(3) olacağız(1) olacak(1) olabilirsin(1) olmaz(1)
28.	başka	10	1.36	başka(10)
29.	deniz	10	1.36	deniz(4) denizi(2) denize(2) denizlere(1) denizde(1)
30.	hafta	10	1.36	hafta(9) haftalar(1)
31.	ne	10	1.36	ne(5) neler(1) neden(3) neyse(1)
32.	o	9	1.22	o(2) ona(3) onu(2) onun(2)
33.	balık	9	1.22	balık(6) balığı(1) balıklarını(1) balıklar(1)
34.	mavi	9	1.22	mavi(7) maviyi(1) mavinin(1)
35.	Zübeyde	8	1.08	Zübeyde(8)
36.	kuş	8	1.08	kuşlar(3) kuşlarla(2) kuşları(1) kuştur(1) kuş(1)
37.	insan	8	1.08	insanlar(7) insanları(1)
38.	her	8	1.08	her(8)
39.	iyi	8	1.08	iyi(8)
40.	şey	8	1.08	şey(4) şeyler(3) şeydir(1)
41.	ev	8	1.08	evde(3) eve(3) evimize(1) evine(1)
42.	geç-	7	0.95	geç(4) geçmez(1) geçeyim(1) geçin(1)
43.	Süheyla	7	0.95	Süheyla(7)
44.	daha	7	0.95	daha(7)
45.	Salim	7	0.95	Salim(7)
46.	saat	7	0.95	saat(5) saatlere(1) saatlerde(1)
47.	nazlı	7	0.95	nazlı(7)
48.	yeni	7	0.95	yeni(7)
49.	martı	7	0.95	martılar(4) martılardan(1) martıdır(1) martı(1)
50.	Seda	6	0.81	Seda(6)
51.	gör-	6	0.81	görmek(3) gördüm(1) gördün(1) görmeyi(1)

Tablo 22 (devam)
Sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
52.	balıkçı	6	0.81	balıkçılara(2) balıkçıların(1) balıkçıları(1) balıkçılarla(1) balıkçılar(1)
53.	değil	6	0.81	değil(5) değildir(1)
54.	hemen	6	0.81	hemen(6)
55.	bazen	6	0.81	bazen(6)
56.	iç-	6	0.81	içer(1) içecek(1) içeriz(3) içmezler(1)
57.	görevli	6	0.81	görevli(6)
58.	otel	6	0.81	otel(3) otelinizde(2) otelimizde(1)
59.	bekle-	6	0.81	bekliyorum(1) bekliyorsunuz(1) bekleyin(1) bekledim(1) beklemeye(1) beklettim(1)
Toplam		**738**	**100**	

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Tablo 23
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
1.	ve	285	4.34	ve(285)
2.	çok	273	4.16	çok(273)
3.	bir	249	3.79	bir(249)
4.	ben	204	3.11	ben(137) bence(16) benle(2) beni(3) benden(3) bende(2) benim(31) bana(17)
5.	mı/mi/ mu/mü	195	3.00	mi(61) misin(8) miyim(3) miyiz(1) mı(55) musun(26) mu(20) musunuz(7) muyuz(1) mü(10) mısın(1) mısınız(1)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
6.	git-	184	2.80	gidiyorum(22) gidiyor(22) gidiyoruz(21) gidiyorlar(9) gidiyorsun(4) gidiyorduk(2) gidin(2) gidiyorlardı(1) gidiyordum(1) gittik(15) gittim(13) gitmek(13) gitti(7) git(4) gittin(4) gittiler(3) gittiniz(3) gitmeyi(2) gitmedim(2) gitmeyin(1) gittiler(1) gitmediler(1) gitmeyeceksin(1) gitmezler(1) gitmiyor(1) gidelim(13) gideceğiz(3) gideceğim(1) gideceksiniz(1) gideceksin(1) gideceksin(1) gider(3) giderler(1) giderim(1) gideriz(1) gidebilirler(1) gidebiliriz(1)
7.	var	173	2.64	var(153) vardı(11) varsa(3) vardır(6)
8.	bu	171	2.60	bu(103) burada(20) burası(6) buraya(5) buradan(3) burayı(2) bunun(17) bunlar(4) bunların(2) bunları(2) buna(1) bunu(5) bundan(1)
9.	yap-	162	2.47	yapıyorsun(19) yapmak(14) yapıyor(14) yapıyorum(13) yaptın(8) yaptım(6) yapıyoruz(6) yapıyorlar(5) yaptık(5) yaptılar(4) yapmıyorum(4) yapıyorsunuz(4) yapayım(4) yapmıyor(3) yap(3) yapıyordu(3) yapma(3) yapmadım(2) yapmadı(2) yapınız(2) yaptınız(2) yapmıyoruz(2) yaptı(2) yapıyorlardı(1) yapmıyorsunuz(1) yapmıyorsun(1) yapmayı(1) yapıyordun(1) yapın(1) yapmayınız(1) yapmaktan(1) yapmaya(1) yaptırmak(1) yapacaksın(4) yapacağız(4) yapalım(3) yapacağım(2) yapacaksınız(2) yapacak(2) yaparlar(1) yapar(1) yapabilirsin(1) yapabilirim(1) yapacaklar(1)
10.	sonra	146	2.22	sonra(123)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
11.	iste-	145	2.21	istiyorum(37) istiyor(31) istiyorsun(14) istiyorsunuz(8) istiyoruz(5) istedi(5) istediler(3) istedik(2) istiyordun(2) istedim(2) istemedi(2) istemek(2) istiyorsunuz(1) istemiyorum(11) istemiyor(4) istemiyorsun(4) istemiyoruz(1) istemiyorlar(1) istemiyordum(1) ister(4) isterler(3) istersiniz(1) isterim(1)
12.	iyi	131	2.00	iyi(107) iyiyim(17) iyiyiz(1) iyiydi(1) iyisi(1) iyiler(1) iyisin(1) iyiyim(1) iyice(1)
13.	da/de	130	1.98	da(50) de(80)
14.	ne	128	1.95	ne(105) neden(13) neler(4) niye(3) neyse(3)
15.	Ayşe	125	1.90	Ayşe(109) Ayşe'yle(13) Ayşe'ye(1) Ayşe'den(1) Ayşe'nin(1)
16.	ama	122	1.86	ama(122)
17.	sen	94	1.43	sen(87) senle(1) sende(1) sana(1) seni(3) sence(1)
18.	yemek	94	1.43	yemek(54) yemeği(7) yemekten(4) yemeğe(3) yemeğin(2) yemekte(2) yemeğinde(1) yemekler(14) yemekleri(5) yemeklerini(2)
19.	ev	86	1.31	eve(26) evde(22) ev(10) evi(5) evden(5) evimizin(3) evim(1) evimize(1) evimde(1) evime(1) evine(4) evinde(3) evinizde(1) evinize(1) evinden(1) evin(1)
20.	ol-	85	1.29	olmak(21) oluyor(11) oldu(10) ol(3) oldum(2) oluyorum(2) olun(1) olmuyoruz(1) oluyoruz(1) olmadın(1) oldular(1) olmadı(1) olmasın(1) olmayacak(1) olur(12) olsun(3) olalım(1) olabilirsin(1) olmaz(2) olacak(7) olacağız(2)
21.	iş	84	1.28	iş(26) işe(10) işten(18) işi(9) işler(5) işim(4) işimi(2) işini(1) işinize(1) işlerini(1) işlerine(1) işlerimiz(1) işlerinden(1) işlere(1) işleri(1) işine(1) işin(1)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
22.	gel-	83	1.26	gel(16) geldi(15) geliyor(14) geldim(6) geliyorum(6) geldiniz(5) geliyorsunuz(3) geldik(2) geldin(2) gelmedi(2) gelmek(2) gelmedik(1) gelsin(1) gelmedin(1) gelmeyi(1) gelişiminizi(1) geliyorlar(1) geliyorsun(1) geldiler(1) geliyoruz(1) gelme(1)
23.	arkadaş	81	1.23	arkadaşlarla(11) arkadaşlar(9) arkadaşlarım(9) arkadaşlarımla(7) arkadaşlarıyla(6) arkadaşım(4) arkadaş(4) arkadaşları(4) arkadaşlarımız(3) arkadaşı(3) arkadaşlarınla(3) arkadaşlarını(2) arkadaşlarının(2) arkadaşlarımı(2) arkadaşımıza(1) arkadaşımla(1) arkadaşımızla(1) arkadaşıdır(1) arkadaşlarına(1) arkadaşlarını(1) arkadaşlarıyla(1) arkadaşlara(1) arkadaşlardan(1) arkadaşlarından(1) arkadaşlarımı(1) arkadaşlarınıza(1)
24.	evet	80	1.22	evet(80)
25.	güzel	80	1.22	güzel(76) güzeldi(2) güzeldir(2)
26.	gün	79	1.20	gün(49) günü(10) günler(9) günlerde(3) günde(3) günleri(2) günden(1) günlerinde(1) günümüz(1)
27.	et-	79	1.20	ederim(11) ediyoruz(9) edin(7) ettik(7) ediyorlar(6) ediyorum(6) ediyor(5) etti(4) ederiz(4) ettim(3) etmek(2) eder(2) etme(2) ediyorsunuz(2) ediyorsun(1) ettiler(1) edeyim(1) etmiyorsun(1) etmiyor(1) edeceğiz(1) etmediler(1) ederler(1) etmeyin(1)
28.	için	78	1.19	için(78)
29.	al-	76	1.16	aldım(15) almak(12) alıyorum(11) aldın(10) al(4) alıyorlar(4) alıyorsun(3) aldı(3) alıyor(2) alıyoruz(2) alırız(1) almıyorum(1) alırlar(1) alıyorduk(1) almadın(3) almayı(1) almayacağım(1) almayacağız(1)
30.	Ali	73	1.11	Ali(70) Ali'nin(3)
31.	tamam	72	1.10	tamam(72)
32.	Ahmet	70	1.07	Ahmet(70)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
33.	baba	64	0.97	baba(43) babam(12) babası(4) baban(2) babasının(1) babasına(1) babamın(1)
34.	çünkü	63	0.96	çünkü(63)
35.	her	57	0.87	her(57)
36.	değil	57	0.87	değil(45) değildi(5) değilim(4) değilsin(1) değildim(1) değildir(1)
37.	bazen	56	0.85	bazen(56)
38.	şey	54	0.82	şey(33) şeyler(14) şeyi(6) şeydir(1)
39.	bak-	49	0.75	bak(19) bakın(8) bakmak(4) bakıyorlar(3) bakacağım(2) bakıyorum(1) bakıyorsun(1) baktı(1) bakmaya(1) bakalım(7) bakayım(1) bakar(1)
40.	o	49	0.75	o(42) onu(7)
41.	hafta	48	0.73	hafta(47) haftalar(1)
42.	şimdi	47	0.72	şimdi(47)
43.	biraz	47	0.72	biraz(46) birazcık(1)
44.	iki	46	0.70	iki(42) ikisi(2) ikide(2)
45.	onlar	46	0.70	onlar(18) onların(9) onlara(8) onlarla(7) onları(4)
46.	Ayla	45	0.69	Ayla(45)
47.	çalış-	43	0.65	çalışıyor(12) çalışıyorum(7) çalışmak(4) çalıyorlar(2) çalışıyoruz(2) çalışmıyor(3) çalışmadın(1) çalışma(1) çalıştılar(1) çalışmaktan(1) çalışmalar(1) çalışmayın(1) çalışmıyorum(1) çalışıyorsunuz(1) çalışıyorlar(1) çalıştım(1) çalıştın(1) çalışacağım(1) çalışıyorlardı(1)
48.	yer	43	0.65	yer(10) yere(7) yerler(6) yeriz(6) yerlere(5) yerleri(2) yerlerini(1) yerlerde(1) yeri(1) yerden(1) yerde(1) yerdeyiz(1) yerinden(1)
49.	nere	42	0.64	nerede(19) nereye(10) nereden(8) neredeydin(1) neredesin(1) nerelerde(1) nerelisiniz(1)
50.	iç-	42	0.64	içiyorum(5) içmeyeceksin(1) içiyordum(1) içiyorduk(1) içer(1) içmezler(1) içmeyiniz(1) içti(1) içtin(1) içiyor(2) içiyorlar(2) içtiniz(2) içtim(2) içmeyin(2) içme(2) içmek(3) iç(3) içeriz(3) içiyoruz(4) içtik(4)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
51.	ye-	41	0.62	yiyoruz(7) yiyor(5) yiyorlar(5) yiyecek(3) yemezler(4) yemeyin(3) yiyorum(3) yemiyorum(2) yiyordu(2) yemeyeceksin(1) yeme(1) yemeyeceğim(1) ye(1) yiyeceğim(1) yiyebilir(2)
52.	saat	40	0.61	saat(36) saatte(2) saatlerde(1) saatlere(1)
53.	İstanbul	39	0.59	İstanbul'da(22) İstanbul(6) İstanbul'a(6) İstanbul'un(2) İstanbul'u(1) İstanbul'dan(1) İstanbul'u(1)
54.	daha	37	0.56	daha(37)
55.	okul	36	0.55	okulda(9) okula(9) okul(4) okulu(3) okullar(2) okulun(1) okulunda(1) okulunu(1) okulumuzda(1) okulum(1) okuldan(1) okulların(1) okuldaki(1) okuldayken(1)
56.	sev-	35	0.53	seviyorlar(9) seviyor(9) seviyorum(5) seviyoruz(2) seviyordu(2) sevmiyordum(1) sevmeye(1) sevmez(1) sevmiyorum(1) sevmiyorsun(1) seviyorsun(1) sevdiler(1) sevdi(1)
57.	hanım	35	0.53	hanım(27) hanımın(5) hanımı(2) hanımlar(1)
58.	yok	35	0.53	yok(31) yoktu(3) yoktur(1)
59.	çocuk	34	0.52	çocuklar(8) çocuğun(2) çocukları(2) çocuklarıyla(2) çocuğu(4) çocuklarım(4) çocuk(5) çocuklarımız(1) çocuklarım(1) çocuklara(1) çocukken(1) çocukların(1) çocuğum(1) çocuğa(1)
60.	gör-	34	0.52	gördüm(7) gördü(5) görüyor(3) gördün(3) gördünüz(2) görmek(5) görmeyi(1) görürüz(1) göreceğiz(1) gör(1) görecek(1) görmüyorum(1) görüyorsunuz(1) görüyoruz(1) görüyorlar(1)
61.	anne yerine "ana" kelimesi var.	34	0.52	anne(14) annem(8) annesi(2) anneme(2) annesine(1) annesiyle(1) annesini(1) annemin(1) annelerimiz(1) annemi(1) annemle(1) annen(1)
62.	başka	33	0.50	başka(33)
63.	oku-	33	0.50	okuyorum(16) okuyor(5) okuyun(3) okuyorsun(3) okudum(2) okumuyor(1) okuyoruz(1) okuduktan(1) okumak(1)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
64.	çay	33	0.50	çay(30) çayı(1) çaylar(1) çaycı(1)
65.	nasıl	33	0.50	nasıl(17) nasılsın(15) nasıldı(1)
66.	bazı	32	0.49	bazı(31) bazıları(1)
67.	bey	31	0.47	bey(20) beye(3) beyle(2) beyler(1) beyi(1) beyden(1) beyi(1) beyin(2)
68.	tabii	31	0.47	tabii(31)
69.	biz	31	0.47	biz(21) bize(7) bizi(3)
70.	veya	31	0.47	veya(31)
71.	kalem	31	0.47	kalem(19) kalemle(3) kalemlerin(2) kalemlerim(1) kalemler(1) kalemleri(1) kalemi(2) kalemin(1) kalemim(1)
72.	akşam	31	0.47	akşam(24) akşamdan(1) akşamlar(3) akşamları(2) akşamlarını(1)
73.	niçin	30	0.46	niçin(30)
74.	çık-	30	0.46	çıktı(5) çıktıktan(1) çıkıyor(4) çıkıyordum(2) çıkalım(1) çıkarmadık(1) çıkmak(1) çıkarın(1) çıkmayı(1) çıkarsa(1) çıkıyorlar(1) çıkıyordu(1) çıkmıyor(1) çıktık(1) çıkıyorsun(1) çıktım(1) çıktılar(1) çıkın(1) çıkıyorum(4)
75.	murat	29	0.44	Murat(29)
76.	insan	29	0.44	insanlar(20) insan(6) insanları(2) insanların(1)
77.	bil-	29	0.44	biliyorum(7) biliyorsun(7) bilmiyorum(4) biliyor(3) bilmiyor(3) bilmiyoruz(1) bilirler(1) bilir(1) bilmezsin(2)
78.	doktor	28	0.43	doktor(19) doktorlar(1) doktora(8)
79.	ver-	28	0.43	verir(4) vermiyor(4) ver(3) vermeyin(2) veriyordu(2) verin(2) veriyor(2) vermiyorum(1) verirler(1) vermedi(1) verebilirsiniz(2) vereyim(1) vereceğim(2) verdim(1)
80.	zaman	28	0.43	zaman(22) zamanı(3) zamanım(2) zamanınız(1)
81.	kahve	28	0.43	kahve(15) kahveyi(4) kahvesi(3) kahvesiyle(2) kahvesini(2) kahveler(1) kahvenin(1)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
82.	konuş-	27	0.41	konuşuyor(5) konuşmak(4) konuşuyoruz(4) konuşacaksınız(2) konuşuyorsunuz(2) konuşuyorum(2) konuşurlar(1) konuşuyorlar(1) konuştuk(1) konuşalım(1) konuşmadım(1) konuşmuyor(1) konuştu(1) konuştun(1)
83.	merhaba	27	0.41	merhaba(27)
84.	sabah	27	0.41	sabah(26) sabahı(1)
85.	yıl	26	0.40	yıl(21) yılda(2) yılın(1) yıllar(1) yıldan(1)
86.	buyur-	26	0.40	buyurun(26)
87.	kahvaltı	26	0.40	kahvaltı(19) kahvaltıdan(3) kahvaltısı(1) kahvaltından(1) kahvaltımızı(1) kahvaltıda(1)
88.	oyna-	26	0.40	oynuyor(7) oynuyoruz(4) oynuyorum(3) oynuyorlar(2) oynuyordun(1) oynuyordu(1) oynuyorduk(1) oynamıyor(2) oynadıktan(1) oynamaya(1) oynadık(1) oynayacak(1) oynamıyorsun(1)
89.	lütfen	25	0.38	lütfen(25)
90.	sevgi	25	0.38	Sevgi(25)
91.	görüş-	25	0.38	görüşürüz(10) görüşmek(3) görüşüyorum(2) görüşüyorlar(1) görüşmüyordum(1) görüşmüyorlar(1) görüşmüyorsun(1) görüşmemizden(1) görüşmedin(1) görüşelim(1) görüşmedik(1) görüşmüyorum(1) görüşüyor(1)
92.	pişir-	25	0.38	pişirmek(5) pişiriyorum(3) pişirdi(3) pişiriyor(3) pişirdim(3) pişirdiler(2) pişiriyorsun(2) pişirdin(2) pişirmiyorum(1) pişirme(1)
93.	yeni	25	0.38	yeni(25)
94.	büyük	24	0.37	büyük(19) büyüktü(2) büyükler(1) büyüktür(1)
95.	Tekin	24	0.37	Tekin(24)
96.	şehir	23	0.35	şehri(2) şehrin(2) şehriydi(2) şehirler(1) şehre(1) şehirlere(1) şehirlerden(1) şehirde(1) şehirdir(1) şehir(11)
97.	kedi	23	0.35	kedi(16) kediye(3) kediyi(1) kedileri(1) kedilere(1) kedilerin(1)
98.	genellik	23	0.35	genellikle(23)

Tablo 23 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) (A1-A2) genel sözcük sıklık izlencesi

Sıra	Gövde	Sıklık	%	Sıklık Dağılımı
99.	rüya	23	0.35	rüya(6) rüyalar(1) rüyamızı(1) rüyasında(1) rüyamdaki(1) rüyalarını(1) rüyaya(1) rüyasındaki(1) rüyalara(2) rüyamızda(2) rüyalarımız(3) rüyadan(3)
100	kız	23	0.35	kızım(9) kız(8) kızı(3) kızıyla(2) kızımız(1)
101	de-	22	0.34	dedi(9) dedin(3) demek(2) dedim(1) demedim(1) diyordu(2) diyoruz(1) diyorlar(1) diyor(1) diyelim(1)
102	bahçe	22	0.34	bahçede(11) bahçesinde(3) bahçeye(2) bahçesine(1) bahçesini(1) bahçesi(1) bahçelerine(1) bahçemiz(1) bahçe(1)
103	onun	22	0.34	onun(15) onunla(7)
Toplam		**6565**	**100**	

Sonuç olarak, Açık'ın (2013) yaptığı derecelendirmede en sık kullanılan ilk on kelime, sırasıyla, 1. ve, 2. çok, 3. bir, 4. ben, 8. bu, 9. yap-, 14. ne, 20. ol-, 28. için, 101. de- olmak üzere en sık kullanılan 100 kelime arasında belirtilen sıralamada yer almıştır. 2. derecede yani 1000-5000 arası sözcük grubunda ise A1-A2 genel sıklık listesinde 44, 3. derecede yani 500-1000 arası sözcüklerde 11 , ve 4. derecede 100-500 arası sözcüklerde ise 22 sözcük kullanılmıştır. 15 sözcük ise bu listeden bağımsız kullanılmıştır ve bu sözcükler çoğunlukla özel isimleri oluşturmaktadır diyebiliriz.

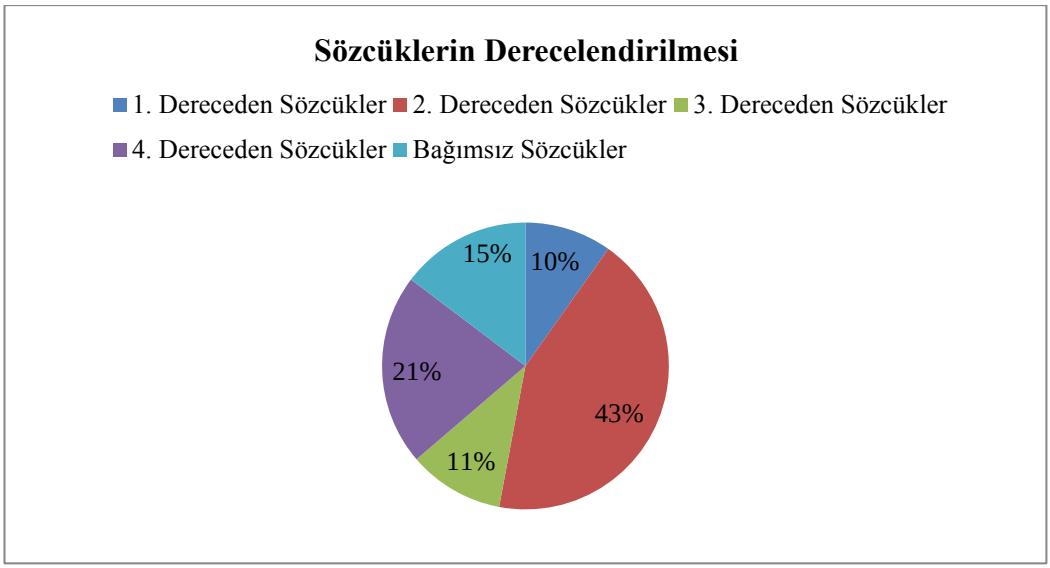

Şekil 3. Sözcüklerin derecelendirilmesi

Bu çalışmada, sözcük türü kullanımına dair edinilen bilgilere göre yüzde %33'lük dilimle isimler ilk sırada yer alırken, %21'lik dilimle fiiller ikinci, %15'lik dilimle bağımsız sözcükler üçüncü ve sırasıyla sıfatlar %9, zarflar %7, zamirler %6, edatlar %5 ve bağlaçlar %4 ile 4, 5, 6, 7 ve 8. sırayı doldurmuşlardır.

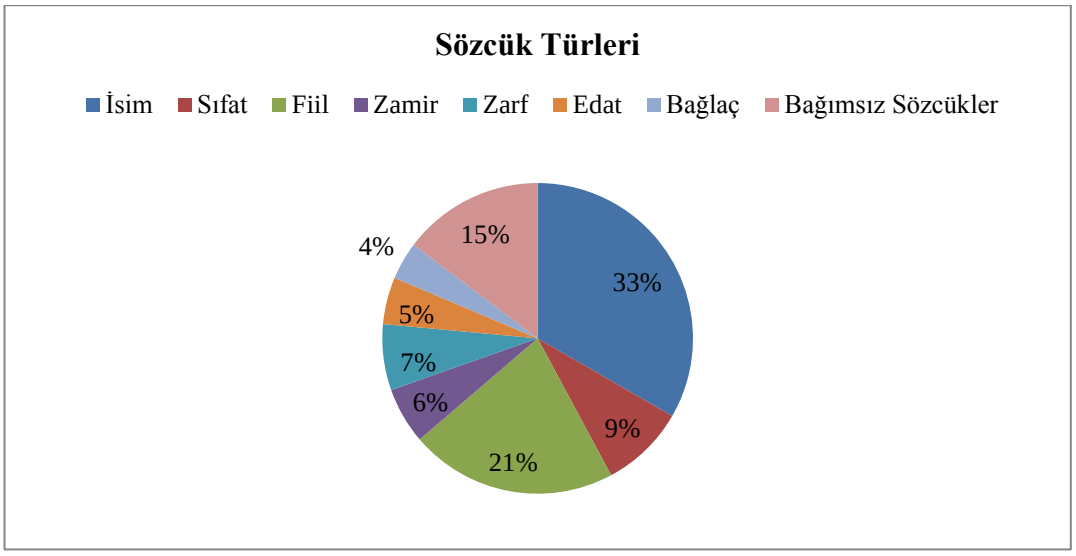

Şekil 4. Sözcük türleri

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Tablo 24
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar listesi

Sözcük	Sıklık	%	Ürün	Uygulamalar	Mekân
Ye-/yemek	117	22.59		✓	
Balık	38	7.34	✓		
Kahve	28	5.41	✓		
Kahvaltı	27	5.21		✓	
Çay	27	5.21	✓		
Alışveriş	21	4.05		✓	
Pişir-	17	3.28		✓	
Garson	17	3.28		✓	
Pazar	14	2.70			✓
Restoran	12	2.32			✓
Kafe	10	1.93			✓
Mutfak	9	1.74			✓
Lokanta	8	1.54			✓
Simit	8	1.54	✓		
Peynir	7	1.35	✓		
Kilo(6)	6	1.16		✓	
Palamut	6	1.16	✓		
Yumurta	5	0.97	✓		
Pırasa	5	0.97	✓		
Neskafe	5	0.97	✓		
Limon	5	0.97	✓		
Tatlı	4	0.77	✓		
Erik	4	0.77	✓		
Aşçı	4	0.77		✓	
Süt	4	0.77	✓		
Bulaşık	4	0.77		✓	
Et	3	0.58	✓		
Ekmek	3	0.58	✓		
Kafeterya	3	0.58			✓
Kek	3	0.58	✓		
Meyve	3	0.58	✓		
Çarşı	3	0.58			✓
Meze	3	0.58	✓		
Domates	3	0.58	✓		
Salata	2	0.39	✓		
Pilav	2	0.39	✓		
Pastane	2	0.39			✓
Sebze	2	0.39	✓		

Tablo 24 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar listesi

Sözcük	**Sıklık**	**%**	**Ürün**	**Uygulamalar**	**Mekân**
Kasap	2	0.39			✓
Börek	2	0.39	✓		
Buzdolabı	2	0.39			✓
Fırın	2	0.39			✓
Market	2	0.39			✓
Patates	2	0.39	✓		
Ketçap	2	0.39	✓		
Manav	2	0.39			✓
Zeytinyağlı	2	0.39	✓		
Kızart-	2	0.39		✓	
Sofra	2	0.39		✓	
Fasulye	2	0.39	✓		
İkram	2	0.39		✓	
Mönü	2	0.39		✓	
Kalkan	2	0.39	✓		
Servis	2	0.39		✓	
Sarımsak	2	0.39	✓		
Sucuk	2	0.39	✓		
Marul	2	0.39	✓		
Maydanoz	2	0.39	✓		
Biber	2	0.39	✓		
Demet(maydanoz için)	2	0.39		✓	
Biftek	1	0.19	✓		
Yoğurt	1	0.19	✓		
Pizza	1	0.19	✓		
Zeytin	1	0.19	✓		
Menemen	1	0.19	✓		
Reçel	1	0.19	✓		
Sos	1	0.19	✓		
Turfanda	1	0.19		✓	
Şef	1	0.19		✓	
Fast food	1	0.19	✓		
Bezelye	1	0.19	✓		
Bakkal	1	0.19			✓
Krema	1	0.19	✓		
Kebap	1	0.19	✓		
Kuruyemiş	1	0.19	✓		
Mayonez	1	0.19	✓		
Kabak	1	0.19	✓		

Tablo 24 (devam)
Türkçe Okuyorum 1(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar listesi

Sözcük	**Sıklık**	**%**	**Ürün**	**Uygulamalar**	**Mekân**
Cappuccino	1	0.19	✓		
Espresso	1	0.19	✓		
Kahvehane	1	0.19			✓
Nane	1	0.19	✓		
Zencefil	1	0.19	✓		
Afiyet olsun!	1	0.19		✓	
Roka	1	0.19	✓		
Soğan	1	0.19	✓		
Levrek	1	0.19	✓		
Hamsi	1	0.19	✓		
Çipura	1	0.19	✓		
Portakal	1	0.19	✓		
Rezervasyon	1	0.19		✓	
Toplam	**518**	**100**			

Araştırma sonuçları göstermiştir ki en çok kullanılan yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar "ürün"ler kategorisinde %63'lük dilimle yer alır. Söylemler/Uygulamalar ise %20'yle "ürünler"i takip eder.

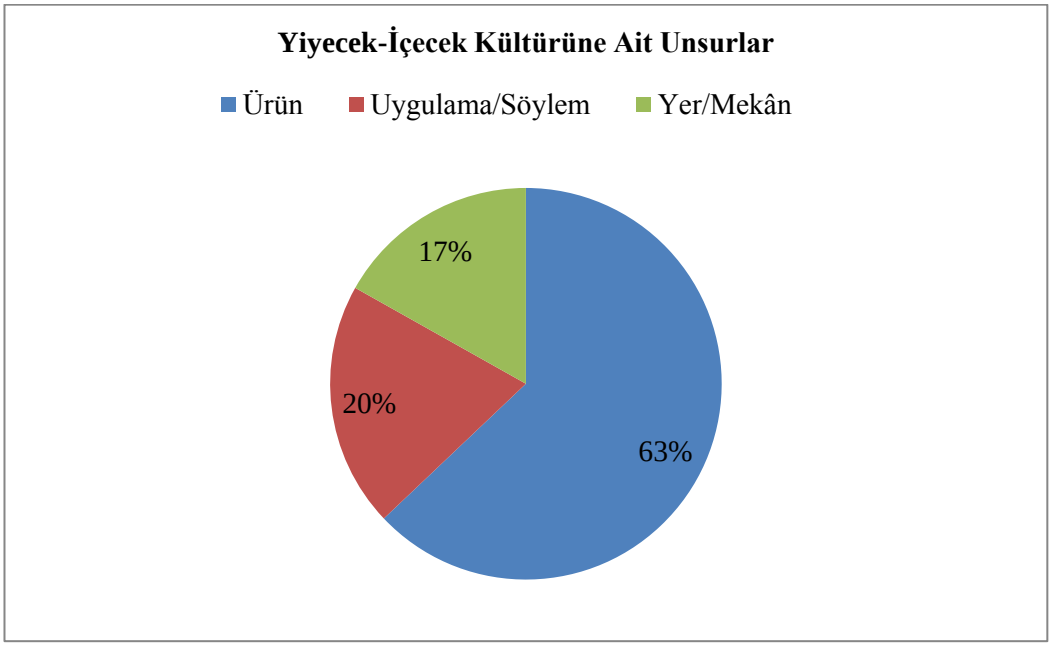

Şekil 5. Yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar

Sebze, meyve, kahvaltı zamanı, yeme-içme kültürüne ait birçok unsur metinlerde sıkça kullanılmış ve yer almıştır. Bunun başlıca sebebi, yeme-içme eyleminin insan ihtiyaçlarının doğal hiyerarşisinde en üst seviyede yer almasıdır.

BÖLÜM 5: SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Giriş

Araştırma sonuçlarına ilişkin veriler bu bölümde mevcut literatür doğrultusunda yorumlanmıştır. Buna ek olarak, sonraki uygulama ve araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Tartışma

Hikâye kitaplarında hangi konulara değinilmiştir?

Dil öğretiminde önemli bir materyal olarak kullanılan bu metinler, okura diyaloglar şeklinde aktarılmıştır. Günlük yaşamda kullandığımız konuşmaları bu metinler üzerinden görmek mümkündür. Günlük yaşamın yanı sıra gelenek-görenek ve alışkanlıklarımızı gösteren bazı örnekler bulmak da mümkündür. Bu metinlerin içerik analizi sonucu dil ve anlatım yönünden açık ve anlaşılır olduğu sonucuna varılmıştır. *Türkçe Okuyorum 1* (2015) kitabında, selamlaşma, ilk kez karşılaşma, tanışma, kendini tanıtma, teşekkür ifadeleri yer almıştır. İstanbul'da bulunan sinema, havaalanları, restoranlar, otel ve parklardan bahsedilmiştir. Gitmek istenilen yeri sorma, cevap verme ön plandadır, bu sayede yabancı birisi soru kalıplarının kullanımını görmüş olur. Günlük alışkanlıkların aktarıldığı "Mutlu" adlı metin, öğrencilerin her gün yaptıkları sıradan uğraşlara örnek verilebilir. Öğrencilerin kendilerini ve gündelik işlerini aktarabilecekleri ifadeleri barındırır. Kalacak yer arama, kuaförde, alışverişte, aile bireylerini tanıtma, hava durumları, mevsimler, saat ve sayı kavramları, ulaşım araçları ve yeme-içme unsurlarına sıkça yer verildiği tespit edilmiştir. "Kumkapı" ve "İstanbul'da Hava Nasıl?" metinlerinde örnek olduğu

gibi özellikle İstanbul şehri ve bu şehirdeki önemli mekânlar ön plana çıkmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyler, ilk adımı bu konularla atmaktadırlar.

Türkçe Okuyorum 2 (2011) kitabında, A1 düzeyi kitapta olduğu gibi, diyaloglu metinler devam etmektedir, bu konulara meslekler, hayvanlar da eklenmiştir. Bu diyaloglar, alışverişte, restoranda gündelik hayatta kullanılabilecek örneklerden yola çıkılmıştır. "Kahve", "Hollanda'dan Arkadaşlarım Geldi", "Türkiye'de Geziyoruz" metinleri özellikle kültürümüzü aktarmada fayda sağlar, ön plana çıkmaktadır. "Kahve" metninde Türk kültüründe kahvenin önemi dil öğretiminde öğrencilere aktarılırken, "Hollanda'dan Arkadaşlarım Geldi" ve "Türkiye'de Geziyoruz" metinlerinde Türkiye'deki turistik mekânlar üzerinde durulur. Bu da göstermektedir ki, bu metinleri okuyan öğrencilerin İstanbul ve Türkiye'deki diğer turistik şehirler hakkında az olsa da bilgisi olmuş olacaktır. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan bu metinlerin, gündelik diyaloglardan, pratik fayda sağlayan soru-cevaplardan ve kültürümüzü yansıtan konulardan oluştuğu sonucuna varılır.

Dil öğretiminde temel düzey hikâye kitaplarında yiyecek-içecek kültürüne ait hangi ögeler, hangi sıklıkla yabancılara Türkçe öğretilirken aktarılmıştır?

Avrupa Konseyinin 2000 yılında yayınladığı bildirimde belirttikleri sosyo-kültürel ögelerden günlük yaşam, kişiler arası ilişkiler, âdet olmuş davranışlar, değerler, inançlar ve davranışlar, sosyal gelenekler, yaşam koşulları üzerine veriler elde edilmiş ve sunulmuştur. Bu araştırmada yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar tespit edilmiştir.

Sırasıyla, ye-, balık, kahve, kahvaltı, çay, alışveriş, pişir-, simit, börek, pilav, fasulye gibi unsurlar kullanılmıştır. Bunların yanı sıra ketçap(2), neskafe(5), pizza(1), fast

food(1), krema(1), mayonez(1), cappuccino(1) ve espresso(1) yabancı kültüre ait yiyecek-içecek unsuru olarak ele alınmıştır.

Özellikle *Türkçe Okuyorum 1*(2011)'de yer alan "Pazarda" metni, *Türkçe Okuyorum 2*(2015)'de "Kahve", "Lokantada", "Pazarda Alışveriş", "Semt Pazarında" metinleri yiyecek-içecek kültürünü aktarmada özellikle önemlidir. Türkçe meyve ve sebze adlandırmalarını öğrenmek için oldukça elverişlidir. Kalfa (2013), kültür aktarımının orta ve ileri düzeyler için daha uygun olduğunu belirtirken; Barın (2003), 'temel söz varlığı' unsurları içinde kültür ögelerin de olması gerektiğinden bahsetmiştir. Araştırmanın sonuçları ise A1/A2 temel düzey için kültürel unsurların hikâye kitaplarında kullanıldığını göstermiştir.

A1/A2 temel düzey dil öğretimi hikâye kitaplarında hangi söz varlığı sıklıkla yer almaktadır?

Bölüm dörtte, *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) nitel ve nicel yönlerden analiz edilip bulgular paylaşılmıştır. A1/A2 düzeyi toplam 60 metin A1 beş grup ve A2 beş grup olmak üzere toplam on grupta değerlendirilmiş, her grup için en sık kullanılan ilk 50 sözcük veri olarak elde edilmiştir. Son olarak ise A1 ve A2 için bütün verilerden en sık kullanılan ilk 100 kelime verilmiştir. Bu veriler doğrultusunda, bu araştırma için hedeflenen izlence tasarımı gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sayesinde dil öğretiminde kullanılan kelimeler sıklık derecelerine göre belirlenmiş, dilin gelişimi ve değişimindeki takibe fırsat sağlamıştır.

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde herhangi bir söz varlığı ön plana çıkmakta mıdır sorusunun cevabı aranmıştır. Bu araştırmanın hedefinde dil öğretiminde A1/A2 düzeyi için herhangi bir söz varlığının olup olmadığı ve temel düzey için kültürel ögelerin aktarımının olup olmadığı temel tartışma problemidir.

Barın (2003) da günlük hayatta kullandığımız söz varlığının da taramalar yoluyla belirlenmesi gerektiğini dile getirmişti. Açık (2013)'ın İlyas Göz'ün yazdığı *Yazılı Türkçenin Sözcük Sıklığı Sözlüğü*'nden hareketle elde ettiği sıklık ve temel söz varlığı deneme listesi araştırmada elde edilen verilerin karşılaştırılması için kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarının Açık'ın ulaştığı sonuçlarla paralel olması Türkçenin öğretiminde A1/A2 düzeyi için temel bir söz varlığının oluşturulabileceği için umut vericidir. Açık, sözcükleri kullanım sıklıklarına göre dört derece olarak belirlemiştir. 1. derecede yani 5000 ve üzeri kelimeler grubunda sırasıyla: bir, ve, ol-, bu, için, ben, de-, çok, yap-, ve ne olmak üzere toplam on kelime yer almıştır. Bu sözcükler: mı/mi/mu/mü(soru edatı) , da/de (bağlaç), Ayşe , Ali , Ahmet , o , Ayla , İstanbul , Can, Murat, merhaba, buyurun, kahvaltı, Tekin.

Elde edilen sonuçlar göstermiştir ki, bu metinlerde en sık kullanılan sözcükler 2. dereceden sözcüklerdir. Kullanım sıklıkları karşılaştırıldığında metinlerde ve "temel söz varlığı listesi"ndeki sözcüklerin kullanım sıklığı arasında tutarlılık olduğu görülmektedir. Bu kelimelerden özel isimler hariç tamamı "temel söz varlığı listesi" ile uyumluluk gösterir.

Bir diğer husus ise öğretilen sözcük türlerinin yoğunluğudur. Açık(2013)'ın çalışması göstermiştir ki dil öğretiminde öncelikle isimler, sonra da fiiller öğretilmelidir (Açık, 2013. s. 11). Açık (2013)'ın çalışmasında en sık öğretilen sözcük türlerinden işaret ve niteleme sıfatları birinci sırayı alırken, ikinci sırada edatlar ön plana çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında Açık(2013)'ın çalışmasıyla paralellik gösterir. Çalışmadaki veriler incelendiğinde %33 dilimle, isimler ilk sırada, %21'lik dilimle fiiller ikinci sırada, % 15 bağımsız sözcükler, %9 sıfatlar, %7 zarf, %6 zamir, %5 edat, %4 bağlaçlar sonuç olarak elde edilmiştir.

Türkçenin sondan eklemeli yapısı sayesinde öğrenciler kelimeleri öğrenirken kelimelerin köklerinden yararlanabilirler. Sözcükler, çekim ekleri ve yapım ekleri kullanılarak farklı sözcük türlerine örnek oluşturmuşlardır. Örneğin, A1-A2 genel sıklık izlencesinde yer alan fiillerden olan 6. kelime "git-" (gidiyorum(22) gidiyor(22) gidiyoruz(21) gidiyorlar(9) gidiyorsun(4) gidiyorduk(2) gidin(2) gidiyorlardı(1) gidiyordum(1) gittik(15) gittim(13) gitmek(13) gitti(7) git(4) gittin(4) gittiler(3) gittiniz(3) gitmeyi(2) gitmedim(2) gitmeyin(1) gittiler(1) gitmediler(1) gitmeyeceksin(1) gitmezler(1) gitmiyor(1) gidelim(13) gideceğiz(3) gideceğim(1) gideceksiniz(1) gideceksin(1) gideceksin(1) gider(3) giderler(1) giderim(1) gideriz(1) gidebilirler(1) gidebiliriz(1)) gibi A1-A2 seviyesi için öğretilen geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman kiplerini göstermek için idealdir. Yine aynı şekilde 20. sırada yer alan "ol-" (olmak(21) oluyor(11) oldu(10) ol(3) oldum(2) oluyorum(2) olun(1) olmuyoruz(1) oluyoruz(1) olmadın(1) oldular(1) olmadı(1) olmasın(1) olmayacak(1) olur(12) olsun(3) olalım(1) olabilirsin(1) olmaz(2) olacak(7) olacağız(2)) kullanımlarıyla öğrencilerin zaman kiplerini öğrenmelerine örnek oluşturmaktadırlar.

olmak: Fiil

oldum: geçmiş zaman 1. tekil şahıs olumlu çekim

olmadın: geçmiş zaman 2. tekil şahıs olumsuz çekim

oldu: geçmiş zaman 3. tekil şahıs olumlu çekim

oldular: geçmiş zaman 3. çoğul şahıs olumlu çekim

İsimlerin öğretimi için örnek olarak, 21. sırada yer alan "iş" (iş(26) işe(10) işten(18) işi(9) işler(5) işim(4) işimi(2) işini(1) işinize(1) işlerini(1) işlerine(1) işlerimiz(1) işlerinden(1) işlere(1) işleri(1) işine(1) işin(1)) sözcüğü hem çekim hem iyelik eklerini göstermek için güzel örnek oluşturur. İsimler için bir diğer örnek ise 55.

sırada yer alan “okul” (okulda(9) okula(9) okul(4) okulu(3) okullar(2) okulun(1) okulunda(1) okulunu(1) okulumuzda(1) okulum(1) okuldan(1) okulların(1) okuldaki(1) okuldayken(1)) sözcüğüdür.

okul: İsmin Yalın Hâli

okula: -e/a İsmin Yönelme Hâli

okulda : -de/da İsmin Bulunma Hâli

okuldan: -den/dan İsmin Ayrılma Hâli

okulu: -i/ı İsmin Belirtme Hâli

okullar: Çoğul eki almış isim

“Çocuk” sözcüğü ise 59. sırada yer alan iyelik eklerine örnek gösterilebilecek bir diğer isim örneğidir: çocuklar(8) çocukları(2) çocuklarıyla(2) çocuğu(4) çocuklarım(5) çocuk(5) çocuklarımız(1) çocuklara(1) çocukken(1) çocukların(1) çocuğum(1) çocuğa(1).

çocuk: isim

çocuklarım: -ım 1. tekil kişi iyelik eki

çocuğun: -un 2. tekil kişi iyelik eki

çocukları: -ı 3. tekil kişi iyelik eki

çocuklarımız: -ımız 1. çoğul kişi iyelik eki

çocuklarınız:-iniz 2. Çoğul kişi iyelik eki (kullanılmamıştır)

çocukları: -ları 3. çoğul kişi iyelik eki

Özellikle isim hâl ekleri, iyelik ekleri, çokluk ekleri metinlerde oldukça yoğun kullanılmıştır. Fiillerde ise geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman örnekleri oldukça çoktur. Kelimeler bu yönleriyle incelenip analiz edildiği zaman, dil öğretiminde büyük kolaylık sağlayabilirler.

Dil öğretiminde sözcük sıklık izlencesi hazırlamanın önemi

İzlence, dersin organizasyonu, yapısını ve planını belirlemede önemli bir rol oynar bu nedenle öğretimde olmazsa olmazdır. Dil öğretiminde öğretmenin neyi, nasıl, niçin, neyle, nerede ve ne zaman öğreteceğinin belirlenmesi izlenceler sayesinde kolaylaşır. Dilin gelişim ve değişim sürecini takip edebilmek için izlenceler önem taşımaktadırlar. Bu izlenceler öğretimi kolaylaştırmak için ihtiyaçlara göre farklı türlerde hazırlanabilecek seçeneklerdir. Öğretimde ihtiyaca yönelik izlenceler tasarlanmalı ve öğretim süreci planlı ilerlemelidir.

Bu çalışmada, "yapısal (dil bilgisi) izlence"nin alt birimi olan "sözcüksel izlence" tasarısı temel alınmıştır. Sıklık izlenceleri, dil öğretiminde kullanılan kelimelerin belirlenmesi yönünden oldukça önemlidir. Bu çalışmalar, Türkçe öğrenme aşamasındaki bireylere sözcük eğitimi ve öğretimi yönüyle kelime hazinelerini geliştirmek için oldukça faydalıdır. Öğretim öncesi ve sonrası yapılan aktivitelerde, bu çalışmada yer alan veriler kullanılabilir, öğrenciler bireysel çalışmalarında kelime listelerinden faydalanabilirler. Türkçe öğrenmeye çalışan öğrenciler, öğretim sürecinde anladıklarını pekiştirmek için kitap okuyarak öğrenmeyi anlamlandırmak istediklerinde, bu kitabın kelime izlencesinden hareketle, kitap için kelime sıklığına göre bir ön çalışma yürütebilirler. Böylece en sık kullanılan kelimeler ve kültürel ögelerin aktarımı çalışmasından hareketle kitapları anlamaları ve öğrenmeleri kolaylaşmış olur.

Dil öğretiminde temel söz varlığı ve kültürel ögeleri aktarmanın önemi

Dil öğretiminde temel söz varlığı ve kültürel ögelere yer vermek:

- Temel söz varlığında kültürel ögeleri vermek bireyin öğrendiği dilin kültürünü merak etmesi ve araştırmasını sağlar. Bireylerin kültüre aşina hale

gelmeleri kelimeleri de öğrenmelerini kolaylaştırır. Örneğin, Türkiye'de baklava yiyen birisinin, yediği tatlıdan hareketle o kültüre ait kelimeleri öğrenmesi kolaylaşır.

- Dil öğretiminde temel söz varlığını belirlemek, bireylerin kelime öğrenmelerine ve kelime haznelerini genişletmelerine yardımcı olur. Dil öğrenirken bir birey ne kadar çok kelime bilirse öğrendiği dili konuşma kabiliyeti de aynı derecede artar.
- Kültürü, temel söz varlığı içinde vermek bireylerin dili kalıcı olarak öğrenmelerini, duyduklarını, okuduklarını daha iyi anlamalarını sağlar.
- Dil öğretiminde sıklık listeleri hazırlamak öğretim sürecini zenginleştirir. Bireyler bu listelerden faydalanarak kendilerine çalışma listesi oluşturabilirler.
- Dilde sıklık çalışmaları sayesinde dilin ve kültürün değişimi ve gelişimi, dile giren yabancı kelime oranı hakkında bilgi verir (Ölker, 2011).

Öneriler

Uygulamaya yönelik öneriler

- Metinlerdeki konular incelendiğinde "saat kavramları" üzerine az sayıda örnek tespit edilmiştir. A1-A2 temel düzeyde hazırlanacak kitaplarda konu dağılımlarına eşit derecede önem verilmelidir. Metinlerdeki konular seçilirken ders kitapları da göz önünde bulundurulmalıdır. Gündelik yaşama dair diyaloglar, konuşmalar ön planda tutulmalıdır. İnsanın iletişimdeki yeme, içme, barınma ve ulaşım birincil ihtiyaçları üzerine konular düzenlenmelidir. Kültürümüzde önemli bir yere sahip olan bayramlarımız da konulara dahil edilebilir.

- A1-A2 temel seviye için yiyecek-içecek kültürüne ait ögelerin verilmesi büyük önem taşımaktadır. Yiyecek-içecek kültürüne dair unsurların metinlerde oldukça çok kullanıldığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda bu kitapları okuyan bireyler, yiyecek-içecek kültürüne dair birçok sözcüğü öğrenme fırsatı bulacaklardır fakat "baklava", "mantı" ve diğer yiyecek çeşitlerimize de metinlerde yer verilmeli, yiyecek-içecek kültürüne ait unsurlar çeşitlilik kazanmalıdır. Yiyecek-içecek unsurlarının yanı sıra ebru, çini gibi sanatlara dair unsurlar da hikayelere konu edilebilir.
- A1-A2 temel düzey hikâye kitaplarında isim ve fiillerin öğretimde ön planda tutulması gerektiği sözcük sıklık izlencesi doğrultusunda belirlenmiştir. Bu doğrultuda hazırlanacak A1-A2 temel seviye kitaplarda öncelikle isimler sonra fiiller ön planda tutulabilir. Sözcüklerin öğretimi için ders öncesi ve sonrası etkinlikler düzenlenebilir.
- Dil öğretiminde materyallerin yaratıcı olması ve birçok etkinliğe imkân vermesi dil öğretimini zenginleştiren unsurlardandır. Bu sebeple, materyal hazırlanırken eğitim ve öğretimle ilgili bir kurul oluşturulmalı ve temel söz varlığı ve öğrenciler için belirlenecek kelimeler, kültürel ögeler masaya yatırılarak bu kurulca belirlenmelidir. Bu yöntem dil öğretiminde ortak bir çerçeve oluşturması açısından da oldukça önemlidir.
- Hikâye kitaplarının yanı sıra minimal öyküler de dil öğretimi için oluşturulabilir ve Türk Edebiyatındaki önemli eserler yabancılara Türkçe öğretimi için farklı düzeylere göre yeniden belirlenerek oluşturulabilir. Yabancılara Türkçe öğretiminde farklı seviyeler için *100 Temel Eser* çalışması ortak bir kurulca hazırlanabilir.

- Dil öğretiminde kurum ve kuruluşların, yayınların takip edildiği ortak bir çatıya ihtiyaç vardır. Bu çatı altında, Avrupa Dil Portfolyosu standartlarını temel alarak hazırlanan materyallerin sayısı artırılmalıdır. Sınavlar ve materyal denetimi için böyle bir birliğe ihtiyaç duyulmaktadır, böyle çalışmalar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine bir standart getirebilir.

Araştırmacılar için öneriler

- Yabancılara Türkçe kelime öğretmek amacıyla sözcük sıklık izlenceleri doğrultusunda kitaplar hazırlanabilir.
- A1-A2 hikâye kitaplarının yanı sıra B1-B2 ve C1-C2 seviyeleri de sözcük varlığı yönünden incelenebilir. Bu sayede, daha büyük çapta seviyeler arası bir karşılaştırma yapılabilir.
- Türkçe için hazırlanan sözcük sıklık izlenceleri ve İngilizce için yapılan sözcük sıklık tespitleri karşılaştırılabilir, böylece diller arası sözcük öğretim farklılıkları görebilir.

Sınırlılıklar

Araştırma, DİLMER yayınlarından çıkan Hakan Yılmaz tarafından hazırlanan A1/A2 temel düzey *Türkçe Okuyorum 1*(2015) ve *Türkçe Okuyorum 2*(2011) kitaplarıyla sınırlıdır. *Türkçe Okuyorum 1*(2015)'de 35 metin, *Türkçe Okuyorum 2*(2011)'de ise 25 metin yani toplamda 60 metin incelenmiştir.

Bunun yanı sıra, bu çalışma yazı dilindeki sözcük kullanım sıklığı üzerine yapılan bir çalışmadır. A1 ve A2 temel düzey için A1'de beş ve A2'de beş olmak üzere toplam on grup yapılmış ve her grup için en sık kullanılan 50 kelime belirlenmiş, daha sonra

bütün metinlerin ortak bir çalışması olan en sık kullanılan ilk 100 kelime ortaya konulmuştur. Eş anlamlı kelimeler ayrı ayrı belirtilmemiştir.

KAYNAKÇA

Açık, F. (2013). *Abdurahman Güzel için armağan kitabı* "Temel Türkçe (a 1/ a 2) için söz dağarcığı tespit denemesi". Ankara: Akçağ Yayınları.

Akbulut, S. ve Yaylı, D. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi a1-a2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlence çalışması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(2), 35-46.

Aksan, D. (1996). *Türkçenin sözvarlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.

Arslan, M. (2012). Tarihi süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi-öğrenimi çalışmaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 167-188.

Arslan, N. ve Durukan, E. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, *2*(4), 247-265.

Atış, S. ve Arslan, M. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde dilsel becerilerin gelişimine etkisi bakımından ders materyallerinin...(determining the importance level of teaching materials by using analytic hierarchical...)..... doi: 10.14686/buefad. v4i2. 5000136908. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 711-726.

Bakır, S. ve Şimşek, B. (2015). "Uluslararası Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sempozyumu: Türk dillilere Türkiye Türkçesi öğretimi" adlı sempozyumun ardından. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *4*(4), 1737-1749.

Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının

önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, *13*(1), 311-317.

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (1), 19-30.

Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *Journal of Türklük Bilimi Araştırmaları*. *16*(29). 27-61.

Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi/The function of texts in transferring of culture in teaching Turkish as a foreign language. *Turkish Studies*/*International Periodical for the Languages. Literature and History of Turkish or Turkic*. *5*(4), 221-235. doi: 10.7827/TurkishStudies.1632.

Bulut, M. (2013). Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimlerin önemi. *Electronic Turkish Studies*, *8*(13), 559-575.

Büyükikiz, K. K. ve Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme/An evaluation of vocabulary teaching on Turkish teaching as a foreign language. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(21), 145-155.

Byram, M.. Gribkova, B. ve Starkey, H. (2002). Developing the intercultural dimension in language teaching. *A practical introduction for teachers.* Strasbourg: Council of Europe.

Çalışkan, N. ve Çangal, Ö. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(2), 310-334.

Çangal, Ö. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek Örneği* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 336087).

Çelik, H. (2014). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkiye'de kültüre ve dine ait algıları. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (1), 41-52.

Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, *30*(30), 51-72.

Demir, Ş. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: Yöntemler, uygulamalar. öğrenme ve öğretmede karşılaşılan bazı sorunlar. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(7), 144-158.

Dolunay, S. (2005). Türkiye ve dünyadaki Türkçe öğretim merkezleri ve Türkoloji bölümleri üzerine bir değerlendirme. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.* 1-7.

Dolunay, S. (2012). Türkçe ve dil bilgisi öğretiminde sıklık çalışmalarının yeri. *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, *1*(10), 81-89.

Duman, G. B. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *1*(2), 1-8.

Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(6), 207-228.

Dürer, Z. S. (2015). A content analysis related to the cultural elements in three 'Turkish as a foreign language'textbooks. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, *2*, 51-63.

Elbir, B. ve Aka, F. N. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımına yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, *10*(12), 371-386.

Er, O. K. (2006). The effects of culture in foreign language curriculum. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *39*(1), 1-14, doi: 10.1501/Egifak_0000000128.

Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Electronic Turkish Studies*, *6*(3), 797-810.

Göçer, A.. Tabak, A. G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, *32*(32), 73-126.

Göz, İ.(2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*(1995 – 2000 arası). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hirik, E. (2017). Türkiye Türkçesi duyu fiillerinde anlam ve kelime sıklığı ilişkisi/Relation of meaning and frequency in perception verbs in Turkish. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat araştırmaları dergisi*, *1*(41), 53-74.

Jiang, W. (2000). The relationship between culture and language. *ELT journal*, *54*(4), 328-334.

Kalfa, M. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde sözlü kültür unsurlarının kullanımı. *Millî Folklor*, *25*(97), 167-177.

Kalfa, M. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin alan yeterliklerine dayalı gereksinim çözümlemesi. *Eğitim ve Bilim*, *40*(181), 241-253.

Karababa, Z. C. ve Canan, Z. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *42*(2), 265-277.

Nişanyan Sözlük (2007). http://www.nisanyansozluk.com/ sayfasından alınmıştır.

TDK (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tomalin, B. ve Stempleski, S. (2013). *Cultural awareness-resource books for*

teachers. Oxford University Press.

Tosun, C. (2005). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *1*(1), 22-28.

Oktay, M., Kurt, A. ve Kara, M. (Yayın tarihi bulunamadı) Türkçe için bir sıklık analizi programı (Bu çalışma, http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/OKTAY-Melek-KURT-Atakan-KARA-Mehmet-T%C3%9CRK%C3%87E-%C4%B0%C3%87%C4%B0N-B%C4%B0R-SIKLIK-ANAL%C4%B0Z%C4%B0-PROGRAMI.pdf adresinden alınmıştır.)

Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel ögelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *6*(2), 1619-1640.

Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)*(Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(1), 30-45.

Özdemir, C. (2013). Dil-kültür ilişkisi: Folklor ürünlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve işlevi. *Milli Folklor*, *25*(97), 157-166.

Özdemir, M.(2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323 – 343.

Özyürek, R. (2009). Türk devlet ve topluluklarından Türkiye üniversitelerine gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunlar. *Turkish Studies*, *4*(3), 1819-1862.

Serin, N. ve Turan, E. D. (2015). Yunus Emre Türkçe öğretimi seti'nde yer alan metinlerin tür, tema ve özgünlük açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *4*(3), 1229-1250.

Seymen, H. ve Tok. M. (2015). İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları kültürel dil unsurlarının tespiti ve sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *4*(3), 1188-1212.

Şahin, Y. (2007). Yabancı dil öğretiminin eğitbilimsel ve dilbilimsel temelleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 465-470.

Şimşek, N. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki metinlerin ilişkisel söz varlığı açısından değerlendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport(IntJSCS)*, *4*(3), 809-827.

Uçgun, D. (2006). Yabancılara Türkçe öğretiminde sözcük dağarcığını geliştirme teknikleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları ,20*(20), 217-228.

Yılmaz, H. (2011). *Türkçe okuyorum 2*. İstanbul: Dilmer Yayınları.

Yılmaz, H. (2015). *Türkçe okuyorum 1*. İstanbul: Dilmer Yayınları.